

HELAL PLATFORM

Tasarruf Finansmanı

Helal Sertifikasyon

Sosyal Belediyecilik

Katılım Finansmanı

www.helalplatform.com

SAYI: 3 - MAYIS | HAZİRAN 2026 - FİYAT - 150 TL

Yeme içmede dengeli olmak

toplumsal bir

ölçüt mü?

Helal turizmin
potansiyeli
küresel
boyutta
artışta

Helal sektörü
2028'de
3,5 trilyon
dolara
ulaşacak

NEYMİŞ BU LEBERKÄS?

Leberkäs, Almanya'nın özellikle Bavyera bölgesinin ve Avusturya mutfağının sevilen bir lezzetidir.

Leberkäs Burger, bu geleneksel lezzeti, modern bir dokunuşla birleştirdi. Yerli kesim et ve tavukla yeniden yorumlayarak, Türk damak tadına uygun, sağlıklı, güvenilir bir yiyecek haline getirdik.

📍 Caferaga Mah. Dr. Esat Işık Cad.
No: 42/D 34710 Kadıköy / İstanbul

2. EL ARAÇ ALIRKEN - SATARKEN

#OTORAPORLAYIN

KOLAY SATIN / BİLEREK ALIN

TÜRKİYE'NİN YAPAY ZEKA TABANLI İLK OTO EKSPERTİZ CHATBOTU

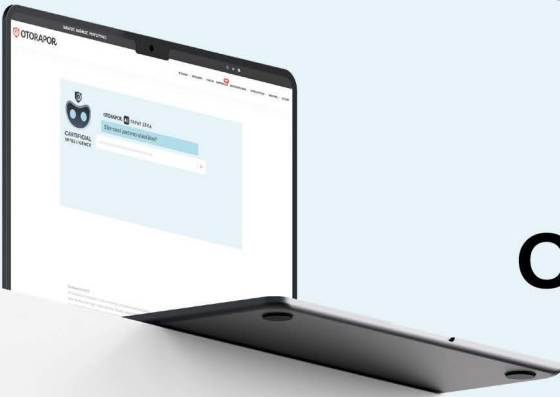
OTORAPOR AI YAPAY ZEKA

OTORAPOR®

"Sadece Güven"

SİZ SORUN, O CEVAPLASIN
7/24 YANINIZDA

İÇİNDE

İÇİNDE

Helal finans uygulamaları global ölçekte etkisini gösteriyor

12

Çorum gastronomisi dünyaya açılıyor

16

Muhafazakar tatile anlayışıyla "helalinden" bir tatile hazır mısınız?

46

Sivil toplum kuruluşları yardım köprüsüyle dayanışmayı artırdı

50

Ticari faaliyetlerde helal yaklaşım her geçen gün önem kazanıyor

56

Bitcoinler ve kripto para finansal yönden helal mi?

72

Vatandaş neden daha ucuz sebze ve meyve yiyemiyor?

78

Helal ve haram eğitiminde nasıl bir metod izlenmeli?

80

KİLER

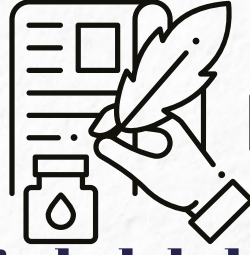

**Garantili
Fon Transferi
Vakıf Katılım
Güvencesiyle**

GFT ile ticaretle yeni sayfa açın!

Alacakların bölünerek farklı ödemelerde kullanılabilirdiği,
çekin ve senedin çok ötesinde yeni nesil bir dijital ödeme ve tahsilat yöntemi.
Alacaklarınızı garanti altına alın, ödemelerinizi kolaylıkla ve hızlıca yapın.

Türkiye'nin helal ekonominin neresinde bulunduğu çok önemli

Türkiye helal pazarı; gıda, finans, kozmetik ve turizm sektörlerini kapsayan ve Türkiye'nin aldığı payın 150 milyar doları aşığı devasa bir ekonomik büyüklük konumunda. Küresel ölçekte trilyonlarca dolarlık büyüklüğe ulaşan bu pazar, Türkiye'de hem iç tüketim hem de ihracat açısından hızla büyümeye devam ediyor.

Küresel helal pazarı; gıda, kozmetik, turizm ve finans gibi sektörleri kapsayan, 7 trilyon doların üzerinde büyüklüğe sahip devasa bir ekosistem. Bu pazardaki temel amaç, İslami kurallara uygun, şeffaf, sağlıklı ve sürdürülebilir ürünleri tüketiciyle buluşturarak küresel ticarete güvenilir marka değeri oluşturabilmek.

Helalin bu dev pazarından pay kapabilmek önemli. Bu pazarın pazarın yakın gelecekte 10 trilyon dolara ulaşması öngörülürken Türkiye, pazar payını 2035 sonuna kadar yüzde 5 seviyesine çıkararak bu pastadan 340 milyar dolarlık hacim elde etmeyi hedefliyor. Helal kavramını salt dini bir

hassasiyetin ötesine taşıyıp; evrensel kalite, güvenlik, şeffaflık ve hijyen standartlarıyla özdeşleştirmek en büyük hedef. Üretimden paketlemeye kadar tüm tedarik zincirinde akredite olmuş Helal Sertifikası ile tüketicinin güvenini kazanmak ve kesintisiz izlenebilirlik sağlamak önemli. Sadece gıda ile sınırlı kalmayıp; helal kozmetik, muhafazakar turizm, İslami finans, tekstil ve ilaç sektörlerinde ürün ve hizmet gamını genişletmek de temel hedefler arasında.

Helal Platform Dergisi olarak bizler helal sektörünün nabzını tutmaya çalışırken okurlarımızı da bu pazarın hemen her gün gelişerek phangi boyutlara ulaştığını gözler önüne serme gayreti içerisindeyiz. Bu süreçte firma bazlı destekler ve merkezi yönetimin helal sektörünün önünün açılması yönünde atacağı adımlar da önemli. Helal ürünlere yönelik yeni pazarlara erişilmeye çalışılırken ulusal ve uluslararası fuarlarda helal kavramının hafızalarda yer edinebilmesi de bu adımlar arasında önemli bir çipa oluşturuyor.

Sadece Türkiye'de değil tüm dünya ülkelerinde helal ekonominin günden güne gelişerek alan genişletmesi boş değil. Helal ekonomi, finansal ve ticari faaliyetlerin İslam dininin kurallarına ve ahlaki prensiplerine uygun olarak yürütülmesini amaçlarken, faizsizlik, şeffaflık, risk paylaşımı ve toplumsal adaleti merkeze alan ekonomik bir model geleceğin şekillenmesi açısından da önemli.

Helal ekonominin en önemli ayaklarından birisi de helal yatırım.

Helal yatırım, İslam dininin finansal ve ahlaki kurallarına uygun olarak gerçekleştirilen yatırımlardır. Faiz, alkol, kumar, tütün ve silah gibi dinen haram kılınan sektörlerden uzak durmak kritik bir konu. Paranın para kazanması yerine reel ticaret ve ortaklık ilişkilerine dayanmaktadır. Bu açıdan helal yatırımlara imza atılması ve bu tarz yatırımların ülkeye çekilmesi de milli gelir bağlamında pozitif bir değer sunmaktadır.

Helal ekonominin gelişmesi aynı zamanda insanımızın gelişmesine, insanımızın gelişmesi ise güzel işlere imza atılmasına kapı aralamaktadır.

YAKUP SARIÇİÇEK

İmtiyaz Sahibi

**YENİ RENKLİ MEDYA İLETİŞİM
REKLAM DANIŞMANLIK
ORGANİZASYON VE
TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ**

Genel Yayın Yönetmeni ve
Yazı İşleri Müdürü

YAKUP SARIÇİÇEK

Editörler

**Aslıhan Özkan
Gülsüm Yeşilordu**

Sosyal Medya
Aslıhan Özkan

Katkıda Bulunanlar
**Cevat Kışlalı
Dr. Murat Ergüven
Şaban Bilgiç
Abdullah Ekinci**

Hukuk Danışmanı

Ebubekir İmal

Reklam Rezervasyonu:
**0545 218 33 23
reklam@renklimedya.com**

Abone ve Dağıtım:
0545 218 33 23

Grafik Tasarım:
Faruk İbrahim Alpagut

İnternet Adresi:

www.helalplatform.com

Basım Yeri:

**Pınar Matbaacılık
AMB. SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.**

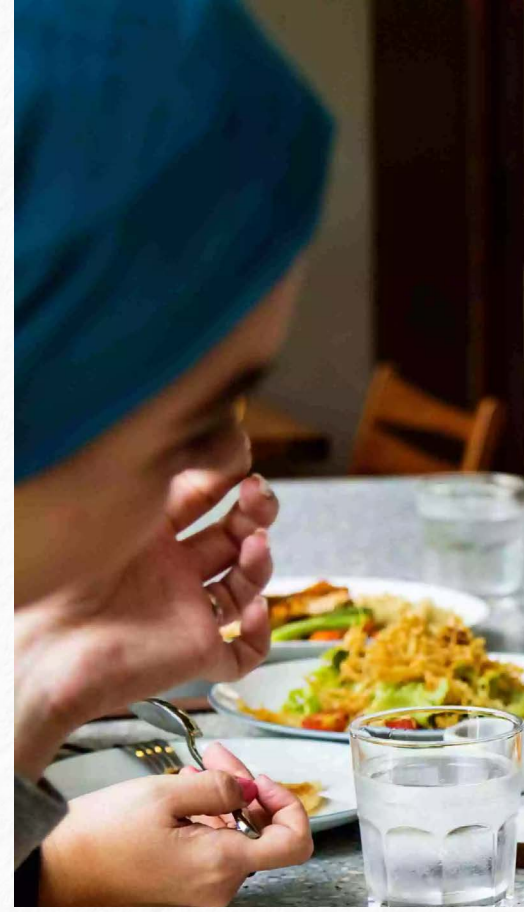
Adres

**İkiteli OSB Mah. Giyim
Sanatkarları Tic. Merk. Sitesi
4B Blok no:4B İç Kapı no: 409
Başakşehir / İstanbul**

Her piliç Erpilic değildir

Helal ekonomisi hayatımızın her alanına sirayet ediyor

8

Türkiye helal pazarı, 7 trilyon doları aşan küresel helal ekonomisinde 150 milyar doları aşan payıyla önemli bir oyuncu ve bu hacim her geçen yıl büyümekte. Gıda, turizm, kozmetik ve finansı kapsayan bu pazarda Türkiye Helal Expo gibi etkinliklerle le bölgesel merkez olma rolünü güçlendiren adımlar atmaya devam ediyor.

Hayatımızın her alanına sirayet ediyor

Helal gıda, İslam dinine göre tüketilmesinde veya kullanılmasında dini açıdan herhangi bir sakınca bulunmayan, "helal" yani izin verilmiş kriterlerine uygun ürünleri ifade ediyor. Bu kavram sadece ürünün içeriğini değil, üretimden sofraya kadar olan tüm süreçleri kapsıyor. Helal dendiği an gıdanın helal olup olmadığı anlaşılacakla birlikte helal çok geniş bir yelpazede geçerli ve hayatımızın çok farklı alan ve dallarında bizi kuşatan bir kavram.

Sağlıklı ve hijyenik koşul şartı

Helal gıdada, domuz ve domuz ürünleri, kan, yırtıcı hayvanlar, ölü hayvan eti (leş) ve alkol gibi dinen

yasaklanmış maddeleri içermemeli. Hayvanların kesimi; Müslüman bir kişi tarafından, Allah'ın adı anılarak (besmele ile) ve şah damarlarının kesilmesi şeklinde gerçekleştirilmeli. Helal gıda sadece dini yasaklardan kaçınmak değil, aynı zamanda temiz, sağlıklı, kaliteli ve insan sağlığına zararsız (hijyenik) olmak durumunda. Üretim, taşıma ve depolama sırasında helal olmayan maddelerle temas etmemesi gerekir (çapraz bulaşma engellenmeli). Gıdalarda kullanılan jelatin, enzim veya renklendirici gibi katkı maddelerinin de bitkisel veya helal kesim hayvanlardan elde edilmiş olması şart.

Finansal ürünlerde helallik

Helal uygulaması, günümüzde gıdanın çok ötesine geçerek geniş bir ekosisteme dönüşmüştür. Et ve Et Ürünlerinde helal kesim standartları aranırken işlenmiş gıdalarda katkı maddelerinin (jelatin, enzim vb.) menşei önemli. İçecekler bazında ise alkol içermeyen ve helal bileşenli içecekler kapsam alanına giriyor.

Finans ve bankacılık alanında da helal uygulamasına şahit olmaktadır. Katılım Bankacılığı bunlardan

en önemlisi. Faizsiz bankacılık sistemleri olarak tabir edilirken vatandaşın bu alana büyük talepte bulunduğu da bir gerçek. Sukuk yani İslami tahviller ve varlığa dayalı menkul kıymetler de popüler ürünler arasında. Bu bağlamda helal yatırım da şeriat uyumlu hisse senetleri ve fonları kapsıyor.

Turizmden sağlığa kadar etkili

Hizmet sektörü açısından Helal Turizm dendiğinde alkolsüz tesisler, kadınlara özel alanlar ve helal menülü oteller, Lojistik ve Tedarik Zinciri dendiğinde ürünlerin taşıma ve depolama sırasında "haram" maddelerle temas etmemesi anlaşılıyor. Cateringde de toplu yemek hizmetlerinde helal standartlar aranıyor. Sağlık alanında kozmetik başta olmak üzere içeriğinde alkol veya domuz kaynaklı bileşen bulunmayan makyaj ve bakım ürünleri anlaşılıyor. İlaç ve Eczacılık bağlamında Helal sertifikalı vitaminler, aşılarda ve tıbbi cihazlar, ve temizlik ürünlerinde ise Helal kriterlerine uygun içerikli deterjan ve hijyen ürünleri anlaşılıyor. Muhafazakar Modâda İslami giyim prensiplerine uygun tasarımlar, Ambalajda Gıda

ile temas eden malzemelerin helal uygunluğu ve Tekstil ve Deride özellikle kullanılan boya ve işleme kimyasallarının uygunluğu helal ölçütlerinden.

Helalinden tüketmenin fazileti

İslam inancına göre helal gıda tüketmek Allah'ın kesin bir emridir. Helal rızıkla beslenmek, kişinin dualarının ve ibadetlerinin kabulü üzerinde doğrudan etkilidir. Helal lokmanın insanın ruhunu beslediğine, haram veya şüpheli gıdaların ise kalbe gaflet ve ibadete karşı üşengeçlik verdiği inandırılır. Helal gıda, "Tayyib" (temiz, sağlıklı ve kaliteli) kavramıyla iç içedir. Üretim aşamasında sıkı hijyen kuralları uygulanır, zararlı katkı maddelerinden kaçınılır ve bu da gıda güvenliğini artırır.

Güvensiz tüketim karşı önemli adım

Gıda endüstrisinin karmaşıklaştığı günümüzde, bir ürünün helal sertifikalı olması; o ürünün üretim sürecinin, hammadde kaynağının ve katkı maddelerinin titizlikle denetlendiği anlamına gelir. Helal kesim, hayvanın en az acı çeke-

ceği şekilde yapılmasına ve kanın tamamen akıtılmasına dayanır. Bu yöntem, etteki mikrobiyal riskleri azaltarak daha sağlıklı bir tüketim sağlar. Helal gıda; bedeni zararlı maddelerden, ruhu manevi kirlilikten, toplumu ise güvensiz üretimden koruduğu için kritik önem taşıyor.

Sertifikalı olmak yeterli mi?

Türkiye'de helal sertifikasyonu süreçleri devlet denetiminde ve sivil toplum kuruluşları eliyle yürütülmektedir. Bu alandaki en yetkili çatı kuruluş, Ticaret Bakanlığı bünyesinde faaliyet gösteren Helal Akreditasyon Kurumu (HAK)'dur. HAK (Helal Akreditasyon Kurumu): Türkiye'deki helal belgelendirme kuruluşlarını denetleyen ve onları akredite eden tek resmi otoritedir. 2026 yılı itibarıyla gıda dışındaki kozmetik ve gıda ambalajı

gibi alanları da kapsayacak şekilde faaliyetlerini genişletmiştir. TSE (Türk Standardları Enstitüsü): HAK tarafından akredite edilmiş, SMIIC (İslam Ülkeleri Standartlar ve Metroloji Enstitüsü) kriterlerine göre belgelendirme yapan kamu kuruluşudur.

Her ürün için geçerli mi?

TSE helal belgeleri genellikle 3 yıl geçerli. GİMDES (Gıda ve İhtiyaç Maddeleri Denetleme ve Sertifikalandırma Derneği): Türkiye'de helal sertifikasyonu konusunda tanınan bağımsız bir dernektir. Kendi "Helal ve Tayyib" standartlarına göre denetim yapar. Bir firmanın helal sertifikasına sahip olması, tüm ürünlerinin helal olduğu anlamına gelmeyebilir. Ürün özelinde sorgulama yapmak için e-Devlet üzerinden TSE Helal Sorgulama hizmetini kullanabilirsiniz

İsrafın önüne geçme planıyla birlikte *ekmek tercihi de değişti*

İstanbuluların ekmek tüketim alışkanlıklarındaki değişim araştırıldı. İstanbul Planlama Ajansı'nın araştırmasına göre sağlıklı beslenme bilinciyle beyaz ekmek tüketimi azalırken tam buğday ekmeği daha çok tercih edilmeye başlandı. Beyaz ekmek tüketimi %67'den %49'a gerilerken, tam buğday ekmek tüketimi %19'dan %34'e yükseldi. İstanbul Planlama Ajansı (İPA) kentteki ekmek tüketim dinamiklerini, değişen tüketiciler tercihlerini ortaya koymak için "Ekmek Tüketim Alışkanlıkları Araştırması" gerçekleştirdi. Araştırma, ekmek tüketim tercihlerinde önemli bir değişim yaşandığını ortaya koydu.

Vatandaş sağlıklı buluyor mu?

Araştırmada beyaz ekmeği kesinlikle sağlıklı bulmayanların oranı %51 çıktı. Bu algının oluşmasında en önemli etkenler olarak "kilo aldırması, katkı maddesi içerdiği düşüncesi ve kan şekeri hızı yükseltmesi"

sıralandı. Bu durum tüketim alışkanlıklarına da yansdı. Beyaz ekmek tüketimi belirgin şekilde azalırken, tam buğday ekmeğine yönelimin arttığı görüldü. Beyaz ekmek tüketimi %67'den %49'a gerilerken, tam buğday ekmek tüketimi %19'dan %34'e yükseldi. Tam buğday, kepekli, çavdar ve glutensiz gibi sağlıklı ekmek türlerini tercih edenlerin oranı %37,1 iken, bu ürünleri tercih etmeyenlerin oranı da %36,9 oldu. Sağlıklı ekmek türlerini tercih etmemenin başlıca nedeni sorulduğunda katılımcıların %36,8'i alışkın olmadığını söyledi. Araştırmaya göre İstanbuluların ekmek tüketiminin en yüksek olduğu öğün %45,4 ile kahvaltısı oldu. Kahvaltısı %37,4 ile akşam yemeği takip etti. Öğle yemeğinde ekmek tüketme oranı ise sadece %4,6 oldu.

İsrafı önlemede etkili yöntem

Gıda israfındaki değişim ve israfı önleme yöntemleri de araştırıldı. Katılımcıların yarısı

yıllardır israf etmemeye özen gösterdiğini belirtti. Araştırmaya göre ekmek israfına karşı en yaygın yöntem, %46,3 ile günlük kullanım miktarı kadar ekmek satın almak. Diğer tasarruf alışkanlıkları da şöyle sıralandı: "Dilimleyip dondurucuda saklama %24,8, bayatladığında farklı tariflerde değerlendirme %20,1, ihtiyaç kadar kesme %12,5."

Hijyenik satış noktaları

Araştırmada hijyen açısından en güvenilir ekmek satış noktaları da soruldu. İlk sırada %58,8 ile Halk Ekmek büfeleri yer alırken onu %47,4 ile mahalle-semt fırınları takip etti. Zincir marketler ve mahalle bakkallarında ise bu oran %30 seviyesinde çıktı. Özellikle son dönemde ülkemizde gıda israfının önlenmesine yönelik etkili tedbirler alınmaya devam ederken gıda tüketiminde ekmeğin tüketiminin daha rasyonel temini için de kurum ve kuruluşlar bilgilendirme çalışmalarına hız kazandırmış bulunuyorlar.

TÜRKLERİN DÜNYAYA ARMAĞANI

1934 yılında, firmanın kahve dağıtımını yaptığı Opel marka kamyonet.

1871'den beri kalitesini ve titizliğini hiç bozmadan evlerimize nefis Türk kahvesini getiren Kurukahveci Mehmet Efendi, bugün 60 ülkede tüketiliyor. Kurukahveci Mehmet Efendi, Türklerin dünyaya armağan ettiği Türk kahvesini, her yudumda aynı kalite ve keyifle dünyaya ulaştırıyor.

Helal finans uygulamaları global ölçekte etkisini gösteriyor

Helal finans, İslam hukukuna (fıkıh) uygun olarak tasarlanmış, faiz (riba), belirsizlik (garar) ve kumar/şans oyunu (meysir) içermeyen yatırım ve

bankacılık faaliyetleridir. Temel amacı, parayı etik ve İslami ilkelere göre yönetmektir. Faizsiz bankacılık, katılım bankacılığı ve şeriat uyumlu yatırım gibi kavramlar, helal finansın eşanlamlıları veya alt dalları olarak

kullanılmaktadır. Helal finans, sadece Müslümanlar için değil, etik ve disiplinli bir yatırım süreci arayan herkes için muhafazakar bir alternatif sunuyor.

Helal finansın temel özellikleri

Faizsizlik (Riba): Para üzerinden

den para kazanmak yasaktır; kazanç, reel varlıklara veya ticarete dayalı olmalıdır.

Haram Sektörlerden Kaçınma: Alkol, domuz eti, kumar, silah, yetişkin içerik ve faizli finans kurumlarına yatırım yapılmaz.

Risk Paylaşımı: Kâr ve zarar, yatırımcı ile finans kuruluşu arasında paylaşılır.

Reel Varlık Temeli: Yatırımlar, gayrimenkul, emtia veya hisse senedi gibi somut varlıklara dayanmalıdır.

Kullanım alanları neler?

Katılım Hesapları: Faizsiz mevduat hesabı ile kâr payı elde etme.

Sukuk (İslami Tahvil): Varlığa dayalı menkul kıymetler.

Helal Hisse Senetleri: İslami endekslere uygun şirketlerin hisselerine yatırım.

Mudaraba ve Muşara-

ka: Kâr-zarar ortaklığına dayalı yatırım modelleri.

Murabaha (Peşin Alıp Vadeli Satma): Ev, araç veya ihtiyaç finansmanı için kullanılan, faiz içermeyen taksitli alım modeli.

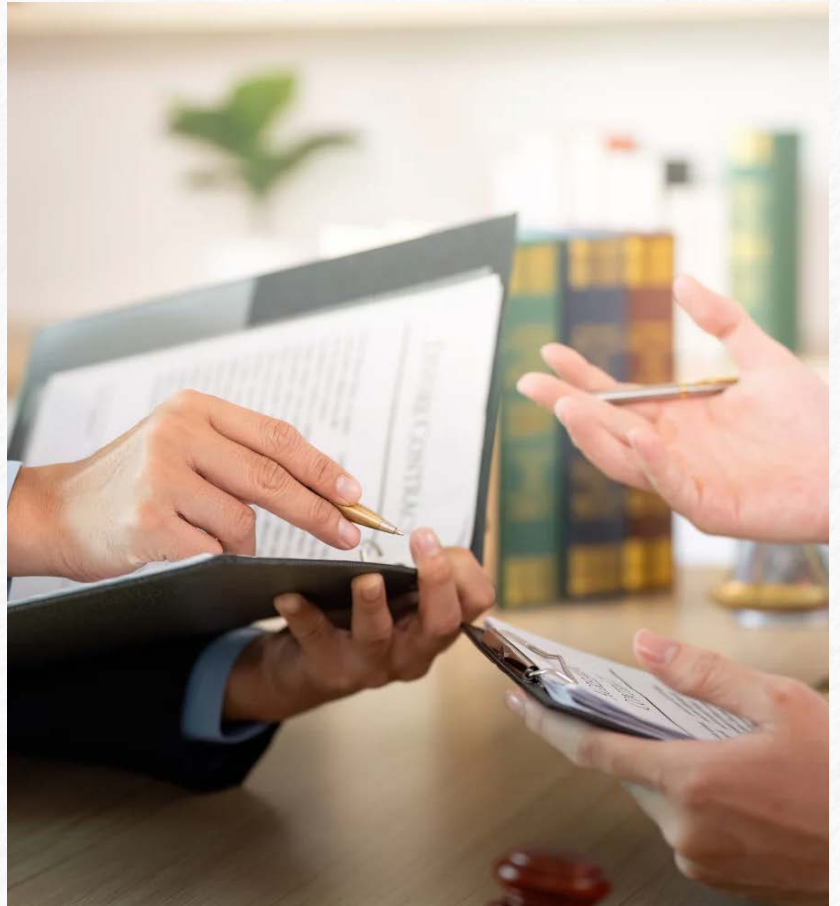
Hangi ülkeler sistemin içerisinde?

Helal finans (İslami finans) sistemi, dünya genelinde 70'ten fazla ülkede 500'den fazla İslami banka ve 1400'den fazla finansal kurum ile faaliyet göstermektedir. Bu sistemin en yoğun olduğu ve öncülük ettiği ülkeler Körfez bölgesi, Güneydoğu Asya ve Ortadoğu'da yoğunlaşmaktadır. Körfez ülkeleri, dünya İslami finans hacminin yaklaşık yüzde 40'ını yönetmektedir. Bu sisteme dahil ülkelerdeki finansal sistemler; faizsiz bankacılık, İslami sigortacılık (tekafül), helal sertifikalı yatırım fonları ve Sukuk (kira sertifikası) gibi araçlar üzerine kuruludur.

İslam dışı ülkeleri de etkiliyor

İslami finans sektörünün krizlere dayanıklı yapısı ve Körfez ülkelerinin zengin fon

kaynakları, Müslüman nüfusun yoğun olduğu ülkeler kadar gayrimüslim ülkeleri de cezbetmektedir. Gayrimüslim ülkelerde İslami finans sektörünün gelişimi söz konusu. Bu ülkelerde İslami finans açısından karşılaşılan zorlukları tanımlamak ve bu zorlukları aşabilmek adına yapıcı öneriler sunuluyor. İslami finans ülke endeksinde üst sıralarda yer alan gayrimüslim ülkelerden İngiltere, Amerika ve Kanada ile Avrupada İslami finansta ilkleri gerçekleştiren Lüksemburg akla geliyor. Gayrimüslim ülkelerdeki yasal düzenlemelerin İslami ilkelere uyumsuzluğu, nitelikli Şer'i danışmanların eksikliği, İslami finansal ürünlerin yetersiz standardizasyonu, finansal raporlama ve muhasebe politikalarındaki uyumsuzluklar karşılaşılan zorluklar arasında yer almaktadır. Bu zorlukların hükümetlerin ve uluslararası İslami finansal kuruluşların çabalarıyla zaman içerisinde aşılmasıyla birlikte, gayrimüslim ülkelerde İslami finans piyasalarının kayda değer bir gelişim göstereceği beklen-

mektedir.

Tarihi kökenleri

İslami finans sisteminin kökenleri 1400 yıl önce İslam'ın doğuşuna kadar uzanmakla birlikte, modern anlamdaki ilk çalışmalar 1940'lı yıllarda Pakistan'da başlamıştır. Pakistanlı akademisyenler, İslam'a uygun bir finans sistemi kurmak üzere teorik tartışmalara öncülük etmişlerdir. Bu çabaların sonucunda, 1958 yılında Pakistan'da Mudaraba yöntemine göre çalışan ilk yerel banka ve 1963 yılında Mısır'da ilk ulusal İslami banka kurulmuştur. Günümüzde İslami bankacılık yalnızca İslam ülkelerinde değil neredeyse tüm dünyada faaliyet göstermektedir. 2020 yılı verilerine göre, 72 ülkede 520 İslami banka, 1447 İslami finans kurumu faaliyet göstermektedir.

İslami sermaye gelişimi

İslami sermaye piyasalarındaki ilk gelişmeler; 1978 yılında ilk İslami tahvil, 1990 yılında ilk sukuk ihracı ile başlamıştır. İlk

sukuk ihracı 1990'da gerçekleşmesine rağmen yasal altyapı yetersizlikleri ve uzman insan kaynağı eksiklikleri gibi nedenlerle 11 yıl boyunca sukuk ihracı gerçekleşmemiş ve piyasa özellikle 2005 yılından sonra büyümeye başlamıştır. Sukuk, sermaye piyasalarında finansman ihtiyaçlarının İslami esaslara uygun olarak karşılanması amacıyla varlığa dayalı veya varlık temelli yapılandırılmış finansman kapsamındaki menkul kıymetlerdir. Yatırımcıya dayanak varlıklar üzerinde bölünmemiş mülkiyet hakkı ve buna bağlı olarak varlıklardan elde edilen gelir veya kârdan katılım oranında pay alma hakkı verir.

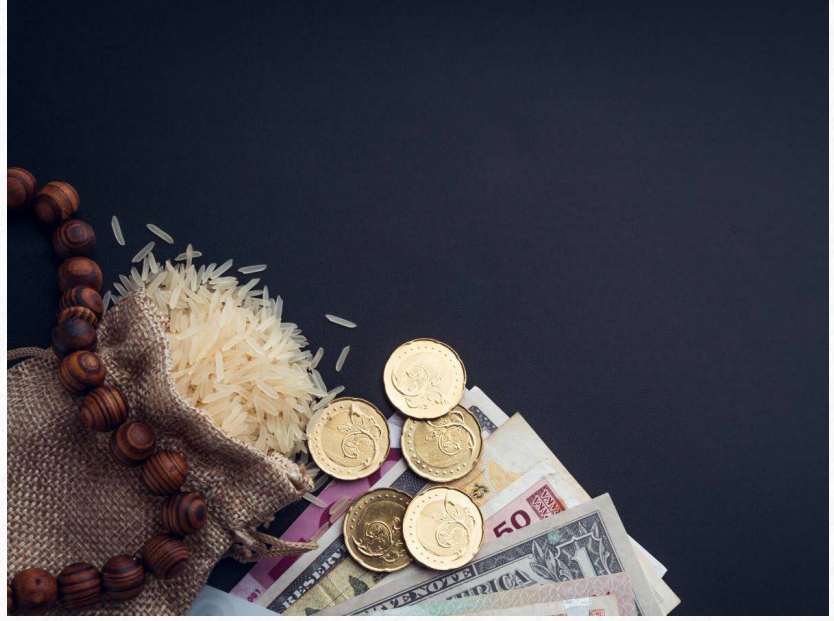
Kritik süreç 2008 yılı

İslami finans açısından önemli bir dönüm noktası olan 2008 ekonomik krizi, uluslararası piyasalardaki fon daralması nedeniyle Körfez ülkelerinin kaynaklarını daha da önemli hale getirmiştir. Bu dönemde İslami finans, faize dayalı konvansiyonel

finansla göre daha istikrarlı ve esnek bir yapı sergileyerek Batılı ülkelerin dikkatini çekmiştir. Sukukun krize dayanıklı yapısı ve düşük oynaklığa sahip olması, küresel finans piyasalarında sukuk talebinin artmasına neden olmuştur. 2002 yılında Lüksemburg Borsasında Avrupa borsalarının ilk sukuk kotasyonu, 2005 yılında İngiltere'nin, 2006 yılında Amerika'nın ilk kurumsal sukuk ihracı gerçekleşmiştir. 2006 yılında Dow Jones ve Citigroup ilk uluslararası sukuk endeksini yayınlamaya başlamıştır.

2008 yılı sonrası gelişmeler

İslami finans sektörünün 2008 yılından sonra bir ivme kazanarak hızla büyüdüğü ve bu büyümesini gelecek yıllarda da sürdüreceği öngörülmektedir. İslami tahvil olarak da bilinen sukuk piyasaları konvansiyonel tahvillere alternatif olarak son beş yılda ortalama %16 büyümüştür. Özellikle, 2017 yılından bu yana ihraç edilen Yeşil sukuk

ve SRI sukuk türleri, hem İslami ilkelere uygun hem de sosyal sorumlu ve/veya çevre dostu yeşil projelere yatırım yapmak isteyen yatırımcıların artan ilgisiyle karşılaşmaktadır.

İngiltere'de önemli potansiyel var

İngiltere, Batı ülkeleri arasında İslami finans sektörünün en fazla gelişme kaydettiği ülkelerin başında gelmektedir. Yaklaşık 3 milyonluk (toplam nüfusun %5,1'i) Müslüman nüfusuyla İngiltere İslami finans faaliyetlerinde küresel piyasalarda söz sahibi olmaya adaydır. İngiltere'de İslami finans sektörünün büyümesindeki en önemli itici güç, "Londra'nın İslami finans merkezi olması" hedefine ulaşmak için hükümetin bu konuyu çok ciddi bir şekilde ele alması, destekleyici mali ve vergisel düzenleyici politikaları erken bir dönemde başlatarak hızla hayata geçirmesidir.

Amerika'da finansal aktivite

Dünyanın en büyük finansal piyasalarından biri olan Amerika'da 3,45 milyon Müslümanın

yaşadığı tahmin edilmektedir. Amerika'da İslami finansın toplam hacmi yaklaşık 5 milyar \$ (2019) olup, bir tam şeriat uyumlu banka (University Islamic Financial) ve 25 İslami finans kuruluşu faaliyet göstermektedir. 2006 yılında ise Dow Jones Sukuk endeksini yayınlamaya başlamıştır. Endeks, tüm dünyada sukuk yatırımlarına ilişkin önemli bir göstere olarak kabul görmektedir. Amerika'da günümüze kadar iki büyük sukuk ihracı gerçekleştirilmiştir.

Kanada'daki finansal uygulamalar

Kanada'da, 2020 yılı itibarıyla yaklaşık 1,5 milyon Müslüman yaşamaktadır. Bu da Müslümanları toplam nüfusun %4'ü ile ülkedeki en büyük ikinci din haline getirmektedir. Genel olarak, önümüzdeki on yılda Kanadalı Müslümanların sayısının iki katına çıkacağı tahmin edilmektedir. Ayrıca, Kanada'daki Müslüman topluluk, genç nüfus olduğundan, ipotek, araba, konut, sigorta, kredi kartları ve tüketici kredileri için büyük bir potansiyele sahiptir. Kanada'nın küresel rekabet gücü ve iş yapma kolaylığı, AAA kredi notu, güçlü risk yönetim mekanizmalarına sahip iyi denetlenen finansal piyasası, sağlam bir bankacılık sistemi ve birçok İslami finansal ürünle uyumlu finansal sistemi ile bir araya geldiğinde, İslami

finans sektörü için uygun bir altyapı sunmaktadır.

Lüksemburg'daki uygulamalar

Avrupa'da İslami finans, İngiltere'den çok önce Lüksemburg'da başlamıştır. Lüksemburg, Avrupada ve hatta dünyada İslami finansa ilişkin pek çok ilke imza atmıştır. Lüksemburg'da, 111 İslami fon ve borsada işlem gören 16'dan fazla sukuk bulunmaktadır. 2015 yılına kadar Lüksemburg, 5 milyar Euro'dan fazla İslami varlığı yönetmiştir.

Yeni finansal sistem inşası

İslami finans, adalet ve etik değerler çerçevesinde ticari ve finansal bir sistem inşa etmeyi hedeflemektedir. Bu hedef aynı zamanda, tüm dünyada etkisini her geçen gün daha fazla hissettiren gelir adaletsizliğinin önlenmesi için reel ekonomiyi desteklemektedir. İslami finansın temel ilkeleri aşırı riskli, yüksek kaldıraçlı spekülasyonlu işlemlere ve faizli borç kullanımına engel olduğundan, İslami finansal araçlar kriz ortamlarında konvansiyonel araçlara göre çok daha iyi performans göstermektedir. Bu durum, İslami finansın son yıllarda bankacılık ve sermaye piyasalarında çarpıcı bir şekilde büyümesine ve gayrimüslim ülkelerin daha istikrarlı olan İslami finans piyasalarıyla ilgilenmelerine yol açmıştır.

Çorum gastronomisi dünyaya açılıyor

16

Çorum, köklü sanayi altyapısının yanı sıra binlerce yıllık mutfak kültürüyle de adından söz ettirmeye hazırlanıyor. Çorum Belediyesi'nin öncülüğünde hayata geçirilen gastronomi odaklı projeler, kentin zengin lezzet mirasını turizmle buluştururken, şehri bölgenin yeni gastronomi merkezlerinden biri haline getirmeyi hedefliyor. Belediye Başkanı Halil İbrahim Aşgın tarafından ortaya konulan vizyon doğrultusunda yürütülen çalışmalar, tarihi ve kültürel değerleri mutfak kültürüyle bütünleştirerek yeni bir turizm modeli oluşturuyor. Bu kapsamda Çorum'un binlerce yıllık geçmişinden süzülerek günümüze ulaşan lezzetler, modern sunumlarla yeniden hayat buluyor.

Yöresel lezzetleri yerinde tatma imkanı

Belediyenin gastronomi yatırımlarının en dikkat çekici örnekleri, restore edilerek turizm

me kazandırılan tarihi yapılarda görülüyor. Bu kapsamda yeniden işlevlendirilen Veli Paşa Hanı, geleneksel mutfakın sergilendiği adeta yaşayan bir gastronomi merkezine dönüştürüldü. Selçuklu ve Osmanlı mimarisinin izlerini taşıyan bu mekânlarda ziyaretçiler, hem tarihî atmosferi deneyimliyor hem de yöresel lezzetleri yerinde tatma imkânı buluyor. Çorum baklavasından İskilip dolmasına kadar uzanan geniş bir menü, aslına uygun tariflerle hazırlanarak misafirlere

sunuluyor. Böylece şehir, yalnızca bir gezi noktası değil, aynı zamanda güçlü bir gastronomi destinasyonu kimliği kazanıyor.

"Gastro Çorum" ile UNESCO yolculuğu başladı

Anadolu'nun köklü mutfak mirasına ev sahipliği yapan Çorum, gastronomi alanında uluslararası bir vizyonla yol alıyor. Çorum Belediyesi tarafından hayata geçirilen "Gastro Çorum" projesi, kentin binlerce yıllık lezzet birikimini dünya sahnesine

taşımayı hedeflerken, UNESCO Yaratıcı Şehirler Ağı'na katılım sürecini de başlattı. Gastro Çorum kapsamında düzenlenen tanıtım toplantılarında, kentin coğrafi işaretli ürünleri "Gasto Çorum" tanıtım toplantısında sergilendi. Başta İskilip dolması olmak üzere, Hitit dönemine uzanan geleneksel ekmek çeşitleri, Çorum su böreği ve düğün sofralarının vazgeçilmez olan "beşli" yemek kültürü, gastronomi yazarları ve gurmelerden yoğun ilgi gördü.

Etkinliklere start verildi

Çorum Belediye Başkanı Aşgın, projenin yalnızca bir tanıtım çalışması olmadığını vurgulayarak, "Çorum'un lezzet duraklarını ve tarihi konaklarını gastronomi merkezlerine dönüştürüyoruz. Amacımız, misafirlerimize sadece bir yemek değil; tarih ve kültür sunmak" ifadelerini kullandı. Proje kapsamında şehirdeki sosyal tesisler işlevlendirilerek gastronomi turizmüne kazandırıldı. Projenin en dikkat çeken adımlarından biri olan "Çorum Mutfağına Saygı Yemek Yarışması" için geri

sayım sürüyor. Yerel şefler ve gastronomi meraklılarının katılımıyla düzenlenecek yarışma, unutulmaya yüz tutmuş tarifleri yeniden gün yüzüne çıkarmayı amaçlıyor. Organizasyonun ilk etabı 21-22 Mayıs tarihlerinde gerçekleştirilecek.

Tescilli değerler 31'e ulaştı

Anadolu'nun köklü mutfak kültürü ve zengin el sanatları mirasıyla öne çıkan Çorum, yöresel değerlerini koruma ve markalaştırma yolunda önemli adımlar atmaya sürdürüyor. Türk Patent ve Marka Kurumu verilerine göre, kentin tescilli coğrafi işaretli ürün sayısı Mart 2026 itibarıyla 31'e yükseldi. Çorum'un coğrafi işaret yolculuğu, 2002 yılında tescillenen Çorum Leblebi ile başladı. Aradan geçen süreçte bu liste, İskilip Dolması, Çorum Mantısı ve Tandır Kebabı gibi önemli lezzetlerin eklenmesiyle genişleyerek güçlü bir gastronomi envanterine dönüştü. Coğrafi işaret tescilleri yalnızca il merkeziyle sınırlı kalmazken, ilçeler de bu sürece aktif şekilde katılıyor. Özellikle Alaca ve İskilip, kendilerine özgü ürünleriyle dikkat çekiyor. Alaca ilçesi; Borana, Hingal ve Yarma Aşı gibi lezzetlerin yanı sıra Camili Kilimi ile birlikte toplam 8 değerini tescilleyerek öne çıktı. İskilip ilçesi ise Yırtma Aşı ve Un Helvası gibi ürünlerle listedeki

yerini güçlendirdi. Bunların yanı sıra Çorum Simidi ve Has Baklava da kentin mutfak zenginliğini tescilleyen diğer önemli ürünler arasında yer alıyor. Zengin mutfak kültürü ve tescilli ürünleriyle dikkat çeken Çorum, attığı bu adımlarla gastronomi turizmde iddialı şehirler arasında yer alma hedefini güçlendiriyor.

Şehrin lezzet ağı sosyal tesisler

Çorum Belediyesi, sosyal tesislerle vatandaşlara hem ekonomik hem de kaliteli hizmet sunmaya devam ediyor. Şehrin dört bir yanında faaliyet gösteren toplam 17 sosyal tesis, modern yapıları ve geniş hizmet yelpazesiyle Çorumluların günlük yaşamında önemli bir yer edindi. Farklı noktalarda hizmet veren tesisler, yalnızca yeme-içme alanı olmanın ötesinde, sosyal yaşamın merkezlerinden biri haline geldi. Ailelerin huzurlu vakit geçirebildiği, dost buluşmalarının gerçekleştirildiği bu alanlar, şehirde sosyal hayatın canlanmasına katkı sağlıyor. Belediye güvencesiyle hizmet veren tesislerde, hijyen ve kalite standartları ön planda tutuluyor. Her bütçeye hitap eden ekonomik fiyat politikasıyla dikkat çeken sosyal tesislerde, geleneksel Çorum mutfağından lezzetleri de vatandaşlarla buluşturuluyor. Şehrin farklı bölgelerine yayılmış olması sayesinde kolay erişim imkânı sunan tesisler, geniş bir kesime hitap ediyor. Çorum Belediyesi'nin sosyal belediyecilik anlayışının önemli bir yansıması olarak değerlendirilen bu tesisler, uygun fiyat, kaliteli hizmet ve sosyal etkileşimi bir araya getirerek şehirde örnek bir model oluşturmaya devam ediyor.

İhracatçılar rotalarını farklı coğrafyalara kurmaya başladı

Enflasyon ile döviz kuru arasındaki fark nedeniyle son üç yıldır ihrac pazarlarında rekabette zorlanan Egeli ihracatçılar, tüm zorlukları aşarak 2026 yılının ocak-nisan döneminde ihracatlarını yüzde 4'lük artışla 5 milyar 926 milyon dolardan 6 milyar 155 milyon dolara çıkardılar. Ege İhracatçı Birlikleri üyeleri 2026 yılının ocak - nisan döneminde 204 ülke ve gümrüklü bölgeye ihracat gerçekleştirdi. Egeli ihracatçılar 2025 yılının ilk dört ayında 203 ülke ve gümrüklü bölgeye ihracat yapmıştı. Ege İhracatçı Birlikleri üyesi 8 bin 500 ihracatçı firma 2026 yılında 119 ülkeye ihracatlarını artırırken, 85 ülkede geçen yılki ihracat rakamlarını yakalayamadı.

İhracatın yarısı Avrupa Birliği'ne yapıldı

Ege İhracatçı Birlikleri Koordinatör Başkanı Muhammet Öztürk, Türkiye'nin ihracatta geleneksel pazarı olan Avrupa Birliği'nin, 2026 yılında da Egeli ihracatçıları tercih ettiğini vurguladı. Avrupa Birliği'ne ihracatlarının 2026 yılının dört aylık döneminde yüzde 13,4'lük artışla 2 milyar 689 milyon dolardan 3 milyar 50 milyon dolara yükseldiği bilgisini veren Öztürk, "Her 100 dolarlık ihracatımızın 50 doları AB ülkelerine yapıldı. AB'nin toplam ihracatımızdan aldığı pay yüzde 45'ten yüzde 50'ye ilerledi. 27 AB

ülkesinden 22'sine ihracatımızı artırdık. Malta, İtalya, İspanya, Portekiz, Avusturya ve Macaristan'a önemli artışlar kaydettik. Türkiye'nin ihracatında AB'nin payı yüzde 46 olurken, Egeli ihracatçılarımız AB pazarında daha başarılı bir performans sergiledi" şeklinde konuştu.

Yemen'e ihracat arttı

Avrupa Birliği üyesi ülkeler dışında ihracatta önemli artışlar yakalanan ülkeler hakkında da bilgi veren Başkan Öztürk sözlerini şöyle sürdürdü; "Yemen'e ihracatımız yüzde 136'lık artışla 37

milyon dolardan 87 milyon dolara, Suriye'ye ihracatımız yüzde 94'lük gelişimle 17 milyon dolardan 33 milyon dolara, Çin'e ihracatımız yüzde 24'lük ilerlemeyle 168 milyon dolardan 209 milyon dolara yükseldi."

Mal ihracatı gerileyecek mi?

IMF tahminlerine göre dünya mal ve hizmetler ticaret hacminin 2025 yılında yüzde 4,1 oranında büyümüşken, 2026 yılında büyüme oranının yüzde 2,6'ya gerilemesinin öngörüldüğüne dikkati çeken Öztürk, "Dünya Ticaret Örgütü'nde 2026 yılında mal ticare-

tindeki artış hızının gerileyeceğini tahmin ediyor. Dünya ticareti açısından 2026 yılının, 2025 yılına göre daha zorlu bir yıl olacağını değerlendirildiği süreçte Ege İhracatçı Birlikleri üyelerimizin 204 ülke ve gümrüklü bölgeye ihracat yaparak ihracatlarını yüzde 4 geliştirmeleri çok kıymetli” diyerek sözlerini noktaladı.

Almanya, ABD ve İtalya zirvede

Ege İhracatçı Birlikleri verilerine göre Almanya 605 milyon dolarlık ihracatla zirvedeki yerini korurken, Amerika Birleşik Devletleri 507 milyon dolarlık ihracatla Almanya’yı takibini sürdürdü. Zirvenin üçüncü basamağındaki İtalya yüzde 26’lık ihracat artışı ve 459 milyon dolarlık ihracatla 2026 yılının yıldızı oldu. İspanya’ya ihracat yüzde 19’luk artışla 283 milyon dolardan 336

milyon dolara çıkarken, İspanya İngiltere’nin önüne geçti. İngiltere’ye yapılan ihracat yüzde 4’lük artışla 309 milyon dolar oldu. Ege İhracatçıların en çok ihracat yaptığı 10 ülkede ikinci grupta Hollanda, Fransa, Çin, Yunanistan ve Rusya şeklinde sıralandı.

İlk 10 ülke toplam ihracattan yüzde 53 pay aldı

Ege İhracatçı Birlikleri’nden ilk 10 ülkeye yapılan ihracat yüzde 9,4’lük artışla 3 milyar 3 milyon dolardan 3 milyar 286 milyon dolara yükseldi. İhracatta ilk 10 ülkenin toplam ihracattan aldığı pay 2025 yılının ocak-nisan döneminde yüzde 50’yken, 2026 yılında yüzde 53’e yükseldi.

Kurul toplantısı tamamlandı

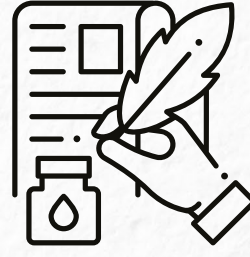
Bünyesindeki 12 ihracatçı birliğiyle Türk ihracatçılarının en büyük çatı kuruluşlarından biri

olan Ege İhracatçı Birlikleri’nde Koordinatör Başkanlığa, Ege Hububat Bakliyat Yağlı Tohumlar ve Mamulleri İhracatçıları Birliği Başkanı Muhammet Öztürk oy birliğiyle seçildi. Öztürk, önümüzdeki 4 yıl EİB bünyesindeki 8 bin 500 ihracatçının temsilcisi olarak görev yapacak.

Süreç şekillendi

Nisan ayında tamamlanan Ege İhracatçı Birlikleri Genel Kurul Toplantıları sonrasında şekillenen Ege İhracatçı Birlikleri Başkanlar Kurulu’nun ilk toplantısında; Ege İhracatçı Birlikleri Koordinatör Başkan Yardımcılıklarına, Ege Demir ve Demirdışı Metaller İhracatçıları Birliği Başkanı Mehmet Fatih Uysal ve Ege Tekstil ve Hammaddeleri İhracatçıları Birliği Başkanı Turan Göksan oy birliğiyle getirildiler.

Helal Belgesi ve Önemi

Tarlardan – sofraya veya üretimden – tüketime kadar olan tüm süreçlerde helal hassasiyetinin oluşturulması; bir ürünün helal ve tayyib olması ilkesinin sürecin her aşamasında uygulanması için bilinç oluşturmaya amaçlanmaktadır. Bu öyle bir bilinç ki, Müslüman olan ve ahiret inancına sahip birisinin bilinçli olarak helal olan bir süreci haram yapacak bir eylem, işlem veya ürün katkısı kullanmasını imkansız kılacaktır.

İnsanların ihtiyaç ve beklentilerini karşılamak için kullanılan her süreç aslında hijyen şartlarını karşılamak durumundadır. ISO 22000 Gıda Güvenliği Yönetim Sistemi olmadan gıda veya insan tüketimine sunulan herhangi bir ürün üretilmeyeceği gibi, Helal belgesi almak içinde bu yönetim sistemi belgesini almak zorunludur. Bu demek oluyor ki, her gıda müşteriye ulaşırken Gıda Güvenliği Yönetim Sistemi belgesi sahibi olması gerekirken, her helal belgesi aynı zamanda helal ve tayyib olmayla ilgili bilinci yaygınlaştırmaktadır.

Bir kuruluş Helal belgesini nasıl alırsa alsın, bilinçli olarak helal olmayan bir ürün üretmek istemiyor ise; hiç helal belgesi almamış kuruluşlara göre çok farklı bir yerde olacaktır. Helal belgesi bu yönüyle tarladan – sofraya veya üretimden – tüketime müşteriye ulaşan ürünler üzeri ulaştırılarda topyekûn bir hassasiyet ve bilinç oluşturacağı için belge sahibi olmayan ile olan arasında uçurum denecek kadar anlayış farkı olacaktır.

Özellikle, ekmek üreticileri, pastaneciler, yemek üreticileri, baklava üreticileri, lokantalar vb. yerlerde çalışanlarda hijyen bilinci Gıda Güvenliği Yönetim Sistemi ile sağlanırken, helal olmayan bir katkının, bulaşım, hijyen şartlarına uymamanın bağlayıcı bilinci Helal Belgesi ile sağlanmaktadır.

Abdullah Ekinci

Bir kuruluş Helal Belgesi verildiğinde o kuruluşun ürettiği ürünlere helal belgesi verilmiş gibi algılanmaktadır. Tüketiciler her partide, her aşamada helallığın izlendiği veya izlenmesi gerektiği gibi bir garanti talep etmektedirler. Ancak günümüz teknolojileri ile böyle bir süreci işletmek mümkün değildir. Böyle bir süreç insanı yaratan Allah c.c. tarafından sağ tarafımıza bir melek ve sol tarafımıza bir melek yerleştirilerek tüm eylemlerimizin yazıldığı gibi olacaktır. Ancak insanlığın geldiği bu günkü seviye ne kadar ileri olarak görülürse görülsün, bu kadar büyük bir datayı yönetecek kadar işlemci ve kaydediciye sahip değildir. Ayrıca böyle bir datayı işleyebilecek yeteneklerde ciddi bir sorun teşkil edecektir. Ülkemizde 5G ile gelen seviye o kadar büyük bir teknoloji gibi sunulsa da, insanın

sağ tarafındaki ve sol tarafındaki meleklerin fonksiyonlarını yerine getirmekten uzak gözükmemektedir.

Tabii Kiramen Katibin denen bu melekler tarafından yazılanlar ve kaydedilenlerin işlenmesi, hesap sonuca bağlanması ve otokontrol açısından ele alınması çok daha büyük bir işlemci yükünü oluşturmaktadır. Belki bu duruma 6G seviyesinde bir miktar yaklaşmış olabilir. Çünkü günün sonunda insana denen 'kitabını oku, hesap görücü olarak nefesine bu yeter' dendiği işlemci analiz seviyesine ulaşmak önem arz etmektedir. Günümüzde her yerde kamera olmasına rağmen kamera görüntüleri o kadar yetersiz ki, bu seviyeyi ifade edebilecek netlikte izahat sunmamaktadır. Ancak bu kamera görüntüleri hakimler ve bilirkişiler tarafından işlendiğinde hukuki bir sonuca işaret edecek, çoğu zamanda ikilemde kalınan kararlarla karşı karşıya olunan durumlar inşa etmektedir. Çünkü kameralar tüm boyutları ile eylemi kaydedebilmiş değildir.

Böyle bir belgelendirme süreci

Kur'anî Kerimdeki helalen tayyiba ayetiyle başlayan süreç, Yıldırım Beyazıt Han'ın Bursa kapalı çarşısında pazar ürünlerine getirmiş olduğu standartlarla yeni bir anlayışa evrildi. Günümüzde ise helal belgelendirme süreci, sadece dini bir gereklilik olmaktan çıkıp küresel bir endüstri ve kalite standardı haline gelmiştir. Bu dönüşümü anlamak için SMIC (İslam Ülkeleri Standartlar ve Metroloji Enstitüsü) öncesi kaotik ama kurucu döneme bakmak gerekir.

20. yüzyıl sanayinin gelişmesi ve insanların tarım toplumundan endüstri toplumuna geçmesi ile birlikte standartların gelişmesi sonucunu doğurdu. Ürünleri müşterilere ulaştırılan tüm süreç boyunca sisteme dahil olan işletmeler için ve ürünler için standartlar belirlendi ve bu standartlara uyumu sağlamak için belgelendirme organizasyonları oluşturuldu. ISO – uluslararası standartlar organizasyonu ve ülkelerde akreditasyon veren kuruluşlar ve bu kuruluşların belge verdiği şirketler oluştu. Ülkemizde bu organizasyonun devamı olarak TSE standartları yayımlarken, TÜRKAK akreditasyonu vererek, şirketlerin ve TSE'nin belgelendirme yapmasını sağlamaktadır.

Helal belgelendirme için ise İslam İşbirliği Teşkilatı bünyesinde Beşiktaş'ta SMIC kuruldu ve standartları yayınladı. Bu süreci desteklemek için ülkelerde Helal Akreditasyon Kuruluşları kurulması gerektiği ülkemizde HAK (Helal Akreditasyon Kurumu) kuruldu. HAK belgelendirme şirketlerinin akreditasyon süreçlerini tamamlayarak belgelendirme yapmalarını sağlamaktadır.

Helal belgelendirme bir sorumluluk olduğu kadar, helal belgesi alanlar, akreditasyon alarak belgeyi verenler ve belgelendirme sürecinde yer alan denetçiler açısından iki dünyayı mamur veya mahvedecek hassas bir süreç olarak önümüzde durmaktadır.

Saygılarımla.

KURBAN

KARDEŞLİĞE ÇAĞRI

Kurbanlarınızı 34 yıldır olduğu gibi bu yıl da
kardeşlerimize ulaştırıyoruz.

KURBAN BEDELİ
11.500₺

iHH
İNSANİ YARDIM VAKFI

ihh.org.tr
0212 631 21 21

Kaynaklarımızı çeşitlendirerek tarımsal katkıyı artırıyoruz

Ziraat Bankası, uluslararası piyasalardaki etkin kaynak yönetimi anlayışı doğrultusunda 1,75 milyar dolar tutarında kaynak temin etti. Ziraat Bankasının sürdürülebilirlik bağlantılı kredisinin performans kriterleri, yeşil varlık oranını destekleyen finansman faaliyetlerinin artırılması ve sürdürülebilir tarım olarak belirlendi.

Kaynak çeşitlendirildi

Ziraat Bankası, mevduat dışı kaynaklarını çeşitlendirme stratejisi kapsamında 24 ülkeden 60 bankanın katılımıyla 849 milyon dolar ve 767 milyon avro olmak üzere iki dilimde toplam 1,75 milyar dolar karşılığı sendikasyon kredisi temin ederek, geçen yıl sağladığı rekor sendikasyon kredisini yüzde 100 başarıyla yeniledi.

Başarılı sendikasyon

Ziraat Bankası Genel Müdürü Alpaslan Çakar, küresel piyasaların jeopolitik gerilimler ve buna bağlı yüksek volatilité ile test edildiği bir dönemden geçtiklerini belirtti. Çakar, şunları kaydetti: "Böylesine zorlu bir konjonktürde, bankamızın sağlam bilanço yapısı, geniş muhabir ağı ve paydaşlarımızla uzun yıllara dayanan güven ilişkisi sayesinde sendikasyon kredimizi başarıyla temin ettik. Elde edilen bu kaynak, yalnızca bankamızın finansal gücünü değil, aynı zamanda Türkiye ekonomisinin küresel ölçekteki dayanıklılığına ve potansiyeline duyulan inancı da bir kez daha teyit etmiştir."

İtibarımızın göstergesi

"Geçtiğimiz yıla oranla kredimizin maliyetlerini daha rekabetçi bir seviyeye çekebilmiş olmanın yanı sıra mevcut işbirliklerimize ek olarak yeni uluslararası bankaların da katılımını görmek bizler için memnuniyet vericidir." değerlendirmesini ya-

pan Ziraat Bankası Genel Müdürü Çakar " Bu ilgi, stratejilerimizin doğruluğunun ve piyasadaki itibarımızın bir göstergesidir." yorumunda bulundu.

Tarıma sürdürülebilir katkı

Çakar, temin edilen bu kaynağın sürdürülebilirlik temasıyla kurgulandığını, bir yandan dış ticaretin finansmanında itici güç görevi görürken diğer yandan sorumlu bankacılık ilkelerine olan bağlılığı da pekiştireceğini bildirdi. Performans kriterlerini sürdürülebilir tarım finansmanının güçlendirilmesi ve yeşil

dönüşüm hedeflerinin desteklenmesi doğrultusunda belirlediklerini ifade eden Çakar, "İşimiz Ziraat, Gücümüz Ziraat diyerek bu kaynakla tarımsal üretim ekosistemine katkı sunarken, ülkemizin sürdürülebilir kalkınma hedeflerine de destek vermeyi amaçlıyoruz." açıklamasında bulundu. Çakar, uluslararası piyasalardaki etkinliklerini artırarak kaynak yapılarını çeşitlendirmeyi sürdüreceğini, reel sektör yatırımları, tarımsal üretim ve çevresel dönüşüm alanlarında finansman desteklerine kararlılıkla devam edeceklerini vurguladı.

Sosyal sorumluluk ve finansal desteği bir arada sunuyor

Ziraat Katılım Bankası ile Yesilay arasında imzalanan işbirliği protokolü kapsamında "Bağımsız Kart" İstanbul Finans Merkezi Ziraat Kuleleri'nde gerçekleştirilen etkinlikle kamuoyuna tanıtıldı.

"Bağımsızlık Yılı" ilan edilen 2026 doğrultusunda hayata geçirilen Bağımsız Kart, kullanıcıların günlük harcamalarını toplumsal faydaya dönüştüren yenilikçi bir model sunarken, aynı zamanda bağımlılıklarla mücadelede sürdürülebilir destek sağlamayı hedefliyor.

Sosyal katkı modelinin parçası

İşbirliği kapsamında kart kullanıcıları, kendilerine sunulan özel avantaj ve kampanya olanaklarından yararlanırken, aynı zamanda sürdürülebilir bir sosyal katkı modelinin de bir parçası oluyor.

Bağımsız Kart kapsamında yapılan harcamaların belirli bir kısmı, doğrudan Yesilay'ın bağımlılıklarla mücadele çalışmalarına bağış olarak aktarılıyor. Bu yönüyle kart,

bireylerin gündelik harcamalarını toplumsal bir faydaya dönüştüren sistematik bir sosyal katkı mekanizması sunuyor. Diğer yandan Bağımsız Kart, temsil ettiği değerlerle uyumlu şekilde özel bir kullanım altyapısına sahip olarak tasarlandı. Bu kapsamda kart, kumar ve bahis sitelerinde, ayrıca alkol ve tütün ürünlerinin satışının gerçekleştirildiği iş yerlerinde kullanıma kapalı olacak şekilde yapılandırıldı. Bu sayede kartın kullanım alanı ile ortaya koyduğu sosyal sorumluluk yaklaşımı arasında bütüncül bir uyum sağlandı.

Anımlı stratejik birliktelik

Ziraat Katılım Bankası Genel Müdürü Metin Özdemir, "Yesilay'ın faaliyetlerine destek oluyoruz, birtakım sponsorluklar yapıyoruz ve yayınlara destek oluyoruz. Hem sportif hem kültürel anlamda birçok faaliyete ortaklaşarak, gerek maddi destek vererek gerekse çalışanlarımızla o faaliyetlere iştirak ederek bu birlikteliği temin ediyoruz." dedi. Bağımsız Kart'ın da bu amaçla ve işbirliği maksadıyla oluşturulmuş bir ürün olduğunu vurgulayan Özdemir, şöyle devam etti: "2026'nın 'Bağımlılıkla Mücadele ve Bağımsızlık Yılı' ilan edilmesi, bunda çok önemli bir faktör oldu. Biz de bu yıla özel ne yapabiliriz diye düşünürken, bu projenin adresinin doğal olarak Yesilay olması gerektiğini düşündük. Yesilay'ımız ile böyle bir kart oluşturma fikri ortaya çıktı. Yeni kartla tütün ve alkol satılan iş yerlerinde kullanıcılar işlem yapamayacak ve kart, bu tür

harcamalara kapalı olacak. Aynı şekilde, kumar ve bahis sitelerinde de kullanılamayacak. Dolayısıyla ailelerimizin ve büyüklerimizin, gençlerimize ve öğrencilerimize rahatlıkla teslim edebileceği bir kart olacak."

Yerli ve milli ödeme sistemi

Özdemir, kartla yapılan alışverişler neticesinde ortaya çıkan komisyonlardan, Ziraat Katılım olarak hem kendi elde edecekleri gelirlerden hem de yerli ve milli ödeme sistemi TROY'un elde edeceği gelirlerden bir kısmının, Yesilay'a bağışlanacağını aktardı. Bu sayede kullanıcılarına herhangi bir külfet oluşturmadan, sadece banka gelirlerinden Yesilay'a bir kaynak doğacağına değinen Özdemir, "Yesilay da bu geliri hem önleyici faaliyetlerinde, hem de yurdun dört bir yanında açmış oldukları rehabilitasyon merkezlerinde, bu bağımlılıklara düşmüş vatandaşlarımızın ve gençlerimizin bağımsızlıklarını tekrar kazanması için tedavi maksadıyla kullanacak." diye konuştu. Özdemir, banka olarak bu tür sosyal faaliyetlere desteklerinin sürdürdüğünü belirterek, "Bu projenin de önemli bir açılım sağlayacağına inanıyorum. Özellikle katılım bankalarımız için çok kıymetli. Tam bizim kuruluş amaçlarımıza, hizmetlerimize ve katılım bankacılığı prensiplerine uygun bir sosyal faaliyet. Dolayısıyla katılım bankacılığı sektörü için de önemli bir model olacağına inanıyoruz. Öncelikle Yesilay gönüllülerimizin bu kartı talep etmelerini bekliyorum."

Helal akreditasyon ve belgelendirme sürecinde

dikkat edilmesi gereken *hususlar neler?*

B elgelendirme, bir ürün, süreç veya hizmetin belirli bir standarda veya teknik düzenlemeye uygun olduğunun yazılı olarak üçüncü taraf (bağımsız) bir kurum veya kuruluş tarafından belirlenmesi faaliyetidir.

Akreditasyon, bir uygunluk değerlendirme kuruluşunun (belgelendirme kuruluşu, laboratuvar, muayene) görevlerini yerine getirme yeterliliğinin ulusal ve uluslararası kabul görmüş teknik kriterler bazında onaylanmasıdır.

Belgelendirme gönüllülük esasına bağlı

Belgelendirme kuruluşlarının, laboratuvarların ve muayene akredite olmaları için, ilgili ulusal ve uluslararası düzenlemeler bir mecburiyet getirmemektedir. Akreditasyon, tamamen gönüllülük esasına dayanmaktadır. Akreditas-

yon ulusal veya uluslararası kabul gören bir akreditasyon kuruluşu tarafından yapılabilmektedir. Belgelendirme kuruluşları, laboratuvarlar, muayene kuruluşları ve SMIIC üyesi veya birliğe gözlemci statüsüyle katılım sağlayan bir ulusal akreditasyon kuruluşu veya karşılıklı tanınma anlaşması yaptığı başka bir bölgesel akreditasyon kuruluşu tarafından akredite edilmiş ise bu belgelendirme kuruluşları, laboratuvarlar, muayene kuruluşlarının verdiği belgeler veya düzenlediği raporlar, uluslararası alanlarda geçerlidir ve kabul görür.

Helal Akreditasyon Kurumu nedir?

Uygunluk değerlendirme faaliyetlerinde bulunan kuruluşların; ortak teknik prensip ve işleyiş usullerine göre çalışmasını sağlamak, belirlenmiş uluslararası kriterler karşısında yeterliliği tespit edilenlerin verdiği

belge ve raporların karşılıklı tanınabilirliğini temin etmek amacıyla, birçok ülke uygunluk değerlendirmesi sahasını düzenleyen akreditasyon birimlerini oluşturmaktadır. Ülkemizde de helal uygunluk değerlendirme faaliyetlerini akredite etmek için 18 Kasım 2017 tarihinde yayımlanan 30244 sayılı kanunla Helal Akreditasyon Kurumu (HAK) kurulmuştur. Ülkemizdeki ve yurt dışındaki laboratuvar, belgelendirme ve muayene kuruluşlarını akredite etmek üzere kurulmuş olan Helal Akreditasyon Kurumu'nun merkezi Ankara'dadır. HAK'ın; özel hukuk hükümlerine tabi olarak çalışmalarını sürdürecektir, tüzel kişiliği haiz, idari ve mali özerkliğe sahip bir statüsü vardır.

Belgelendirme kuruluşları

Belgelendirme kuruluşla-

rı; helal belgelendirme talep eden kuruluşlarda, ilgili helal standardının gereksinimlerine uygun olarak kurulup, işletilmekte olduğunu denetleyen ve bunu bir belge ile doküman eden organizasyonlardır. Yurtiçi veya yurtdışı bir akreditasyon kurumundan akredite olan bağımsız kuruluşlar belge vermeye yetkilidir ancak Türkiye içinde satış yapmayı/hizmet vermeyi hedefleyen kuruluşlar için Helal Akreditasyon Kurumu (HAK) akreditasyonu şartı bulunmaktadır. Türkiye'de gerek ulusal ve gerekse uluslararası faaliyet gösteren birçok belgelendirme kuruluşu bulunmaktadır. Bu kuruluşlar, akreditasyon kuruluşlarının internet sitelerinde belge vermeye yetkili oldukları kapsamlar, akreditasyon süreleri ve iletişim bilgileri ile birlikte yayımlanmaktadır. Milli akreditasyon kurumumuz olan Helal Akreditasyon Kurumu (HAK) web sitesinde de bu bilgilere yer verilmektedir.

Belgelendirme kuruluşu nasıl seçilir?

Belgelendirme yapmaya yetkili ve verdiği belgeler ulusal ve uluslararası pazarda kabul gören, bu kapsamda yurtiçi veya yurtdışı bir akreditasyon kurumundan OIC/SMIIC 2 Standardı'na göre akredite edilmiş bir belgelendirme kuruluşu seçilmelidir. Bu amaçla; çalışılması düşünülen belgelendirme kuruluşunun akreditasyonunun devam edip etmediği Helal Akreditasyon Kurumu'nun internet sayfalarından ince-

lenmelidir. Bununla birlikte, belgelendirme kuruluşu seçiminde diğer önemli bir kriter de belgelendirme kuruluşunun akreditasyon kapsamıdır. Çalışılması düşünülen belgelendirme kuruluşunun akreditasyon kapsamında, kuruluşunuzun faaliyetleri yer almalıdır.

Tercih ederken dikkat edilmesi gerekenler

Belgelendirme kuruluşunun akreditasyonu devam etmiyor ve belgelendirme faaliyetleri kapsamında, kuruluşunuzun faaliyetleri bulunmuyorsa verdiği belge geçerli bir belge değildir. Bununla birlikte, belgelendirme kuruluşunu seçiminde diğer önemli bir kriter, müşteri veya hedef müşteri grubunun özellikleri ve ihracat söz konusu ise ilgili ülkenin ithalat kanunudur. Örneğin; Malezya ile çalışan bir firma için muhtemelen Malezya'dan akredite olmuş bir kuruluşun belgelendirme, müşteri nezdinde kuruluşu daha tercih edilir kılabilir. Bunların dışında, belgelendirme kuruluşunun seçiminde dikkat edilmesi gereken kriterler şunlardır:

- Kuruluşun hangi kurumdan akredite olduğu,
- Kuruluşun akreditasyon kapsamı,
- Kuruluşun sahip olduğu deneyim ve yaklaşım,
- Kuruluşun referanslarının genel olarak yeterliliği,
- Belgelendirme ve sonrasında denetimlerin maliyet ve koşulları,
- Kuruluşun sahip olduğu prestij ve imaj,

- Kuruluşun gösterdiği kolaylık ve esnekliklerdir.

Süreç nasıl başlıyor?

Öncelikle helal sisteminin benimsenmesi kuruluşun stratejik bir kararı olmalıdır. Helal belgesi almak isteyen kuruluşların üst yönetimi bu konuda istekli ve kararlı olmalıdır. Bu çalışmalar genel olarak aşağıdaki sıraya uygun olarak yürütülür:

- Helal şartları ile ilgili eğitimleri almak,
- Helal sistemi ile ilgili dokümantasyon çalışmalarını yapmak,
- Helal sistemini uygulamak,
- Helal sisteminin uygulanmasında ortaya çıkan aksaklıkları tespit etmek ve bu aksaklıkları düzeltmek,

Akredite bir helal belgelendirme kuruluşuna belgelendirme başvurusunda bulunmak.

Belgelendirme için hazırlıkların yapılması, belgelendirme denetiminin yapılması ve belge alındıktan sonraki sürecin sağlıklı ve kuruluşa katma değer sağlayabilmesi için deneyimli ve profesyonel bir danışmanlık hizmeti alınması önemli.

Danışmanlık hizmeti zorunlu mu?

Sistemin kısa zamanda ve kolayca hazırlanması için planlı ve deneyimli bir yol gösterici gereklidir. Ancak danışmanlık hizmetinin alınması konusunda kesinlikle bir zorunluluk bulunmamaktadır. Kuruluş süreçlerine hâkim, ilgili helal standardı ile ilgili gerekli eğitimleri almış kişiler tarafından standardın gereklerini yerine getirecek bir sistem kurulması mümkündür.

Danışman kuruluşlar, helal sistemlerinin kurulması, uygulanması ve eğitimlerinin verilmesi vb. konularda faaliyet gösteren özel kuruluşlar veya bu kapsamda özel hizmet sunan kişilerdir. Helal belgelendirme kuruluşlarının helal sistemlerinin kurulması esnasında danışmanlık hizmeti vermesi kesinlikle yasaktır. Bu husus, standartlar ile kesin olarak hükme bağlanmıştır ve belgelendirme kuruluşları için birtakım yaptırımları bulunmaktadır. Bu konuda çeşitli danışmanlık hizmeti veren kişi

veya kuruluşların web sitelerinden veya daha önceden bu konularda çalışmalarında bulunmuş kuruluşların referanslarından yararlanmak mümkündür.

Eğitime katılma süreci

Kurulması düşünülen helal sistemi ile ilgili olarak; temel eğitim, dokümantasyon eğitimi, kuruluş içi tetkikçi eğitimi gibi eğitimlerin konusunda uzman eğitimcilerden alınması kuruluş için önem arz etmektedir. Bunun yanı sıra, kuruluş, helal sistemi kurulması konusunda başka eğitimlere de ihtiyaç duyabilmektedir. Bu eğitimlerin neler olduğu, kuruluşun sahip olmak istediği helal sisteminin derinliği ve kuruluş personelinin yeterliliğine göre değişiklik göstermektedir. Bilinçlendirme ile ilgili eğitimleri kuruluş geneline yaygın olarak aldırarak yararlı olabilir. Temel eğitimler için üst yönetim, bölüm yöneticileri ve bölüm temsilcilerinden oluşturulan gruplar, iç tetkikçi eğitimleri konusunda ise, her bölümden en az bir kişinin (mümkünse bölüm yöneticisi, üretimden/hizmet sunumundan sorumlu yönetici) katılımı yararlı olmaktadır.

Belgelendirme nasıl yapılıyor?

Başvuru formları ile sizden başvurunuz ve belgelendirme talep ettiğiniz kapsam yazılı olarak istenir. Eğer başvuru uygunsa, belgelendirme teklif ve sözleşmesinin karşılıklı olarak imzalanmasını müteakip, kuruluş için iki aşamalı bir denetim süreci başlatılır. Genel hatlarıyla anlatmak gerekirse; denetim sürecinin 1. aşamasında belgelendirmek istediğiniz helal standardına ilişkin dokümantasyonun, belgelendirme talep edilen helal standardına göre uygunluğu incelenir. Bununla birlikte, ilgili asgari gerekliliklerin karşılanıp karşılanmadığı değerlendirilerek kuruluşun aşama 2 denetimine hazır olup olmadığı belirlenir.

Aşamalı denetim

Aşama 1 denetimi sonucunda bir sorun tespit edilmezse, kuruluşunuza ait tesislerde, üretim/hizmet görülecek şekilde yapılacak aşama 2 denetimi plan-

lanır. Aşama 2 denetimi sırasında helal sistemi uygulamalarınızın, üretim/hizmet sunumunun helal gerekliliklerini yerine getirdiği, helal sistemi dokümantasyonuna uygunluğu ve bütünsel olarak tutarlılığı değerlendirilir ve üretime konu ürünlerinizden numune alınıp akredite laboratuvara gönderilerek analiz ettirilir. Analiz sonucu da olumlu ise belge almaya hak kazanırsınız. Söz konusu denetimle ilgili belgeler incelenip onaylandığında ise, helal belgeniz hazırlanır ve teslim edilir.

Denetim ne kadar sürüyor?

Denetim gününü etkileyecek birçok faktör bulunmaktadır. Kısaca; kuruluşun hangi helal standardına göre belgelendirilmek istediği, kuruluşun büyüklüğü, HACCP çalışması sayısı, ürün çeşitliliği, coğrafi dağılımı, çalışan sayısı, sektörü, proseslerinin özellikleri vb. kriterlere göre değişiklik göstermektedir. Ayrıca kuruluşta denetimi yapacak

denetçi sayısı da denetim süresini etkileyen diğer bir faktördür.

Tespit sonucu durum

Yapılan denetimlerde uygunsuzluklar tespit edilirse bunlar tüm ayrıntıları ile birlikte yazılı olarak kuruluşa bildirilir ve kuruluştan belirli bir süre içerisinde uygunsuzluklar için planladığı düzeltme ve/veya düzeltici faaliyetleri bildirmesi istenir. Planlanan faaliyetler kimi zaman bir masa başı çalışmasıyla kimi zaman da kuruluş sahasında gerçekleştirilecek takip denetimleri ile gözden geçirilir. Faaliyetlerin uygunsuzlukların kapatılması için yeterli olduğu belirlendiğinde kuruluş belge almaya hak kazanır.

Belge kapsamını belirlerken, müşterilerinizi yanılgıya düşürecek ifadelerden kaçınmalı ve kapsam dâhilindeki ürün çeşitleri ve ürün gerçekleştirme prosesleri ile ilgili yeterli ifadeler bulunmasına dikkat etmeniz gerekmektedir.

19 Mayıs

Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı

Kutlu Olsun

**TURK
ALTIN**

N @ X in / turkaltin
www.turkaltinisletmeleri.com

Helal ile haram arasındaki ölçü ekonomik ve siyasi yaşamın dengesi

İslam'da helal ve haram dengesi, Allah'ın rızasına uygun, meşru ve temiz olan ile zarar veren, çirkin ve yasaklanan arasındaki ilahi sınırı ifade eder. Asıl olan her şeyin helal olmasıdır; haram kılmak için kesin delil gerekir. Helal, insanın onurunu koruyan rızık ve davranışları kapsarken, haram bu sınırı ihlal eder

İslam dini insanoğluna dünya ve ahiret mutluluğunu kazandıracak prensiplerle doludur. İslam'da çalışma ve helal kazanç, tıpkı ilim gibi farz telakki edilmiş, kişinin kimseye muhtaç olmadan hayatını sürdürebilmesi, çoluk çocuğunun nafakasını temin etmek maksadıyla meşru yoldan çalışıp kazanması, ibadet ölçüsünde kutsal ve değerli bir davranış olarak kabul edilmiştir. Allah'ın helal kıldıklarını helal olarak kabul edip onlara yönelmeli, haram kıldıklarını da haram kabul ederek onlardan kaçınmalıyız. Bize düşen en doğru davranış şekli bu olacaktır. Yoksa haramı helali belirlemeye kalkışırsak o zaman haddimizi aşmış oluruz.

Helali gözetmek esas olmalı

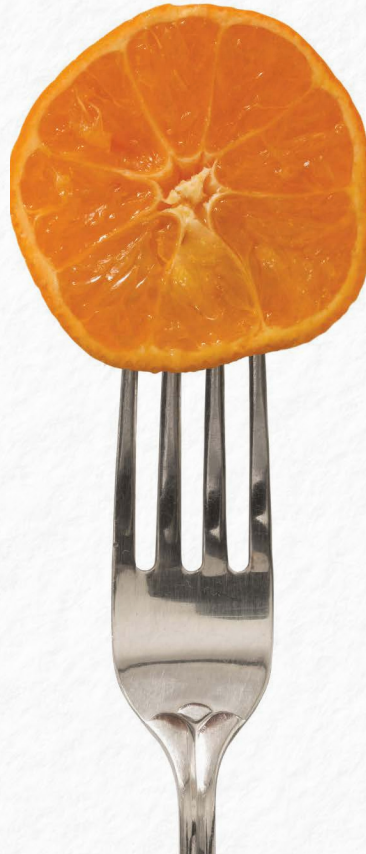
Helali gözetmek, Allah'a imanın yani O'na verdiğimiz kulluk sözüne sadakatin göstergesidir. Harama bulaşmak ise bu sözü göz ardı etmektir. Helalin peşinde koşmak, insana yaraşır, nezih ve şerefli bir hayat yaşama gayretidir. Harama dalmak ise zihni ve gönlü bulandırma; heva ve hevesin, arzu ve isteklerin esiri olma halidir. Sevap işlemeyen önce haram ve günahattan kaçmak son derece önemlidir. Sevap işlemek ahiret hayatında kişilerin cennete gitmesini ve cehennem

azabından korunmasını sağlayabilir. Fakat sevap işlemeyen önce yapılması gereken şey haram ve günahattan kaçmaktır.

Haramdan kaçınmanın fazileti

Diyanet'in resmi internet sitesindeki bilgiye göre; Müminler, içinde buldukları iyi veya kötü durumlarda Allah'ı hatırlar, yaptıkları her şeyin hesabını

kıyamet günü geldiğinde vereceklerini bilirler, dünya hayatını buna göre yaşarlar. Bu sebeple haramdan kaçır ve sevap işlemek için ellerinden geldiğince çabalarlar. Haramdan kaçmak için ilk olarak Allah'a ibadet edilmelidir. Allah'a olan ibadet insanı dini hayata yakınlaştırırken şeytanı da bu kimselerden uzaklaştırır.

Günah işlemeyi düşünmek, aklına getirmek insanın nefsi ile olan bir kavgasıdır. Bu kavgayı eğer kişi niyet ettiği haram davranışı yaparsa nefis kazanır, yapmazsa insan kazanır. İnsanın aklına getirip yapmadığı bu davranış,

onun için sevaptan daha hayırlıdır.

Hz. Muhammed'in sevap işlemeyen önce haram ve günahattan kaçmak ile ilgili hadisleri vardır. Hz. Muhammed, günahattan kaçmanın sevap işlemekten daha zor

olduğunu kullarına bildirmiştir. Bu sebeple yapılan iyi amellerin sevap olacağını söylediği gibi, günahattan kaçmanın daha büyük sevap olduğunu bir hadis-i şerifinde buyurmuştur: "Az bir haramdan kaçmak, 80 bin nafile hac sevabından efdaldır."

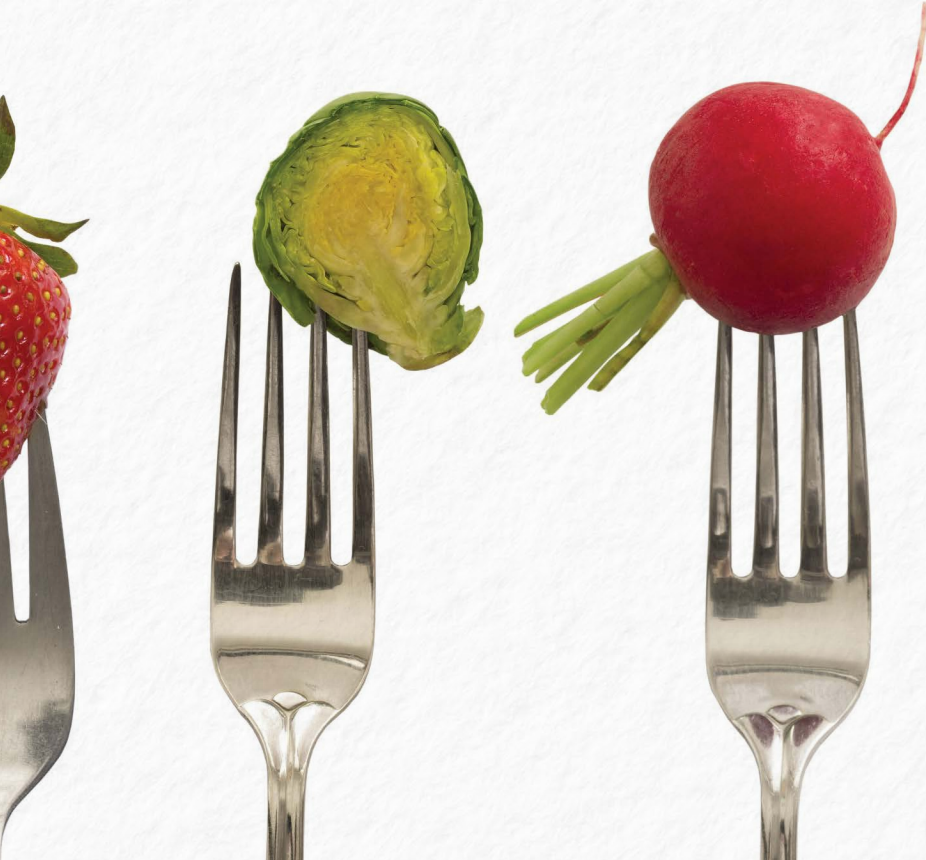
Caiz olup olmama durumu

Sözlükte masdar olarak "mübah, caiz ve serbest olmak, ruhsat vermek, Harem'den veya ihramdan çıkmak" anlamlarına gelen helâl kelimesi isim olarak haramın karşıtıdır. Caiz ve mübah gibi terimler de aralarında bazı farklılıklar bulunmakla birlikte çok defa helâl ile eş anlamlı gibi kullanılır ve dinî literatürde mükellefin yapıp yapmamakta serbest bırakıldığı davranışları ifade eder Helal kelimesi çeşitli türevleriyle birçok hadiste de yer almaktadır.

Mesela "Denizin suyu temiz, ölüsü helaldir" (Ebû Dâvûd, "ahâret", 41; Tirmizî, "ahâret", 52; Nesâî, "ahâret", 46) hadislerinde "mubah ve serbest olmak" mânalarında kullanılmıştır Bir fıkıh terimi olarak helâl çeşitli şekillerde tarif edilmiştir. Seyyid Şerif el-Cürçânî, "işlenmesi sebebiyle hakkında ceza verilmeyen şey" ve "şer'in yapılmasını serbest bıraktığı şey" (et-Ta-rîfât, "elâl" md.) olarak iki helâl tanımı yapmıştır.

Helalin çerçevesi

Helalin çerçevesi içerisine vâcibin girmesiyle vâcibin karşıtı olan haram kavramı helalin de karşıtı olur ve böylece helâlin sözlükte taşıdığı "haramın karşıtı olma" anlamı da gerçekleşir. Buna göre helâlin merkez daire-sini, şâriin yapılmasını kesin ve bağlayıcı tarzda istediği fiillerden meydana gelen vacip (Hanefiler'e göre farz), en dıştaki daireyi ise yapan veya terk eden için herhangi bir övgü ya da yergi söz konusu edilmeksizin yapılması ve terkedilmesi hususunda Allah'ın izin verdiği şeyleri ifade eden mübah oluşturur. Öte yandan İslam hukukunda araçların da amaçlar gibi meşrû olması esastır. Bu sebeple helâl ve temiz kazanç teşvik edilmiş, haram, gayri meş-

ru ve kirlî (habîs) yollardan elde edilen kazançlar yasaklanmıştır

Rivayetlerle esas alınmış

Resûlullah'tan nakledilen yiyeceklerle ilgili rivayetlerde eti yenen ve yenmeyen hayvanlarla ilgili açıklamaların yanında yemek âdâbı ve bazı yiyeceklerin tedavide kullanılması gibi konulara da değinilmiştir. Yiyecek ve içeceklerde asli hüküm ibâha olup haramlık ârizî sebeplerden kaynaklanır. Bunlar da yiyecek ve içeceklerin zehirleyici, uyuşturucu, sarhoşluk verici, dolayısıyla insanın beden ve ruh sağlığına zararlı olması yahut dinen necis sayılması gibi durumlarda söz konusudur. Hayvansal ürünlerden kan kural olarak necistir ve

hayvanın kesilmesiyle akan yahut diri iken alınan kanın yenmesi veya içilmesinin haramlığında ittifak vardır. Dolayısıyla etten çıkarılmasında ve temizlenmesinde zorluk bulunan kalıntılar dışında kanın yenmesi ve içilmesi yanında katkı maddesi olarak da kullanılması haramdır. Hadislerde eti ve sütü aslen helâl olmakla birlikte pislik yemeye alışan hayvanlardan gıda olarak faydalanılması nehyedilmiştir

Et konusundaki hükümler

Et konusunda bir başka önemli husus hayvanın usulüne göre boğazlanması veya avlanmasıdır. Evcil hayvanlar, müslüman veya Ehl-i kitap'tan biri tarafından keskin bir aletle boğazlarının ke-

silmesi, yenilmesine cevaz verilen av hayvanlarının ise usulüne göre avlanması ile helâl olur. Allah Teâlâ iyi, temiz ve insan sağlığına yararlı olan şeyleri helal; kötü, pis ve zararlı olan şeyleri haram kılmıştır. Allah'ın helal kıldıklarını helal, haram kıldıklarını haram kabul etmek gerekir. Bunun tersi dinden çıkmaya sebeptir. Helal, dinen yapılması veya yenilip içilmesi yasaklanmayan serbest bırakılan şey demektir. Haram, dinen yapılması ve yenilip içilmesi kesin olarak yasaklanmış olan şeylere denir. Haram olan şeyler sınırlı ve sayılı olup bunun dışında kalanlar helaldir. Dini emir ve yasaklar ancak vahiy ile sabit olur. Vahiy ile emredilenler farz yasaklananlar da

haramdır. Allah'tan başka hiç kimsenin dine ilave yasaklar koymaya hakkı yoktur.

Siyasi ve ekonomik konjonktürün etkisi

Helaller ve haramlar şartlara, siyasi ve ekonomik koşullara göre şekillendirilemez, çağdaş ve çağ dışı olarak sınıflandırılmazlar. Mesela bir Müslüman: “Faiz bir dünya gerçeğidir. Bu zamanda faizsiz alışveriş yapılamaz” deme hak ve yetkisine sahip değildir. Müslümanlar faizsiz, adil bir ekonomiyi mutlaka ama mutlaka kurmakla mükelleftirler. Allah'ın dini kıyamete kadar kendisine uyulsun diye gönderilmiştir. Dinimizde hiç kimsenin kendi arzusuna göre helal ve haram koyma yetkisi yoktur.

Kur'an-ı Kerim'in rahmet yüklü mesajlarına iman eden, Peygamber Efendimiz (s.a.s)'in kutlu yolundan yürüyen her mümin, helal-haram duyarlılığına sahip olmak zorundadır. Mümin, imanının gereği olarak Rabbini seven, sınırlarını bilen, kendini tanıyan insandır. O, vicdan ve merhametini yitirerek hiçbir canı incitemez. Duyarsız, hürmetsiz ve iffetsiz davranarak kendisinin ve başkasının haysiyetini çiğneyemez.

Helal kazanç için temel unsur

İslam, kazanç elde etme konusunda önemli bir ilke olan meşruiyet prensibini esas alarak; hırsızlık, gasp, faiz, kumar, rüşvet ve şans oyunları; kamu mallarını zimmete geçirmek, her türlü yolsuzluk, hileli alışveriş, müşteriye birinci kalite diye ikinci kalite mal vermek, eksik tartıp ölçmek, malı fahiş fiyatla satmak, işçi ve memurun görevini ihmal ve terk etmesi, işverenin çalışanlara hak ettiği ücretlerini, devlete vergisini, fakire zekatını vermemesi ve kalitesiz mal üretip pahalıya satarak servet elde etmesi gibi her türlü gayrı meşru kazancı

yasaklamıştır. İslami prensiplerle bağdaşan tüm ekonomik faaliyetlere katılma hakkını İslamiyet insanlara tanımıştır. Ancak, ticari faaliyetlerin dürüst, yararlı ve güven içerisinde yürütülmesini sağlamak amacıyla, bu faaliyetlere ilişkin bazı kurallar da getirmiştir. Bunlar iş adamı ve ticaret erbabı tarafından benimsenip tatbik edildiği takdirde, piyasada görülen bir çok bozukluk ve aksaklıklar kendiliğinden ortadan kalkacaktır. Çünkü İslam'da ticaret, ahlâki değerlerle iç içedir.

Huzurlu toplumun altyapısını oluşturuyor

Huzurlu bir toplum oluşturmayı hedef alan İslam'ın yüce Peygamberi de, “Kazancın hangisi en iyi ve temiz olanıdır” şeklindeki sorulan bir soruya, “Kişinin el emeği ve aldatma bulunmayan meşru ticaret ile elde edilen kazançtır” cevabını vermiştir. (Hakim, Müstedrek, II.) Yine; “Hiçbir kimse, asla kendi kazancından daha hayırlı bir rızık yememiştir. Allah'ın Peygamberi Dâvud aleyhisselam da kendi elinin emeğini yerdi.”

Helal Sertifikasyonu

Sorgulama işlemi sırasında, seçtiğiniz ürünün helal olarak belgelenmiş ve eksiksiz olarak girilmesini sağlamak için gerekli tüm bilgileri doğru şekilde girmeniz gerekmektedir. Daha hızlı ve güvenli bir şekilde sorgulama işlemi yapabilmek için info@hafsahalal.com adresinden bizimle iletişime geçebilirsiniz.

Lütfen geçerli bir sertifika kodu girin.

Kontrol Et

Helal belgesini hangi kurumlar hangi şartlarda veriyor?

Islam inancında "helal", Allah tarafından izin verilen, temiz ve tüketilmesi uygun olan şeyleri ifade eder. Bu kavram, yalnızca gıda ürünleriyle sınırlı değildir; ilaç, kozmetik, tekstil ve hatta finans gibi birçok alanda da helal ilkelere uygunluk önemlidir.

Müslümanlar için helal, sadece dini bir gereklilik değil, aynı zamanda etik ve sağlıklı tüketimin de temelini oluşturur. Kuan-ı Kerimde, "Ey insanlar! Yeryüzünde bulunan şeylerin helal ve temiz olanlarını yiye..." (Bakara Suresi, 2:168) buyurularak, helal tüketimin önemi vurgulanmıştır. Helal gıdalar, sağlık ve hijyen açısından da

daha güvenilir olduğundan, yalnızca Müslümanlar için değil, sağlıklı beslenmek isteyen herkes için önemlidir.

Bu bağlamda, helal sertifikalandırma süreçleri büyük bir hassasiyetle yürütülmekte ve uluslararası otoriteler tarafından denetlenmektedir. Helal belgesi, ürünlerin veya hizmetlerin İslami kurallara uygun şekilde üretildiğini, işlendiğini ve dağıtıldığını garanti eden bir sertifikadır.

Türkiye de helal belgesi veren kuruluşlar

Türkiye de helal belgelendirme süreci, devlet ve özel kurumlar tarafından yürütülmektedir. Bu sürecin en önemli aktörlerinden biri Helal Akreditasyon

Kurumu (HAK)tır.

Helal Akreditasyon Kurumu (HAK)

Helal Akreditasyon Kurumu (HAK), Türkiye'de helal belgelendirme süreçlerini düzenleyen, denetleyen ve akredite eden en yetkili devlet kurumudur. 2017 yılında kurulan HAK, Türkiye'deki helal sertifikalarının uluslararası geçerliliğini sağlamak amacıyla faaliyet göstermektedir.

HAK'ın temel görevleri şunlardır:

- Türkiye'de helal belgelendirme yapan kuruluşları akredite etmek ve denetlemek,
- Helal sertifikalandırma süreçlerinin uluslararası standartlara uygunluğunu sağlamak,
- Müslüman tüketicilere gü-

venilir ve helal ürünler sunulmasını garanti altına almak,

- Türkiye'nin helal pazarındaki yerini güçlendirmek ve helal ticaretin gelişmesine katkıda bulunmak.

HAK tarafından akredite edilen kuruluşlar, uluslararası geçerliliğe sahip helal sertifikaları düzenleyebilir. Bu durum, Türkiye'de üretilen helal ürünlerin dünya pazarında daha kolay kabul görmesini sağlamaktadır.

Dünya genelinde helal belgesi veren kuruluşlar

Dünya genelinde birçok ülke, helal sertifikalandırma konusunda farklı standartlar ve yetkilendirilmiş kurumlar kullanmaktadır. İşte uluslararası alanda en çok bilinen helal belgelendirme kuruluşları:

1. JAKIM (Malezya)

JAKIM (Jabatan Kemajuan Islam Malaysia), Malezyada helal belgelendirme yapan en yetkili kuruluştur. Malezya, dünya genelinde helal ürünlerin en büyük üreticilerinden biridir ve JAKIM sertifikası, küresel pazarda yüksek itibara sahiptir.

2. HAC (Helal Accreditation Council - Sri Lanka)

Sri Lankada faaliyet gösteren HAC, Güney

Asyadaki birçok ülke için helal sertifikası sağlamaktadır. HAC, özellikle Hindistan, Pakistan ve Bangladeş gibi ülkelerdeki helal belgelendirme süreçlerini desteklemektedir.

3. ESMA (Emirates Authority for Standardization and Metrology - BAE)

Birleşik Arap Emirliklerinde (BAE) faaliyet gösteren ESMA, ülkedeki helal belgelendirme süreçlerini yönetmektedir. ESMA sertifikası, özellikle Körfez ülkelerinde geniş çapta kabul görmektedir.

4. IFANCA (Islamic Food and Nutrition Council of America - ABD)

ABD ve Kanadada helal sertifikaları sağlayan en büyük kuruluşlardan biri olan IFANCA, Amerika kıtasındaki Müslüman tüketicilere güvenilir helal ürünler sunulmasını sağlamaktadır. IFANCA sertifikası, McDonalds gibi küresel markalar tarafından da kullanılmaktadır.

5. HFA (Halal Food Authority - İngiltere)

HFA, Avrupadaki en büyük helal sertifikası veren kuruluşlardan biridir. İngiltere ve Avrupa Birliği ülkelerinde helal gıda

üreticileri için bir güvence sağlamaktadır.

6. HAK (Helal Akreditasyon Kurumu - Türkiye)

Türkiye'nin helal belgelendirme konusunda uluslararası alanda da söz sahibi olmasını sağlayan HAK, yalnızca Türkiye'de değil, dünya genelinde de helal belgelendirme süreçlerine katkı sağlamaktadır. HAK, İslam İşbirliği Teşkilatı (OIC) ve İslam Ülkeleri Standartlar ve Metroloji Enstitüsü (SMIIC) ile işbirliği yaparak küresel ölçekte helal sertifikalandırma süreçlerini standart hale getirmektedir.

HAKın uluslararası misyonu, dünya genelinde helal standartlarının birleştirilmesine katkıda bulunmak ve farklı ülkelerdeki helal sertifikalarının güvenilirliğini artırmaktır. Bu sayede Türkiye, helal ürünlerin küresel ticaretinde daha güçlü bir aktör haline gelmektedir.

Bu prosedürlere uyulması gerekiyor

Helal belgesi almak isteyen firmalar, yetkili helal sertifikalandırma kuruluşlarına başvuruda bulunmalıdır. Başvuru sürecinde firmaların aşağıdaki bilgileri sağlaması gerekir:

- Firma Bilgileri: Şirket adı, adresi, üretim tesisleri ve iletişim bilgileri.
- Ürün Bilgileri: Sertifika alınacak ürünlerin tam listesi, içerik bilgileri, kullanılan hammaddeler.
- Üretim Süreçleri: Ürünlerin nasıl üretildiği, hangi makinelerin kullanıldığı, üretimde kullanılan katkı maddeleri.
- Tedarik Zinciri Bilgileri: Hammaddelerin temin edildiği kaynaklar ve tedarikçilerin sertifikaları.

Başvuru sırasında firma, helal sertifikalandırma sözleşmesini imzalayarak belirlenen standartlara uyacağını taahhüt eder.

2. İnceleme ve Ön Değerlendirme

Başvurunun ardından, sertifikalandırma kuruluşu firmasının sunduğu belgeleri detaylı bir şekilde incelemeye alır. Bu aşamada:

- Ürünlerin içerikleri, ham-

maddeleri ve katkı maddeleri titizlikle incelenir.

- Üretim sürecinin İslami kurallara uygun olup olmadığı analiz edilir.
- Kullanılan hammaddelerin helal olup olmadığına dair belgeler talep edilir.
- Ürünlerin çapraz bulaşma (örneğin domuz kaynaklı maddelerle temas) riskleri değerlendirilir.

Bu inceleme süreci sonucunda, firma ön denetim için uygun görülürse bir sonraki aşamaya geçilir. Eğer uygunsuzluk tespit edilirse, firma eksiklerini tamamlaması için bilgilendirilir.

3. Denetim ve Test Süreci

Firmalar, sertifika almaya hak kazanabilmek için üretim tesislerinde yerinde denetim sürecine tabi tutulur. Bu denetim, yetkilendirilmiş helal denetçileri tarafından gerçekleştirilir.

Denetim sırasında şu hususlar dikkate alınır:

- Üretim tesislerinin hijyen ve temizlik standartları: İslami kurallara uygun temizlik sağlanıp sağlanmadığı kontrol edilir.

- Ürün bileşenleri ve hammaddeler: Kullanılan hammaddeler detaylı olarak incelenir ve helal sertifikaları kontrol edilir.
- Çapraz bulaşma riski: Üretimde helal olmayan herhangi bir maddeyle temas olup olmadığı analiz edilir.
- İşçi eğitimi ve bilinçlendirme: Çalışanların helal üretim konusunda eğitim alıp almadıkları kontrol edilir.

Ayrıca, laboratuvar testleri yapılır:

- Et ve et ürünleri için DNA testleri: Domuz veya haram içerik olup olmadığını belirlemek için DNA testleri yapılır.
- Alkol ve diğer haram katkı maddeleri için kimyasal analizler: Ürünlerin alkol veya haram katkı içerip içermediği analiz edilir.

Eğer üretim sürecinde helal standartlarına aykırı bir durum tespit edilirse, firmaya düzeltme süresi tanınır. Firma, eksiklerini giderdiğini kanıtlarsa sertifikalandırma sürecine devam edebilir.

Onay ve sertifikalandırma

Denetim ve test aşamalarını başarıyla geçen firmalar için,

helal sertifikası verilir. Sertifikanın onaylanması şu aşamalarla gerçekleşir:

- Denetim raporlarının değerlendirilmesi: Helal denetçileri tarafından hazırlanan raporlar, helal belgelendirme kuruluşunun uzman heyeti tarafından incelenir.
- Helal Komitesi Onayı: Sertifikalandırma kuruluşunun helal komitesi, raporları değerlendirerek nihai onayı verir.

• Sertifika Düzenleme: Firma, sertifikayı aldıktan sonra ürün ambalajlarında "Helal Sertifikalı" ibaresini kullanmaya hak kazanır.

Bu sertifika, genellikle bir yıl süreyle geçerlidir. Firmalar, her yıl düzenli olarak denetime tabi tutulur ve uygunluklarını korumak zorundadır.

5. Periyodik Denetimler ve Sertifikanın Yenilenmesi

Helal sertifikasına sahip firmalar, belirli aralıklarla yeniden denetime tabi tutulurlar. Bu denetimler:

- Yıllık olarak planlanır ve habsiz ara denetimler yapılabilir.
- Üretim süreçlerinde herhangi bir değişiklik olup olmadığı

ğı kontrol edilir.

- Hammaddelerin tedarik kaynakları tekrar gözden geçirilir.

Eğer firma, helal standartlarına uygun üretim yapmaya devam ederse, helal sertifikası yenilenir. Ancak, denetimler sırasında uygunsuzluk tespit edilirse:

- Firmaya belirli bir süre içinde düzeltici önlemler alması için uyarı verilir.
- Uygunsuzluk düzeltilmezse, firmanın helal sertifikası iptal edilebilir.

Bu nedenle firmalar, helal sertifikalarının devamlılığını sağlamak için üretim süreçlerini sürekli olarak denetlemek ve helal standartlarına bağlı kalmak zorundadır.

Helal ürünlerin üretimi

Helal ürünler, dini gerekliliklerin yanı sıra sağlık ve hijyen açısından da büyük önem taşır. Helal sertifikasına sahip ürünler:

- Kimyasal katkı maddelerinden ve zararlı bileşenlerden arındırılmıştır,
- İslami kurallara uygun şekilde üretilmiştir,
- Hijyenik koşullarda işlenmiştir,
- Genetik modifikasyona uğramamış doğal bileşenler içermektedir.

Bu nedenle helal sertifikalı ürünler, yalnızca Müslüman tüketiciler tarafından değil, doğal ve sağlıklı beslenmek isteyen herkes tarafından tercih edilmektedir.

Helal belgesi, yalnızca dini bir gereklilik değil, aynı zamanda sağlıklı ve güvenilir tüketimin de bir göstergesidir. Helal Akreditasyon Kurumu (HAK) gibi ulusal ve uluslararası kuruluşlar, tüketicilere güvenilir helal ürünler sunulmasını sağlamak için titiz çalışmalar yürütmektedir.

Helal kavramı, sadece bir sertifikadan ibaret değildir; inanç, sağlık, güven ve etik değerlerin bir araya geldiği bir yaşam felsefesidir. Müslümanlar için helal tüketmek bir ibadet olduğu kadar, sağlıklı bir yaşam sürmenin de temel taşlarından biridir.

Türk yatırımcılar Dubai'de yatırım fırsatına kapı araladı

Parcel Estates CEO'su Özden Çimen, Dubai'nin kriz dönemindeki hızlı reflekslerinin yatırımcı güvenini güçlendirdiğini belirtti. Çimen, Dubai'nin jeopolitik türbülansın doğrudan tarafı olmadığını ifade ederek, "Coğrafi olarak bölgenin ortasında yer almasına rağmen Dubai yönetimi sürece çok hızlı reaksiyon verdi. Hava sahasının derhal kapatılması, yatırımcı güvenliği ve finansal sistemin korunmasına yönelik alınan kararlar piyasadaki güven ortamını destekledi." dedi.

Avantajlı finansman

Sürece geliştirici firmaların yatırımcı lehine yeni uygulamaları devreye aldığı aktaran Çimen,

daha önce sunulan ödeme planlarında vade uzatımına gidildiğini, mortgage tarafında ise yabancı yatırımcılar için daha avantajlı finansman imkanlarının oluşturulduğunu kaydetti. Çimen, "28 Şubat haftasındaki şok etkisi çok kısa sürdü. Bu ayrıcalıkları gören Türk yatırımcı yatırımlarına devam etti. Hatta bugün Dubai genelindeki Türk yatırımcı talebi, 28 Şubat öncesi dönemin de üzerine çıkmış durumda." ifadelerini kullandı.

Türk yatırımcı bu süreci fırsat olarak gördü

Türk yatırımcıların süreç boyunca güvenlik endişesiyle hareket etmediğini belirten Çimen, yatırım kararlarında temel belirleyicinin getiri potansiyeli olduğunu söyledi.

Çimen, "Türk yatırımcı bu süreci bir güvenlik endişesi olarak değil, fırsat yatırım süreci olarak değerlendirdi. Özellikle daha önce yönlendirme yaptığımız yatırımcıların önemli bölümü yeni alımlar gerçekleştirdi. Burada en önemli unsur yatırımcının broker'a duyduğu güven oldu." diye konuştu.

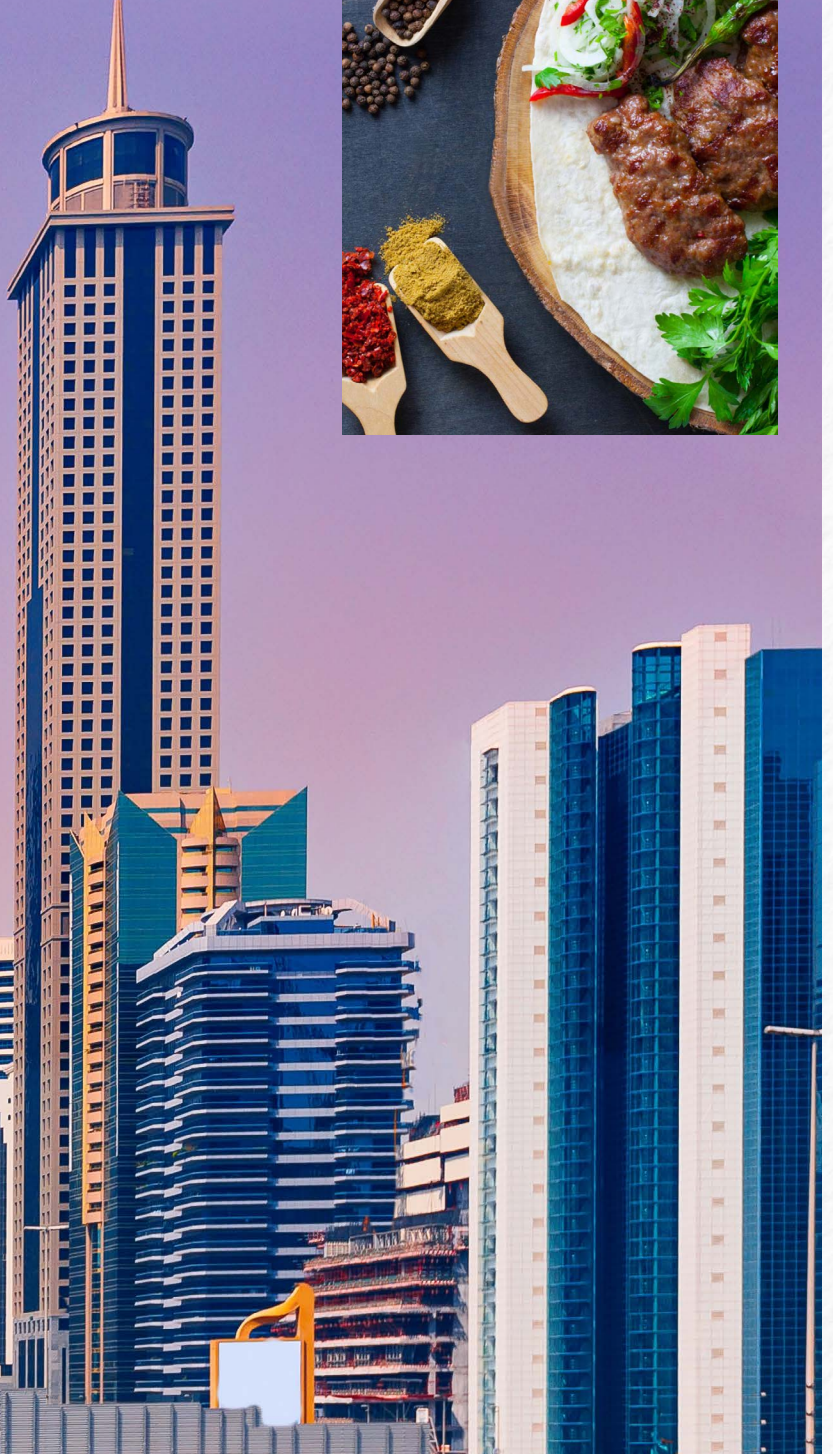
Yasalarla destekleniyor

Dubai ve Londra piyasalarının yatırım mantığı açısından birbirinden ayrıştığını dile getiren Çimen, Londra'nın daha çok servet korumaya yönelik bir yapı sunduğunu, Dubai'nin ise servet yaratma odaklı büyüyen bir merkez haline geldiğini anlattı.

Çimen, Londra'da yatırımın yıllık geri dönüş oranının yüzde 4-6 seviyesinde bulunduğunu, Dubai'de ise bu oranın yüzde 9-11 bandına ulaştığını belirterek, "Dubai hükümeti bu modeli yasalarla destekliyor. Vergisiz kira getirisi ve dolar bazlı yüksek gelir yatırımcı açısından önemli avantaj sağlıyor." dedi.

Ticari gayrimenkule yönelim arttı

Son dönemde Türk yatırımcıların tercihlerinde de değişim yaşandığını belirten Çimen, daha önce ağırlıklı olarak konut yatırımı yapılırken, son dönemde ticari dükkan ve ofis yatırımlarının öne çıktığını söyledi. Çimen, bu eğilimin Dubai'nin 2040 vizyonu ve ikinci master planı kapsamında yatırımcılara verdiği ekonomik güvenin göstergesi olduğunu ifade etti. Dubai'nin küresel şirketlerin bölgesel merkezlerini taşıdığı yükselen bir ekonomik merkez konumuna geldiğini belirten Çimen, Londra'nın ise daha çok prestij ve güven eksenli yatırım merkezi olarak öne çıktığını kaydetti.

Helal turizmin potansiyeli küresel boyutta artısta

Dünya geneli ve ülkemizde helal turizme olan ilgi artmaya devam ediyor. Alternatif bir seçenek olarak sunulan turistik destinasyonlar ve konsept ise çok farklı taleplere çoklu seçenek sunmaya da devam ediyor.

Inanç ve helal turizm farkı

Helal turizm kavramı her şeyden önce, İslam ve turizm ilişkisinin bir sonucu. İslam ve turizm ilişkisinin turizm tür ve uygula-

ması bakımından iki temel formu bulunmaktadır: İnanç turizmi ve helal turizm. Bu iki kavram yer yer birbirine karıştırılsa da özleri itibarıyla birbirlerinden farklıdır. İnanç turizmi, sadece İslam dinine özgü bir turizm türü olmayıp, tüm inanç sistemlerinde var olabilen bir turizm türüdür. İnanç turizminde önemli olan, ziyaret edilen yerin kutsallık özelliği taşıması ve seyahat motivasyonunun kutsal bir yeri ziyaret temeline dayanmasıdır. İnanç turizminin özünde, dini önemi olan bir yere seyahat söz-

konusudur.

Talepler belirleyici

Ancak helal turizmde önemli olan; ziyaret edilen yerin kutsallığı değil, inanç turizmi de dâhil olmak üzere, hangi motivasyonla turizm sürecine dâhil olunursa olsun, tüm süreçlerde İslami emir ve yasaklara uygun davranışlarda bulunulması ve bu çerçevede ürün ve hizmetlerin tercih edilmesidir. Helal turizm kavramı, turizm talebi ve turizm arzı bakımından olmak üzere en

az iki biçimde tanımlanabilir.

İslam'a uygun tarz seçimi

Turizm talebi bakımından helal turizm; İslam dininin emir ve yasaklarına uygun bir yaşam tarzını benimseyen bireylerin, İslami emir ve yasaklara uygun bir biçimde gerçekleştirdikleri turizm uygulamasıdır. Turizm arzı bakımından helal turizm ise turistik ürün ve hizmetlerin İslami emir ve yasaklara uygun bir biçimde yaşayan bireylerin tüketimine uygun bir biçimde üretilmesi ve sunulmasıdır. Helal turizm, bir turizm türü değil, İslami emir ve yasaklarla çelişmeyen birçok turizm türüne uyarlanabilecek bir turizm uygulamasıdır.

Kavramlar tanımlamalar

Helal turizm kavramı ile eş anlamlı olarak; İslami turizm,

Müslüman-dostu turizm, Helal-dostu turizm, Şer-i kurallara uyumlu turizm kavramları da sıkça kullanılmaktadır. Helal turizm çoğu kaynakta bu kavramlarla eş anlamlı olarak ele alınsa da bazı çalışmalarda bu turizm türleri arasında farklar olduğu tartışılmaktadır. Öte yandan muhafazakâr turizm, tesettür turizm, alternatif turizm gibi kavramların da helal turizm yerine kullanıldığı görülmektedir.

Alternatif bir seçenek

Bu kavramların helal turizm kavramının yerine kullanılması, semantik açıdan hatalıdır. Muhafazakârlık ve tesettür kavramları özü itibarıyla kişilere özgü kavramlardır. Alternatif turizm kavramı ise kitle turizmine alternatif olarak geliştirilen tüm turizm tür ve uygulamaları için kullanılan, çok geniş kapsamlı, çatı bir kavramdır. Literatürdeki kavramsal çeşitliliğin temel nedenini, kavramın yeni olması ve farklı bakış açılarının gelişmesi ile açıklamak mümkündür.

Sahadaki kavramsal çeşitliliğin en önemli nedeni ise Türkiye'de helal turizm konusunda Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından henüz bir tanımın yapılması, çerçevenin çizilmemesidir.

2030 hedefi 245 milyon ziyaretçi

Küresel seyahat endüstrisinin en hızlı büyüyen segmentlerinden biri olan helal turizm, 2024'te yüzde 25'lik artışla 176 milyon ziyaretçiye ulaştı. 2030'a gelindiğinde bu sayının 245 milyona çıkması öngörülmüyor. Müslüman turistlerin dini hassasiyetlerine uygun hizmet almasını sağlayan helal turizm, küresel seyahat pazarında ivmesini artırmaya devam ediyor. Alkolsüz tesisler, helal sertifikalı yiyecek-içecekler, namaz alanları ve dini bayramlara uygun hizmetler sunan destinasyonlar bu segmentin öne çıkanları arasında yer alıyor. Malezya, Müslüman dostu turizmde liderliğini sürdürürken Türkiye, Suudi Arabistan ve Birleşik Arap Emirlikleri ikinci sırayı paylaşıyor.

Türkiye destinasyonu öne çıkıyor

Küresel Müslüman Seyahat Endeksi 2025 verilerine göre Malezya 79 puanla ilk sıradaki yerini korurken; Türkiye, Suudi Arabistan ve Birleşik Arap Emirlikleri 78 puanla ikinci sırayı paylaşıyor. Kahraman, Türkiye'nin zengin kültürel mirası ve stratejik iş birlikleriyle Müslüman turistler için cazip bir destinasyon olduğunu vurguladı. Ayrıca İslam İşbirliği Teşkilatı üyesi olmayan destinasyonlarda da Müslüman dostu hizmetlerin arttığına dikkat çekildi. Singapur, Birleşik Krallık ve Hong Kong gibi ülkeler Müslüman gezginlere sundukları imkanları güçlendirerek sıralamalarda yükseliş gösterdi.

Gayrimüslimler de önemsiyor

İslam dini içerisinde yer alan helal kavramı Allah'ın yasakladığı birçok alanı kapsamaktadır. Helal denildiğinde karşımıza helal gıda, helal konaklama, helal seyahat gibi kavramlar çıkmaktadır. Helal bireylerin özellikle Müslümanların üzerinde durdukları, hatta gayri Müslimlerin bile önemsedikleri bir kavram. Helal denilince temiz, hijyen, kurallar bütünü, düzenli, ahlaki, etik gibi unsurlar karşımıza çıkabilir. Bu

da bireylerin kullandıkları ya da aldıkları ürünlerin doğru olduğu, rahatlıkla kullanabilecekleri anlamına gelmektedir.

Hızla yükselen bir trend

Helal turizmin kabul edilebilmesinde en önemli etken helal sertifikasyon sistemidir. Helal kavramı sadece Müslümanlar için değil aynı zamanda gayri müslimler için de önemlidir. Helal turizm dünyada çok hızlı yükselen bir turizm çeşidi. Artan Müslüman nüfusu ile tatil yapan kişi sayısının da artması dünya ülkelerinin helal turizm konusunda daha çok kararlar üretmesini gerektirmektedir. Helal konaklama, helal gıda, helal seyahat gibi kavramlar helal turizm içerisinde en üstte olan kavramlar olmuştur. Ayrıca Türkiye ve dünyadaki profesyonellerin ürün ve pazar çeşitlendirmesi helal turizmin gelişimi açısından önem arz etmektedir. Son yıllarda, Türkiye'ye Rusya ve Avrupa ülkelerinden gelen turist sayısındaki azalışlara karşın, dünyada helal turizm pastası gittikçe büyümektedir. Bu durum Müslüman bir ülke olan Türkiye'nin, helal turizme daha fazla önem vermesini zorunlu kılmak-

tadır. Bu nedenle Türkiye'de helal turizm potansiyeli olan bölgelerin tespit edilerek buna yönelik politikaların uygulanması önemli hale gelmektedir.

Puanlama nasıl yapılıyor?

Uluslararası arenada en bilinen helâl turizm sertifikasını online olarak veren Crescentrating adlı kuruluş. Crescentrating, helâl otel değerlendirme sistemi, otellerin sundukları hizmetleri ve tesisleri, seyahat edenlerin ihtiyaçlarını helâl açıdan karşılayıp karşılamadıklarını değerlendirerek puanlama yapan sistemin adı. Bu derecelendirme sistemi; oteller, tatil köyleri, özel konaklama tesisleri, tur operatörleri ve seyahat acentaları, hastaneler, alışveriş merkezleri, kongre merkezleri, SPA merkezleri, tema parkları ve cruiseler/yüzen oteller

için dünyaca tanınan bir değerlendirme standardı sağlar.

Değerlendirme sistemi

Helâl otellere yönelik Crescentrating değerlendirme sistemi, otellerin sundukları hizmetleri ve tesisleri seyahat eden Müslümanların ihtiyaçlarını helâl açıdan karşılayıp karşılamadıklarını değerlendirerek puanlama yapan sistemin adıdır. Bu sistem otellerin helâllüğünü değerlendiren bir sistemdir. Bu sistem seyahat yapan Müslümanlar için helâl dostu hizmetleri ve imkânları sunan otelleri seçmenizi sağlar. Bu sistem otelin helâl hassasiyetini 1'den 7'ye kadar derecelendirerek ölçer ve 1 en düşük 7 en yüksek ölçüm puanıdır. Bu değerlendirme 6 farklı alandan oluşmaktadır. Bu alanlar; namaz imkânları, helâl yiyecek imkânla-

rı, otel odasının İslamî kriterlere uygunluğu, Ramazan ayı hizmet imkânları, oteldeki helâl olmayan aktivite seviyelerinin yanında helâl eğlenme imkânlarından oluşmaktadır.

Kriterler nasıl belirleniyor?

Mesela, namaz (ibadet) imkânları açısından otel şu şekilde değerlendirilir; namaz vakit panosu, odalarda kible yönü, mescitlerin kullanılabilirliği vb.

Helâl yiyecek imkânları açısından; Müslüman bir turist için helâl gıdaya ulaşılabilirlik çok önemlidir. Otelin helâl yiyecek imkânı otelin helâl gıda ürünleri kullanıp kullanmadığı ve yiyeceğin işlenmesinin helâl olup olmadığı şeklinde değerlendirilir.

Otel odasının İslami kriterlere uygunluğu; otel odasında tuvaletin ve banyonun dinen uygun

olması ve abdest alma imkânı ve abdest suyunun temizliği, odada seccadenin bulunması ve kible yönünü belli eden işaret bulunması şeklinde değerlendirilir.

Otelin Ramazan hizmetleri; otelin sahur ve iftar imkânı sunması şeklindedir.

Oteldeki helâl olmayan aktivite seviyesi; otel değerlendirilirken, 6. veya 7. hilal yıldız düzeyini belirlemek için helal olmayan faaliyetlerinin olmaması otele bir hilal yıldız derecesi sağlamak için dikkate alınır. Bunlar arasında; otelde alkol olup olmaması, kumar oynanıp oynanmaması, yetişkin kanallarının olması vs.

Eğlence imkânları ve hizmetleri; burada değerlendirilen, tesiste yüzme havuzu, SPA gibi başlıca alanların bay ve bayanlar tarafından ayrı ayrı kullanılabilir olmasıdır.

Helal sektörü ve alanı 2028'de

3,5 trilyon dolara ulaşacak

Ticaret Bakanı Ömer Bolat, 2024 yılında 2,3 trilyon dolar, geçen yıl 2,5 trilyon dolar hacme sahip helal sektörünün, 2028'de 3,5 trilyon dolara ulaşmasının beklendiğini belirterek, "2030 yılına kadar 540 milyondan fazla Müslüman genç nüfusa sahip olacağız. Nüfus artışı, ekonomik ve demografik dönüşüm, teknolojik gelişmeler, küresel ölçekte

de helal ürün ve hizmetlere yönelik talebi artıracaktır." dedi.

Ayetlerde de dile getiriliyor

Birinci Uluslararası Helal Akreditasyon Kongresi, Orman Genel Müdürlüğü'nde gerçekleştirildi.

Çeşitli ülkelerden kamu temsilcilerini, akademisyenleri, sektör paydaşlarını, alanında uzman isimleri ve büyükelçileri bir araya getiren kongre, Kur'an-ı Kerim tilavetiyle başladı. Bakan

Bolat, kongrenin açılışında yaptığı konuşmada, Kur'an-ı Kerim'de birçok farklı ayette "helal" kaidesine işaret edildiğini söyledi.

Dikkat edilmesi gereken bir ölçüt

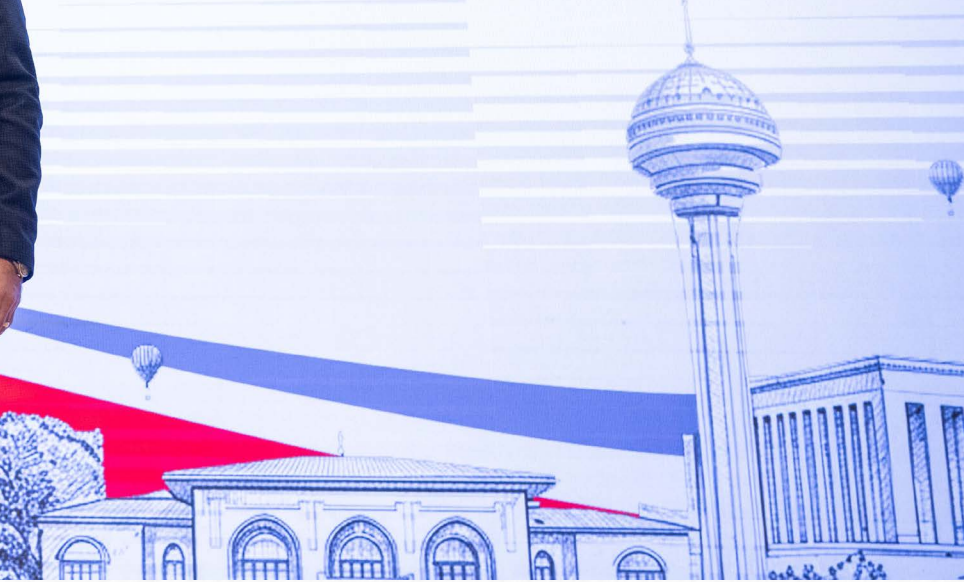
Hayatın önemli parçası olan ekonomik faaliyetlerde, helal kavramının dikkat edilmesi gereken önemli bir ölçüt olduğunu ifade eden Bolat, bu kapsamda kurulan Helal Akreditasyon Kurumunun (HAK) bugüne kadar önemli çalışmalar gerçek-

TKİYE
RADE

onal n Congress

Quality Infrastructure:

leştirdiğini bildirdi. Bolat, Türkiye açısından İslam İşbirliği Teşkilatının (İİT) önem arz ettiğini, hükümetin Ticaret Bakanlığı koordinasyonunda İslam ülkeleriyle ticareti geliştirme stratejine çok önem verdiğini dile getirdi. İslam dünyasının Türkiye'nin dış ticaretindeki payının 2002 yılında yüzde 11 iken geçen yıl itibarıyla yüzde 26'yı aştığını vurgulayan Bolat, hedefin 2030'a kadar yüzde 30 barajını geçmek olduğunu kaydetti.

Helal ürün ve hizmetlere yönelik talebin artması bekleniyor

Bolat, İslam ülkeleriyle dış ticareti geliştirmek için canla başla çalışmalarını belirterek, "İslam dünyasıyla 2025 itibarıyla toplamda 115 milyar

dolar dış ticaretimiz söz konusu. Helal kavramı, İslami vecibe, güven, sağlık ve özellikle tüketici dostu olmak anlamında çok önemli. Dünyada İslam toplumlarının nüfusu 2 milyarı aştı. Küresel nüfusun yüzde 25'ini oluşturuyoruz. Bu büyüme trendiyle 2030 yılına kadar 540 milyondan fazla Müslüman genç nüfusa sahip olacağız. Nüfus artışı, ekonomik ve demografik dönüşüm, teknolojik gelişmeler, küresel ölçekte de helal ürün ve hizmetlere yönelik talebi artıracaktır." dedi.

"2 bin 500'den fazla helal belgeli üretim tesisi akreditasyonlu

Bu açıdan konunun düzenleme ve denetleme gerektirdiğine işaret eden Bolat, 2023 yılında İİT'ye bağlı olarak Helal Akredi-

tasyon Kurumları İslami Forumunun kurulduğunu, buna 3'ü gözlemci olmak üzere 26 İslam ülkesinden akreditasyon kurumlarının üye olduğunu aktardı. Bolat, helal ekonomisinin boyutuna dikkati çekerek, bu ekonominin bugün birçok sektöre yansıdığını söyledi. Giyimden turizme, medyadan kozmetiğe birçok alanda "helal" kavramının dikkate alındığını vurgulayan Bolat, şu ifadeleri kullandı:

Etki alanı genişliyor

"2024 yılında 2,3 trilyon dolar, 2025'te 2,5 trilyon dolar hacme sahip olan helal sektörü ve alanının 2028'de 3,5 trilyon dolara ulaşacağı tahmin ediliyor. Bu da ister ürün ister hizmet olsun üretkenler açısından dikkate alınması gereken çok önemli bir alandır. İİT nezdinde helal ihracat ve ithalat profiline baktığımızda, Suudi Arabistan, Körfez ülkeleri, özellikle Uzak Doğu'da Endonezya, Malezya gibi ülkelerin, Müslüman olmayan ülkelerde yaşayan Müslüman toplulukların da bu alanda önemli çalışmalar yaptıklarını, bu konuları dikkate aldıklarını memnuniyetle görüyoruz. Hatta Çin, Hindistan, Brezilya, Rusya gibi bazı ülkelerde de kendilerinde bulunan Müslüman topluluklar açısından bunu dikkate aldıklarını görüyoruz."

35 ülkeden 227 başvuru alındı

Bolat, İslam Ülkeleri Standartlar ve Metroloji Enstitüsünün (SMIIC) yayımladığı helal standartlarının, Türkiye'nin de milli helal standartları konumunda olduğunu bildirdi. HAK'ın kurulduktan sonra 35 ülkeden 227 başvuru aldığını, kurumun helal belgeyi vermek isteyen kuruluşlardan 132'sine akreditasyon belgesi verdiğini aktaran Bolat, bunlardan 73'ünün asgari yeterlilik seviyesine henüz ulaşmadığı yönünde cevap verildiğini, bugün ise 2 bin 500'den fazla helal belgeli üretim tesisinin akreditasyon güvencesi altında olduğunu kaydetti. Bolat, aynı zamanda 35 ülkeden 1600'den fazla misafir katılımcıya Türkiye'de helal akreditasyon konusunda eğitim verildiği bilgisini verdi.

Standardizasyon yapısı kurulması elzemdır

HAK Başkanı Zafer Soylu da helal ürün ve hizmetlerin küresel ölçekteki öneminin her geçen yıl arttığını söyledi.

Bu büyümenin bazı yapısal sorunları da beraberinde getirdiğine işaret eden Soylu, özellikle farklı ülkelerde uygulanan farklı belgelendirme sistemlerinin üreticiler açısından maliyet artışına ve zaman kaybına yol açabildiğini, tüketiciler açısından da güven sorununa neden olabildiğini belirtti.

Soylu, bu noktada helal akreditasyonun, sistemin güvenilirliğini ve bütünlüğünü sağlayan temel bir unsur olduğunu, HAK'ın ülkenin kalite altyapısı

ve akreditasyon alanındaki tüm birikim ve tecrübesini, helal ürün ve hizmet belgelendirmesi alanına yansıtılması amacıyla kurulduğunu anlattı.

Tüketici nezdinde güven unsuru

Helal belgelerinin ticareti kolaylaştırıcı bir hüviyete kavuşması, logo ve sembollerinin tüketiciler nezdinde güven tesis etmesi için kurum olarak bazı gereklerin yerine getirilmesi gerektiğine dikkati ceken Soylu, sunları kaydetti:

"İlki, İİT üyesi ülkelerin katkılarıyla hazırlanan ve üzerinde mutabakata varılan, gerek teknik gerekse de fıkhi hususları

kapsayan bir standardizasyon yapısı kurulması elzemdır. Bu itibarla SMIIC standardizasyon yaklaşımını benimsiyoruz ve destekliyoruz. İkinci aşamada ise tüm helal akreditasyon kurumlarının üyesi olduğu ve eş değerlendirme faaliyetlerini yürütecek, bu suretle mükerrer belgelendirmeyi ortadan kaldıracak hem ticareti kolaylaştıracak hem de güveni tesis edecek olan bir uluslararası yapının ihdasını gerekli görüyoruz. Bu noktada, İİT'nin bağlı kuruluşu olan Helal Akreditasyon Kurumları İslami Forumunun bir an önce faaliyete başlamasını arzu ediyoruz."

Katılım bankacılığı geniş katılımıla büyümesini sürdürüyor

Türkiye Katılım Bankaları Birliği Yönetim Kurulu Başkanı ve Vakıf Katılım Genel Müdürü Mehmet Ali Akben, Türkiye'de katılım finans sektörünün son yıllarda hem sigorta hem de diğer sektörlerde, özellikle sukuk piyasasındaki geniş katılımıla büyümeye devam ettiğini belirtti. Akben, Türkiye'de ve dünyada katılım finans konusunun çok kapsamlı ve geniş kitlelere hitap eden bir yapısı olduğunu söyledi.

Türkiye'deki katılım finans sektörünün sermaye piyasaları, sigortacılık, bankacılık ve yeni teknolojiler başta olmak üzere birçok alana da hitap ettiğini aktaran Akben, hepsinin bir zirvede ele alınması yönünde bir çalışma yaptıklarını söyledi.

Geniş katılımıla büyüyor

Akben, "Anadolu Ajansı Katılım Finans Zirvesi" ile katılım finans alanındaki gelişmelerin daha geniş kitlelere duyulmasını sağlamayı hedeflediklerini dile getirdi. Zirveden elde edilecek kazanımlara ilişkin konuşan Akben, şu değerlendirmelerde bulundu: "Ülkemizde 1983'te kurulan katılım finans sektörü, o zamanki adıyla Özel Finans Kurumları olarak kurulmuştu. 1985'ten

beri de bankacılık alanında faaliyetlerini yoğunlaştırdı. Son yıllarda da hem sigorta sektöründe hem diğer sektörlerde de bilhassa sukuk tarafında da bu geniş bir katılımıla birlikte büyümeye devam ediyor. Türkiye'deki şu anda yüzde 10 olan payın daha da yükseğe çıkmasını sağlayacak bir geniş bir ekosisteme ihtiyacımız var. Bu ekosistemin de duyurulması açısından ve bu zirve önemli bir dağıtım kanalı olacak. Aynı zamanda herkese ulaşmamızı sağlayacak diye düşünüyoruz. Bu zirvenin de hem yerel hem de uluslararası da katılımcıları olacak. Bu bağlamda da bunu çok önemsiyoruz."

Geldiği nokta kritik önemde

Bu tarz zirvelerin Türkiye'nin bu alanda yurt dışında da konumunu güçlendireceğini aktaran Akben, dünyanın birçok yerlerinde birçok ülkeden bu alanlarda paydaşlar olduğunu söyledi.

Akben, yabancı paydaşların Türkiye'de bankacılık alanında faaliyet gösterdiğini anımsattı. Katılım finans sektörünün Türkiye'deki gelişim sürecine ilişkin değerlendirmelerde bulunan Akben, sektörün teknolojik altyapı, insan kaynağı

ve yapısal dönüşüm konularında geldiği noktanın kritik önem taşıdığını vurguladı. Uluslararası yatırımcıların gelinen noktaları değerlendirileceğini düşündüğünü belirten Akben, bunun Türkiye'de katılım finans sektörüne önemli katkılar sağlayacağını söyledi.

Örnek teşkil eden bir yapı

Akben şöyle "devam etti: "Geçtiğimiz yıllarda İstanbul Finans Merkezi de açıldı. Şirketler, kuruluşlar oralarda faaliyetlerine başladılar. gerek Avrupa'ya gerek Asya'ya 3-4 saatlik bir uçuş mesafesinde olan bir yerdeyiz. Türkiye'nin katılım finans alanındaki potansiyelini düşündüğümüzde buradaki insan kaynağı ve teknolojik altyapıyla İFM, katılım finans sektörü için önemli bir paydaş. Bundan dolayı bu sektörün İFM'yle birlikte daha da genişlemesiyle hem Avrupa'ya hem Asya'ya hem de diğer dünya ülkelerine de örnek teşkil edecek bir yapıya kavuşması yönünde çalışmalarımız var. Bu zirvenin aynı zamanda bu çalışmalara da hem ev sahipliği hem genişlemesi niyetiyle çok büyük katkı ve fayda sağlayacağını düşünüyoruz."

Muhafazakar tatil anlayışıyla “helalinden” bir tatile *hazır mısınız?*

Helal seyahat, Muhafazakar turistlere gerek yurt içi gerekse yurt dışında inançlarına sadık kalarak dünyayı keşfet-

me fırsatı sunuyor. Helal otelde kalmak ve uygun şekilde paket yapmak, Muhafazakar kesimin tatillerine tamamen adapte olmalarını sağlıyor. Son yıllarda, Muhafazakar vatandaşların ihtiyaç

ve gereksinimlerine uygun destinasyonları aradığı helal seyahat giderek daha popüler hale gelmiş durumda. Muhafazakar seyahat, İslami prensiplere uygun seyahat etmek anlamına gelir; bu, helal

yiyecek seçenekleri bulma, ibadet olanakları ve Muhafazakar inanç ve değerlerine uygun konaklama bulmayı içerir.

Muhafazakar tatil anlayışı

Helal seyahatin önemli bir yönü, belirli kriterleri karşılayan, örneğin helal yemek sunma, ibadet olanakları sağlama ve İslam'da haram (yasak) olarak kabul edilen faaliyetlerden kaçınma gibi belgelendirilmiş otellerde konaklamaktır. Helal bir otelde kalarak, Muhafazakar turistler inanç ve değerlerinden ödün vermeden tatillerini keyifle yapabilmekteler.

İbadet ve özel ihtiyaç sunumu

Helal oteller, Muhafazakar

turistler için birçok avantaj sunar. İnançlarınıza uygun olduğunu bildiğiniz otelde konforlu ve huzurlu bir tatilin tadını çıkarabilirsiniz. Helal yemek seçenekleri ve ibadet olanakları ile rahatlıkla endişesiz bir tatil geçirmek de mümkün. Ayrıca, helal oteller özel ibadet odaları, İslam kütüphaneleri ve helal spa hizmetleri de dahil olmak üzere özel hizmetler ve olanaklar sunar. Helal bir otelde kalarak, Muhafazakar turistler Muhafazakar seyahat endüstrisini destekler ve helal turizmi teşvik eder. Muhafazakar turistlere ve onların benzersiz ihtiyaçlarına hizmet etmeye adanmış işletmeler tercih

ediliyor.

Hazırlık ve paket seçimi

Helal bir tatil için paketleme konusunda, Muhafazakar gezginlerin düşünceleri gereken bazı temel eşyalar bulunmaktadır. İlk olarak, İslami giyim kurallarına uygun giyimleri paketlemek önemlidir. Bu, uzun kollu üstler, bol kesimli pantolon veya etekler ve kadınlar için başörtüsünü içerir. Kıyafetlerin yanı sıra, Müslüman gezginler ibadetlerine bağlı kalmalarına yardımcı olacak bir seccade ve dijital bir Kuran getirmeyi düşünmelidir. Ayrıca, seccade ve Kuran'ınızı kolayca erişilebilir tutmak için küçük bir çanta veya keseye sahip olmanız iyi bir fikirdir. Son olarak, gerekli ilaçları, bir ilk yardım çantasını ve böcek kovucuyu getirmeniz önemli. Ayrıca, bir güç bankası ve evrensel adaptör getirmeniz iyi bir fikirdir, çünkü elektrik prizleri ülkeden ülkeye farklılık gösterebilir.

Özel giyim kuşam düzenlemesi

Müslüman turistler için giyim konusunda, örtülü giyim ve konfor arasında bir denge bulmak önemlidir. Omuzları, dizleri ve ayak bileklerini örten giysiler giymeniz tavsiye edilir ve sıkı veya şeffaf giysilerden kaçınma-

lısınız. Kadınlar için, uzun kollu bir üstle geniş kesimli pantolon veya etek iyi bir seçenektir. Birçok Müslüman ülkede baş örtmek gerektiğinden, kadınlar için saç örtmek için bir başörtüsü getirmek de önerilir. Erkekler için uzun kollu gömlekler ve bol kesimli pantolonlar iyi bir seçenektir. Ayrıca, rahat ayakkabılar getirmeniz önemlidir, çünkü Müslüman gezginler tatil sırasında yürüme veya ayakta durma konusunda çok zaman geçirebilirler. Sandaletler veya sürüş ayakkabıları iyi bir seçenektir, çünkü ibadet alanlarına girişte kolayca çıkarılabilirler.

Kişisel bakım ve ihtiyaca göre çözüm

Tuvalet ve kişisel bakım ürünleri konusunda, Müslüman gezginlerin helal sertifikalı ürünleri araması önemlidir. Bu ürünlerin haram (yasak) içerik içermediğinden emin olmalısınız. Ayrıca, bazı Müslüman kültürlerde güçlü kokular haram olarak kabul edilebileceğinden, kokusuz ürünleri tercih etmek iyi bir fikirdir. Diş macunu ve şampuan gibi temel tuvalet ürünlerinin yanı sıra, Müslüman gezginler bir seccade ve Kuran ile bağlanmalarını sürdürmelerine yardımcı

olacak küçük bir havlu veya yüz bezi getirmeyi düşünmelidir. Ayrıca, gerekli tıbbi malzemeleri getirmek ve ek malzemeler satın almanız gerektiğinde yerel eczaneleri araştırmak önemlidir.

Malzeme seçimine dikkat edilmeli

Helal seyahatin en önemli yönlerinden biri, tatil sırasında ibadet etme yeteneğidir. Bu daha kolay hale gelmesi için, Muhafazakar gezginler seyahatten önce yerel ibadet saatlerini ve mekanlarını araştırmalı ve planlarını buna göre yapmalıdır. Ayrıca, yukarıda bahsedildiği gibi bir seccade ve dijital bir Kuran getirmek önemlidir. Ek olarak, Muhafazakar gezginler ibadet sırasında kendileri ile zemin arasında bir bariyer olarak kullanabilecek küçük bir seccade veya bez getirmeyi düşünebilirler. Son olarak, halka açık alanlarda ibadet ederken yerel geleneklere ve adetlere saygılı olmak önemlidir. Muhafazakar gezginler, ibadet için ayrılmış alanları veya sessiz mekanları bulmaya çalışmalı ve dikkat çekmemeye veya kendilerini rahatsız etmemeye çalışmalıdır.

Yiyecek ve içecek seçimleri

Helal otellerde konaklamanın en büyük avantajlarından biri, helal yiyecek seçeneklerine erişim sahibi

olmaktır. Genellikle helal oteller, et ve vejetaryen seçenekler dahil olmak üzere bir dizi helal sertifikalı yemek sunarlar, aynı zamanda uluslararası mutfakları da içerir. Otel restoranlarının yanı sıra, Muhafazakar gezginler aynı zamanda yerel helal yiyecek seçeneklerini araştırabilir ve geleneksel yemekleri deneyebilirler. Ancak, tüm helal sertifikalı otellerin ve restoranların aynı kalitede olmadığını unutmamak önemlidir, bu nedenle rezervasyon yapmadan önce araştırma yapmak ve incelemeleri okumak önemlidir.

Destinasyon seçimleri yapılmalı

Muhafazakar gezginler arasında popüler olan birçok destinasyon ve ülke bulunmaktadır, bunlara Malezya, Türkiye ve Birleşik Arap Emirlikleri dahildir. Bu ülkeler, çeşitli helal otel ve cazibe merkezleri, güzel manzaralar ve kültürel deneyimler sunarlar. Muhafazakar gezginler için diğer popüler destinasyonlar Endonezya, Fas ve Mısır gibi ülkeleri içerir, hepsi zengin bir tarihe ve kültürel mirasa sahiptir. Bu destinasyonlara seyahat etmeden önce yerel gelenekleri ve adetleri araştırmak ve yerel inançlara ve değerlere saygılı olmak önemlidir.

Kuveyt Türk tarım sektörüne 100 milyar liralık fon hedefliyor

Kuveyt Türk KOBİ Bankacılığından Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı Abdurrahman Delipoyraz, bu yıl tarım sektörüne 100 milyar lira finansman sağlamayı hedeflediklerini söyledi. Katılım finans kuruluşu Kuveyt Türk'ün yetkilileri, 22. Konya Tarım Fuarı'nda, tarım sektörüne özel finansman çözümlerini, dijital bankacılık uygulamalarını, ürün ve hizmetlerini çiftçilere anlattı. Kuveyt Türk, mobilden müşteri olan çiftçilere ve esnaflara, 24 bin liraya varan özel hediye ve kampanyalarla destek oluyor. Kuveyt Türk, tarım bankacılığı çerçevesinde bitkisel üretim, süt ve besi hayvancılığı, traktör, tarla finansmanı ve daha birçok hizmeti de müşterilere sunuyor.

Sektörü büyüme hedefi

Kuveyt Türk KOBİ Bankacılığından Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı Abdurrahman Delipoyraz, KTO-TÜYAP Konya Uluslararası Fuar Merkezi'nde düzenlenen fuarda, tarım sektörüne yönelik çalışmalarını çiftçilere duyurmayı sürdürdüklerini söyledi. Geçen yıl tarıma

sağladıkları fonu yüzde 100 büyüttüklerine işaret eden Delipoyraz, tüm bankacılık sektörü kredilerinden aldıkları payın yüzde 3 civarında olmasına karşın, tarım sektöründe yüzde 4'ün üzerinde paya sahip olduklarını aktardı. Sektörel payı daha da büyütmeyi hedeflediklerine değinen Delipoyraz, "Tarım sektörüne, bir nevi savunma sanayi gibi bakmaya çalışıyoruz. Sosyal sorumluluğumuz olduğunu düşünüyoruz. Tarım olmadan hiçbir şeyin anlamı olmadığını düşünüyoruz. Bu nedenle tarım için ayrı bir sektör yapılıyor var." dedi.

Dijital çözüm sunuldu

Delipoyraz, uzaktan dijital çözümlerle, çiftçilerin ürün ve hizmetlerine daha kolay ulaşması için çaba gösterdiklerini belirterek, şöyle konuştu: "Üreticilerimiz kırsalda olduğundan, oralarda tarıma hitap eden ekosistemin diğer parçalarıyla anlaşmalar yapıyoruz. Uzaktan hesap açılışı ve uzaktan limit tahsisleriyle problemleri çözüyoruz. Her ay yaklaşık 250 uzaktan hesap açıyoruz ve bu-

nun en az yüzde 30'una uzaktan limit tahsis edebiliyoruz. Tarım, elimizi üzerinden çekmememiz, büyütmemiz, hassasiyet göstermemiz gereken hatta zaman zaman kar edip etmediğimize bakmamamız gereken bir sektör."

Fon büyüklüğü arttı

Çevresel ve iklimsel faktörleri göz önüne alarak tarımda sürdürülebilirliğin sağlanmasına büyük önem verdiklerini vurgulayan Delipoyraz, buna yönelik yatırımlara ve uygulamalara da özel destekler vereceklerini kaydetti. Tarım sektörüne sağladıkları finansın her yıl katlanarak arttığına dikkati çeken Delipoyraz, "Sistemimize kayıtlı aktif çiftçi müşteri sayımız 61 bin civarında. Bunu uzaktan hesap açılışı yönetimiyle 80-100 bine çıkarmayı hedefliyoruz. 2024'te 25 milyar lira olan fon büyüklüğümüzü, 2025'te 50 milyar liraya çıkardık. Bu ortalamanın üzerinde bir oran. Bu sene hedefimiz bunu 100 milyar liraya ulaştırmak." ifadelerini kullandı.

Sivil toplum kuruluşları yardım köprüsüyle dayanışmayı artırdı

50

Sivil toplum kurum ve kuruluşları bu bayramda da ihtiyaç sahiplerinin yanında olmak için kolları sıvadı. Sivil Toplum Kuruluşları yurt içi ve yurt dışında devreye aldıkları projelerle kardeşlik köprüsünün kurulmasına da vesile oluyorlar.

Mirasımız Kudüs Derneği'nden kardeşlik köprüsü

Mirasımız Kudüs Derneği, işgal altındaki Doğu Kudüs'te Filistin'in Makasid Hastanesi'ne tıbbi ekipman ve ilaç desteği sağladı. Yardımların teslimi için düzenlenen programa, Türkiye'nin Filistin nezdinde Kudüs Başkonsolosu Büyükelçi İsmail Çobanoğlu, Kudüs Yunus Emre Türk Kültür Merkezi Müdürü Ensar Fırat ile hastane ve Mirasımız Kudüs Derneği yetkilileri katıldı. Programın sonunda tıbbi ekipman ve ilaç yardımı, işgal altındaki Doğu Kudüs'ün en büyük Filistin hastanesi olan Makasid Hastanesi'ne teslim edildi.

Büyükelçi Çobanoğlu, Mirasımız Kudüs Derneği'nin söz konusu yardımları düzenli aralıklarla yaptığını ve bu yardımlara ihtiyacın Filistin'de giderek arttığını dile getirdi.

Sadece Gazze değil, Batı Şeria'da da sağlık sektörünün ciddi baskı altında olduğunu ve yardımların ilerleyen dönemde de devam edeceğini söyleyen Çobanoğlu, Filistin'de ekonomik sorunlar nedeniyle birçok insanın tedaviye erişim sağlayamadığını kaydetti. Mirasımız Kudüs Derneği, bu yıl Kudüs ile Afrika ülkesi Çad'da kurban organizasyonu yapacak. "Kudüs ve Afrika'da Kurban Kardeşliği" sloganıyla düzenlenecek organizasyonda, buralardaki ihtiyaç sahibi ailelere ulaşılması hedefleniyor.

Sadakataşı geniş coğrafyalara ulaşacak

Sadakataşı Derneği'nin yardım eli geniş coğrafyalara ulaşıyor. Yapılan açıklamada şunlar kaydedildi: "İsrail'in soykırım gerçekleştirdiği Gazze'de milyonlarca insan açlıkla

mücadele ediyor. Bölgede kurban kesiminin mümkün olmaması sebebiyle Gazze için kurbanları Mısır ve Hindistan'da keserek konserve haline getiriyoruz. Gerekli süreçlerin ardından kurban etlerini Gazze'ye ulaştırıp dağıtımını gerçekleştireceğiz. Derneğimize emanet ettiğiniz Vacip kurbanlarınızı Afrika ve Asya bölgelerinde yaşayan insanlara ulaştırıyoruz. 15 yılın vermiş olduğu güvenle bu yılda mazlum coğrafyalarda yaşayan kardeşlerimize destek oluyoruz. Bayram sevincini yaşayacak olan çocukları unutmayacak olan ekiplerimiz çalışma yaptığımız bölgelerde binlerce çocuğa desteklerinizle bayramlık kıyafet ve ayakkabı dağıtımları gerçekleştirecek."

İyilik Derneği iyilik peşinde

"2009'dan bu yana iyiliğin yeryüzüne yayılması için çalışmalarımıza devam ediyoruz. Her yıl olduğu gibi bu yıl da vacip kurbanlarınızı dünyanın farklı coğrafyalarındaki ihtiyaç sahiplerine ulaştırıyoruz." Açıklamasını

yapan İyilik Derneği bu bayramda da geniş bir coğrafyaya yardım elini uzatıyor. Açıklamada şunlar kaydedildi: "Gazze'deki kardeşlerimizin zorlu koşullarını göz önünde bulundurarak iki farklı vacip kurban bağış seçeneği sunduk. Bu kurbanlar Gazze dışında kesilerek ve konserve edilerek Gazzeli kardeşlerimize ulaştırılmaktadır. Filistinli Mülteci Kampları'nda ise bu kurbanlar doğrudan Mısır'daki mülteci kamplarında yaşamak zorunda bırakılan kardeşlerimize ulaştırılmaktadır. Kurban (Vacip) bağışlarınız, başta Türkiye ve Gazze olmak üzere; Arakan, Yemen, Lübnan, ve Suriye'deki ihtiyaç sahiplerine ulaştırılıyor. Afrika'da ise Çad, Etiyopya, Kamerun ve Somali'de kurbanlarınızla mazlum coğrafyalara destek oluyoruz."

İDDEF'ten dört koldan yardım seferberliği

İnsana Değer Veren Dernekler Federasyonu (İDDEF), bu yıl vekaletle yurt dışı vacip kurban kesim bedelini büyükbaş hisse kurbanlıkta 5 bin, küçükbaşta ise 6 bin olarak belirledi. Federasyondan yapılan açıklamaya göre, 2026 yılı vekaletle yurt dışı vacip kurban organizasyonu Afrika, Asya, Orta Doğu ve Balkanlar'daki 56 ülkede gerçekleştirilecek. "Kardeşinle Kurbanını Paylaş" sloganıyla yürütülecek organizasyon kapsamında büyükbaş hisse bedeli küçükbaş kurbanlık bedeli belirlendi. Gazze'ye özel olarak yürütülen "konserve kurban" çalışmasında ise

büyükbaş hisse bedeli belli oldu. Bu kapsamda bağışlanan kurbanlar konserve et haline getirilerek bölgeye ulaştırılacak.

Federasyon, kuraklık, savaş ve yoksullukla mücadele eden coğrafyalarda bu yıl yaklaşık 4 milyon kişiye ulaşmayı hedefliyor. Ayrıca kurban organizasyonu kapsamında 50 bin yetim, öksüz ve medrese öğrencisine bayramlık kıyafet hediye edilecek ve bayram sevinci paylaşılacak. Hiçbir aracı kurumla çalışmadan tüm süreçleri kendi ekipleriyle yürüten İDDEF, kurbanlıkların seçiminden kesimine ve dağıtımına kadar her aşamayı ülkelere giden ekipleri aracılığıyla titizlikle gerçekleştiriyor.

İHH yardım ve hayıra vesiyeye oluyor

İnsan Hak ve Hürriyetleri (İHH) İnsani Yardım Vakfı, Kurban Bayramı'nda "Kurban Kardeşliğe Çağrı" sloganıyla 61 ülkede 3,5 milyon kişiye kurban eti ulaştırmayı hedefliyor.

Vakıftan yapılan açıklamaya göre, savaşların, çatışmaların arttığı, krizlerin daha da derinleştiği bölgelerde, özellikle kadın ve çocuklar yardıma her zamankinden fazla ihtiyaç duyuyor. Bu bölgelere ulaştırılan kurban bağışları, hem temel gıda ihtiyacının karşılanmasına katkı sağlıyor hem de kardeşlik bağlarının güçlenmesine vesile oluyor. Bu yıl kurban hisse bedelini belirleyen İHH, bağışçıların vekaletleriyle kesilecek kurbanları başta savaş ve kriz bölgeleri olmak üzere

mazlum coğrafyalara ulaştıracak. Enerji sorunları nedeniyle etlerin muhafaza edilmesinin zorlaştığı Gazze'ye, bağışların konserve ve dondurulmuş şekilde ulaştırılması planlanıyor. Toplamda 86 bin 43 hisse kurban keserek ihtiyaç sahiplerine ulaştırmayı amaçlayan vakıf, Türkiye dahil 61 ülkede 3,5 milyon kişiye kurban eti ulaştırmayı hedefliyor.

Türk Kızılay ihtiyacı sahiplerinin yanında

Türk Kızılay, Kurban Bayramı kapsamında milyonlarca ihtiyaç sahibine kurban eti ulaştıracak. Vekaletle kurban kesim bedellerinin yurt içi ve Filistin/Gazze'de 17 bin 250, yurt dışında ise 6 bin 350 lira olarak belirlendiği bildirildi. Bu yıl da "Kurban Bereketini Yıl Boyu Yaşatıyorsan Hilal Olsun Türkiye" sloganıyla faaliyetlerini yürüten Türk Kızılayın Türkiye, Filistin/Gazze ile 30 ülkede ihtiyaç sahiplerine ulaşmayı amaçladığı belirtildi.

Vekaletle kesimi gerçekleştirilen ve tüm kontrollerden geçirilen kurban etlerinin yurt içi ve yurt dışında farklı yöntemlerle ihtiyaç sahiplerine ulaştırıldığı ifade edildi.

Yurt içinde kavurma konserve formunda hazırlanan kurban etlerinin Türk Kızılay şubeleri aracılığıyla yıl boyunca ihtiyaç sahiplerine ulaştırıldığı açıklandı.

Filistin/Gazze'de için de kurbanlar yurt içinde kesilip, kavurma konserve haline getirilerek bölgeye ulaştırıldığı, yurt dışında ise kurbanların taze et olarak doğrudan ihtiyaç sahiplerine dağıtıldığı bildirildi. Türk Kızılay Genel Başkanı Fatma Meriç Yılmaz, bağışçıların iyilik niyetini her yıl vekaletle kurban kesimi aracılığıyla ihtiyaç sahiplerine ulaştırdıklarını belirtti. Her iki tarafı da memnun edecek güvenli ve şeffaf bir süreç işlettiklerini vurgulayan Yılmaz, "Bu yıl da Türkiye, Filistin/Gazze ile 30 ülkede kurban kesimi gerçekleştireceğiz. Özellikle uzun süreli raf ömrüne sahip kavurma konserve modelimizle kurban bereketini tüm yıla yayıyoruz." dedi.

Zeytin ve sütün kullanımında kültürel ve gastronomik açılım

Izmir Olivtech fuarı sektör profesyonelleri, akademisyenler ve ziyaretçileri bir araya getirdi. Otorumlarda süt ve zeytinyağı başta olmak üzere temel gıda ürünleri; bilimsel veriler, kültürel miras ve sürdürülebilirlik perspektifiyle ele alınırken, mutfak atölyeleri, tadım etkinlikleri ve sergilerle ziyaretçilere çok yönlü bir fuar deneyimi sunuldu.

Doğru bilinen yanlışlar

“Sütü Nasıl Tüketiyoruz? Yeni Nesil Yaklaşımlar” başlıklı panelde konuşan Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Süt Teknolojisi Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Cem Karagözlü süt ve süt ürünlerinin gıda sektörü için stratejik konumuna dikkat çekerek, “Tüketici alışkanlıkları hızla değişirken, beslenmede doğru bildiğimiz pek çok konunun yeniden değerlendirilmesi

gerekiyor. Tüketici nereye doğru evriliyor, doğru bilinen yanlışlar neler; bu soruların yanıtlarını alanında uzman isimlerle birlikte değerlendireceğiz” dedi.

Üretimde bilgi ve teknoloji vurgusu

TÜSEDAD Yönetim Kurulu Üyesi ve TE-TA Teknik Tarım Genel Müdürü Sumer Tömek Bayındır, süt üretiminde kalite ve sürdürülebilirliğin sağlanabilmesi için üreticinin doğru bilgi ve teknolojiyle desteklenmesinin kritik önem taşıdığını vurguladı. Bayındır, “Süt sektörünün hak ettiği değeri bulamaması üreticiyi zorlayan önemli bir konu. Kooperatifleşmenin güçlendirilmesi de sektör açısından kritik. Üreticinin birlikte hareket etmesi, pazarlama gücünü ve dayanıklılığını artıracaktır. Üreticiye doğru teknolojilerin ulaştırılmasıyla birlikte ise sektör daha verimli, daha sürdürülebilir ve daha

güçlü bir yapıya kavuşabilir” diye konuştu.

Bilinçli tüketim ve doğru etiket okumanın önemi

Ege Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Gıda Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Sedef Nehir El, gıda tüketiminde bilinçli tercihlere dikkat çekerek, tüketicilerin ürün etiketlerini doğru okumasının önemini vurguladı. Sedef Nehir El, “Tüketicinin yalnızca tek bir değere odaklanmak yerine, ürünün genel besin profilini birlikte değerlendirmesi gerekir. Doğru bilgiye dayalı tüketim alışkanlıkları da hem bireysel sağlık hem de toplum sağlığı açısından büyük önem taşımakta. Gıda seçimlerinde ise bilimsel verilerin rehber alınması gerekir” diye konuştu.

Tüketici davranışında yeni dönem

Ege Üniversitesi İktisadi ve

İdari Bilimler Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Aykan Candemir, süt ve süt ürünleri özelinde tüketici davranışlarının son yıllarda önemli bir dönüşüm geçirdiğini belirterek, pazarlamada artık yalnızca ürünün değil; sürdürülebilirlik, marka değeri ve teknolojinin birlikte ele alınması gerektiğini vurguladı. Candemir, “Süt ve süt ürünlerinde de artık temel beklenti yalnızca tüketim değil; işlev, fayda ve güven unsurları. Artık üreticilerin rekabet edebilmesi için hikayesi olan, sürdürülebilir ve katma değer yaratan ürünlere yönelmesi gerekiyor. Doğru kurgulandığında bu alanda çok başarılı işler ortaya koymak mümkün” diyerek doğru planlama ve strateji ile sektörün önemli fırsatlar barındırdığını vurguladı.

Zeytinyağında kültürel miras ve sürdürülebilir gelecek vurgusu

“Gelenekten Geleceğe Zeytinyağının Sofralarımızdaki Değeri” başlıklı panelde ise zeytinyağının kültürel mirastan günümüz beslenme alışkanlıklarına uzanan yolculuğu, çok yönlü ele alındı. Prof. Dr. Seda Genç, zeytinyağının tarihsel köklerine ve mutfaktaki yerine

dikkat çekerek, “Bu topraklarda milattan önce 6. yüzyıla kadar uzanan zeytinyağı işleme merkezleri bulunuyor. Yani yaklaşık 2 bin 600 yıldır bu coğrafyada zeytinyağı üretiliyor. Zeytinyağı, Akdeniz’e komşu ülkelerin temel yağlarından biri. Türk mutfağında ise dünyada benzeri olmayan zeytinyağlılar kültürü var. Ancak zeytinyağını doğru kullanmak ve saklamak büyük önem taşır; ısıdan, ışıktan ve havadan korunması gerekir” diye konuştu.

Doç. Dr. Levent Köstem, zeytinyağının yalnızca bir gıda ürünü değil, aynı zamanda güçlü bir kültürel miras olduğunu vurgulayarak, “Bilimsel araştırmalar, zeytinyağının insan sağlığı üzerindeki olumlu etkilerini ortaya koyuyor. Zeytinyağının üretildiği coğrafyada tarım, gastronomi ve turizm birbirini besleyen üç temel alan. Bu üç alan hem ekonomik hem de kültürel açıdan önemli bir değer üretmekte. Bu değer artmasıyla birlikte zeytinyağı ulusal ve uluslararası ölçekte daha görünür hale gelmiştir” dedi.

“Zeytinyağı, çok boyutlu bir değer taşıyor”

Prof. Dr. Ceyhan Dizdärer ise zeytinyağının çok boyutlu bir değer taşıdığına dikkat çekerek, “Zeytinyağı; kültür, sağlık,

beslenme ve ekonomi gibi dört temel alanı içinde barındıran, dünyanın en değerli gıda maddelerinden bir. İnsanlık tarihi incelendiğinde, zeytinyağının 2 bin 500 – 3 bin yıl öncesinden bu yana sadece beslenmede değil; yara iyileştirme, kas ağrılarının hafifletilmesi gibi farklı alanlarda da kullanıldığı görülmekte” ifadelerini kullandı.

“Zeytin bir hafıza, zeytinyağı bir medeniyet”

Dr. Öğr. Üyesi Özgür Sarıbaş da zeytin, zeytinyağı, incir ve üzüm üzerine yürüttükleri akademik çalışmalara değinerek, bu ürünlerin tarımsal değerinin yanı sıra çok katmanlı kültürel bir anlam taşıdığını vurguladı. Sarıbaş, hazırladıkları kitap çalışmalarında bu ürünleri tarihsel, dinsel, arkeolojik, mitolojik, kültürel, botanik, turizm ve ekonomi boyutlarıyla ele aldıklarını belirterek, “Zeytin sadece bir tarım ürünü değil, aynı zamanda bir hafıza; zeytinyağı ise bu hafızanın medeniyete dönüşmüş halidir” diyerek hazırladıkları zeytinyağı kitabında 30 farklı araştırmacı ve 12 farklı branştan akademisyenin katkı sunduğunu, bu yönüyle çalışmanın disiplinler arası güçlü bir bilimsel üretim niteliği taşıdığını ifade etti.

Hayat Holding iştiraki Hayat Finans, kuruluşunun 3. yılı içinde 2 milyon kullanıcıya ulaşılarak dijital bankacılıkta büyüme ivmesini sürdürdü.

Hayat Finans, dijitalleşmeyle katılım bankacılığı prensiplerini entegre ederek hem bireysel hem ticari segmentte kullanıcı ağını genişletmeye devam ediyor. Anka, kullanıcı sayısındaki artışı erişilebilir, masrafsız ve avantaj odaklı bankacılık modeliyle sağladı. Ayrıca 2023'te faaliyetlerine başlayan banka, kullanıcı tabanını büyütürken, aktif büyüklüğünü de bir önceki yıla göre iki katına yükselterek 2025 sonunda 25 milyar liranın üzerine taşıdı.

Sürdürülebilir büyüme

Sermaye yapısı, müşteri odaklı stratejisi ve yapay zeka destekli altyapısıyla banka, sürdürülebilir büyümesini devam ettiriyor.

Bankanın sürdürülebilir büyümesinin arkasında, geleneksel bankacılıktan ayrılan yaklaşımı yer alıyor. Banka, stratejisini kolaylık, güven, kapsayıcılık ve şeffaflık gibi çok katmanlı "avantaj" anlayışı üzerine kuruyor ve ürün tasarımını da bu anlayış üzerinden yapıyor.

Banka aynı zamanda, dijital modelle sağladığı maliyet avantajını doğrudan kullanıcılarına yansıtarak ücretsiz ve avantajlı hizmetler sunuyor.

Söz konusu yaklaşım doğrultusunda geliştirilen çözümler,

finansı günlük hayatın içine entegre ediyor. Bankanın sunduğu "Hayat Pay" dijital cüzdan ödeme, ödüllendirme ve sadakat sistemlerini tek platformda kullanıcılarıyla buluştururken, "Hayat Avantajlı Hesap" ile tasarruf daha geniş kitleler için erişilebilir hale geliyor.

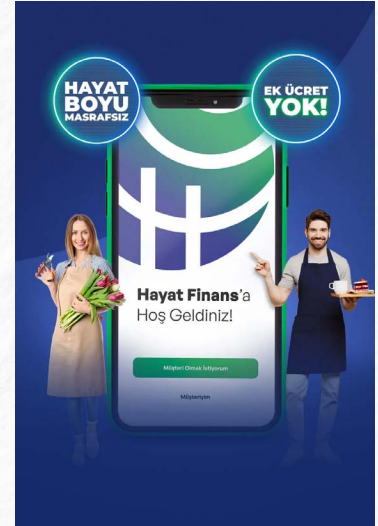
Dijital ortama taşıyor

Yapay zeka destekli kredi karar mekanizmaları ise saniyeler içinde analiz yaparak hızlı ve adil finansmana erişim sağlıyor.

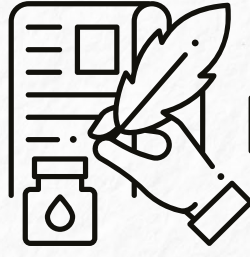
Banka, 2026'ya finansal kapsayıcılığı derinleştiren yeni adımla başladı. Buna göre, 8 yaş ve üzeri bireyler için geliştirilen "Biz Kart", aile içi finansal deneyimi dijital ortama taşıyor ve finansal oluşturuyor. Harcama limitleri, kategori bazlı kullanım kuralları ve anlık takip özellikleriyle Biz Kart, tüm bireyler için özgür finansal deneyim sunuyor. Banka, reel sektörü güçlendirme odaklı stratejisiyle işletmeler için kapsamlı dijital altyapı sağlıyor. "KOBİ'ye Hayat" yaklaşımıyla geliştirilen dijital teminat mektupları, evraksız finansman süreçleri, "Doğrudan Borçlandırma Sistemi" (DBS) ve "Business Kart" gibi çözümler, işletmelerin finansmana erişimini hızlandırırken operasyonel verimliliği artırıyor.

Finansal çözüm üretiyor

Platform bankacılığı yetkin-

likleri ve fintek işbirlikleriyle desteklenen yapı, ölçeği ne olursa olsun tüm işletmeler için daha erişilebilir ve sürdürülebilir finansal ekosistem oluşturuyor. Banka, 2026'da dijitalleşmenin sunduğu imkanları katılım bankacılığı prensipleriyle daha derin ve etkin şekilde entegre etmeyi önceliklendiriyor. Bu doğrultuda banka, ürün yelpazesini genişleterek yeni nesil çözümler geliştirmeye, yapay zeka destekli süreçler ve güçlenen insan kaynağıyla müşteri deneyimini en üst seviyeye taşımaya odaklanıyor. Bankanın 5 yıllık hedefleri arasında ise 10 milyon kullanıcıya ulaşmak bulunuyor. Banka, bu doğrultuda hem bireyler hem de işletmeler için değer sunan finansal çözümler üretmeye devam ediyor.

NEDEN HELÂL FİNANS?

Ekonomiyi sadece rakamların soğuk savaşı olarak değil, bir “hak ve adalet” dengesi olarak gördüğümüzde karşımıza can alıcı bir soru çıkıyor: Bir tarafın sevincinin, diğerinin yıkımı üzerine inşa edildiği bir sistem ne kadar sürdürülebilir? Adil olmayan, ahlâkî temellerden yoksun, bir kesimi mutlu ederken geniş kitlelere zulmeden bir yapı nasıl toplumsal huzur üretebilir? Günümüz küresel piyasalarındaki derin gelir uçurumları ve bitmek bilmeyen krizler, bize finansın sadece bir para yönetimi değil, aslında bir değerler manzumesi olduğunu her zamankinden daha sert bir şekilde hatırlatıyor.

Sah Damardaki Kirli Kan

Bugün finans, modern ekonominin adeta şah damarıdır; ancak bu damarda akanın sadece kâr hırsı değil, toplumsal fayda olması gerekir. Finansal faaliyetlerin ahlâkî, sosyal ve insanî boyutları artık göz ardı edilemez bir tartışma alanıdır. Bu noktada helâl finans veya İslâmî finans yaklaşımı, sadece teknik bir çözüm değil, hayâtî bir zorunluluk olarak öne çıkmaktadır.

Helâl finansı sadece “faizsizlik” parantezine hapsedmek, onun gerçek

potansiyelini görmezden gelmektir. Bu yaklaşım aslında; şeffaflığı bir lütf değil görev, risk paylaşımını ise adaletin temeli sayan alternatif bir medeniyet tasarımı sunar.

Kâğıttan Satolara Karşı Reel Ekonomi

Geleneksel finansal yapılar, çoğu zaman reel dünyadan tamamen koparak spekülasyon, manipülatif birer “kâğıttan şatoya” dönüşmektedir. Oysa İslâmî finansal modelde bir işlem, ancak somut

bir üretimle, gerçek bir ticaretle veya bir varlıkla temas ettiğinde meşruiyet kazanır. Finans ile reel sektör arasındaki bu kopmaz bağ, ekonomiyi spekülasyon, manipülatif köpüklerden temizler; büyümeyi suni sancılarından kurtararak sürdürülebilir ve ayakları yere basan bir zemine oturtur.

Kâr Zararın Ortağıdır

Helâl finansın ruhu, riskin ve kazancın kardeşliğinde gizlidir. Anadolu irfanının o meşhur ifadesiyle; “kâr, zararın ortağıdır.” Bir tarafın tüm riski sırtlandığı, diğerinin ise sadece garanti edilmiş kazanca odaklandığı bir ilişki, uzun vadede toplumsal barışı zedeler. Riski ve getiriyi “kader birliği” yaparak paylaşmak, sistemi

ekonomik türbülanslara karşı daha dayanıklı, insan ilişkilerini ise daha adil bir hale getirir.

Geleceğin Sigortası

Finansal kaynakların nereye aktığı, bir toplumun gelecekteki karakterini belirler. Kumar, aşırı belirsizlik (garar) veya toplumsal yıkıma yol açan sektörlerin finansmanı, bu sistemin kapısından içeri bile giremez. Zirâ bu hassas dengenin korunması, ancak ve ancak bağımsız denetim mekanizmalarının tavizsiz ve şeffaf bir şekilde işletilmesine bağlıdır. Denetimi bir yük olarak değil, aksine sistemin güvenilirliğini ve güvenliğini sağlayan en şeffaf ve güçlü kalesi haline getirecek temel güvence olarak görmek şarttır. Bu süzgeç, finansın sadece bir kazanç makinesi olmaktan çıkarak toplumsal refahı ve ortak geleceğimizi gözeten bir ahlâkî denetim mekanizmasına dönüşür.

İnsan Merkezli Bir Gelecek

Netice itibarıyla helâl finans, sadece belirli bir kesimin dinî hassasiyeti değildir. Aksine; ahlâkî değerleri merkeze alan, adil bir bölüşümü arzulayan ve daha yaşanabilir bir dünya hayal eden herkesin ortak paydasıdır. Küresel ölçekte yükselen bu model, finans dünyasının sadece “kâr odaklı” değil, “insan merkezli bir vicdanla” da pekâlâ yönetilebileceğinin en somut kanıtıdır.

Dr. MURAT ERGÜVEN

Dijital entegrasyonla finansa daha kolay erişim imkanı

Türkiye Finans Katılım Bankası, BankPRO ile işbirliği kapsamında KOBİ'lerin kamu ihalelerine erişimini kolaylaştırmak amacıyla veri analitiğine dayalı yeni dijital entegrasyonu hizmete sundu. BankPRO platformunun kamu ihalelerine ilişkin 15 yıllık veriyi yapay zekayla analiz edebilmesi doğrultusunda müşteriler, hangi ihalelerde yer alma potansiyeline sahip olduklarını ihale yayınlandığı zaman anında öğrenebiliyor. Böylece geçici teminat mektubundan kesin teminata, nakit akış yönetiminden genel finansman ihtiyaçlarına kadar tüm aşamalarda müşterilere zamanında destek sağlanıyor.

KOBİ'lere erişim kolaylığı

BankPRO ile gerçekleştirdiği işbirliğiyle KOBİ'lerin kamu ihalelerine erişimini hızlandırmayı ve finansman

süreçlerini kolaylaştırmayı hedefleyen banka, bu doğrultuda ihalelere ilişkin geçmiş katılım verilerini portföy yöneticilerine ileterek müşterilerin süreçlere zamanında dahil olmasına imkan tanıyor. Açıklamada görüşlerine yer verilen Türkiye Finans Katılım Bankası Bireysel ve KOBİ Bankacılığı Genel Müdür Yardımcısı Emre Ertürk, KOBİ'lerin yeni iş fırsatlarına hızlı ve doğru şekilde erişmesinin sürdürülebilir büyüme açısından önemli olduğunu belirtti.

Yapay zeka destekli analizler

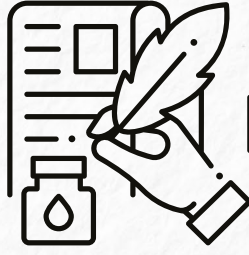
Ertürk, BankPRO ile gerçekleştirdikleri işbirliği kapsamında kamu ihalelerine ilişkin verileri yapay zeka destekli analizlerle değerlendirerek müşterilere proaktif finansman ve danışmanlık sunmayı hedeflediklerini vurgulayarak, şunları kaydetti: "Bu işbirliğiyle

le müşterilerimiz, potansiyel olarak katılabilecekleri ihaleler hakkında ihale yayınlarını yayınlanmaz bilgi sahibi olabilecek, teminat mektubu, nakit akış yönetimi ve finansman ihtiyaçlarına yönelik çözümlere de hızlı şekilde ulaşabilecek."

Daima yanlarında olacağız

"Türkiye Finans Katılım Bankası olarak dijitalleşmeyi yalnızca teknolojik bir dönüşüm olarak değil, müşterilerimizin işlerini büyütmelerine katkı sağlayan stratejik bir değer olarak görüyoruz." Değerlendirmesinde bulunan Ertürk sözlerini şöyle tamamladı: "Önümüzdeki dönemde de veri analitiği ve yapay zeka temelli çözümlerle KOBİ'lerimizin yanında olmaya ve onların iş fırsatlarına erişimini kolaylaştırmaya devam edeceğiz."

Türkiye’de İslami yatırım

Türkiye’de İslami yatırım sistemi temel olarak “katılım finansı” mantığı üzerine kuruludur. Yani faiz yerine; ticaret, ortaklık, kira geliri ve reel varlıklara dayalı kazanç modeli esas alınır.

Bir zamanların İslami Finans Kurumları şimdilerin “Katılım Bankacılığı” İslami yatırım sisteminin lokomotifidir denilebilir.

Sistem de ana yapı taşları şöyle çalışır:

Katılım bankacılığı sistemi :

Klasik bankadaki “faiz” yerine “kâr-zarar ortaklığı” modeli kullanılır.

Örneğin:

- Siz paranızı katılım hesabına yatırılırsınız.

- Banka

bu fonu ticaret, leasing, üretim veya finansman işlemlerinde kullanır.

- Elde edilen kâr belirli oranlarda paylaşılır.

- Getiri önceden kesin garanti edilmez.

Borsa ve Katılım Endeksleri:

Borsada faaliyet alanı İslami prensiplere uygun görülen şirketler filtrelenir. Bunun için bir süreç içerisinden Borsa katılım endeksine uygun şirketleri güncel olarak yayımlar. Bu şirketleri İslami yatırım esaslarına uygun olarak Faiz ağırlıklı fi-

nans, alkol, kumar, pornografi, bazı spekülatif işlemler, İslamın uygun görmediği haram işlemlerin filtreleme-leri yapılır. Bu filtrelerden geçen şirketler BIST Katılım 30, BIST Katılım 50 ve BIST Katılım 50 gibi endekslerde yer alırlar.

İslami finans sistemini kullanmak isteyen Yatırımcı: Doğrudan hisse alabilir, katılım fonlarına yatırım yapabilir, faizsiz BES tercih edebilir.

Sukuk (Kira Sertifikası)

Bir diğer unsur ve belki de en çok ismini duyduğumuz Sukuk (Kira Sertifikası)

Bu sistem tahvilin faizsiz versiyonu gibi çalışır.

Mantık:

- Bir varlık veya proje gelir üretir.

- Yatırımcı bu gelirden pay alır.

- Gelir kira veya kullanım hakkına dayanır.

Türkiye’de: Hazine ve Maliye Bakanlığı, Katılım Bankaları, Bazı özel şirketler sukuk ihraç eder.

Altın ve Emtia:

İslami finans içinde en yaygın alanlardan biri:

- altın, fiziki altın
- gümüş,
- emtia,
- değerli madenlerdir.

Özellikle Türkiye’de enflasyona karşı korunma

amacıyla sık tercih edilir.

Faizsiz yatırım fonları

Portföy yönetim şirketleri: Katılım hisse fonu, altın fonu, kira sertifikası fonu, değişken katılım fonu oluşturur. KT Portföy, Ziraat Portföy, Albaraka Portföy gibi kurumlar çeşitli faizsiz yatırım fonları oluşturmaktadır.

Türkiye’deki temel tartışma

İslami yatırım konusunda Türkiye’de iki farklı yaklaşım bulunuyor:

- “Katılım finans sistemi yeterince uygundur” diyenler

- “Mevcut sistem tamamen faizsiz değil” diyerek daha temkinli yaklaşanlar

Bu yüzden bazı yatırımcılar: Sadece fiziki altın, doğrudan ticaret, ortaklık ve gayrimenkul gibi alanları tercih ediyor.

Pratikte insanlar nasıl ilerliyor?

Türkiye’de faiz hassasiyeti olan yatırımcılar genelde şu kombinasyonu kullanıyor: Bir miktar altın, katılım fonları, katılım hisseleri, gayrimenkul, döviz/ emtia dengesi gözeterek yatırımları “helal” dairesinde büyütme çalışıyor.

Son söz Kur’an dan:

Allah’ın size verdiği helâl ve temiz rızıklardan yiyin. Kendisine iman ettiğiniz Allah’a karşı gelmekten sakının! (Mâide / 88. Ayet)

Helal ve haram çizgisinde yardımcı ve esas kaynaklar

İlkel topluluklarda helâl kavramının tarihî gelişimi tabu kavramıyla yakından ilgilidir. İnsanın sosyal bir varlık hüviyetine büründüğü andan itibaren hayatının devamını sağlayan ilk kuralların tabu çerçevesinde olduğu bilinmektedir. Bir yasaklamalar sistemi olan tabu, insana faydalı nesnelere korumaya yönelik kuralları içeren olumlu tabu ve insanı zararlı olan şeyden uzak tutmaya yarayan kuralları ihtiva eden olumsuz tabu şeklinde ikiye ayrılabilir. Diyanet Ansiklopedisi'ne göre İptidai kültürlerde yapılan bu basit ayırımın daha gelişmiş modeli Yahudilik'teki "mitzvot" anlayışında görülebilir. Yiyeceklerle ilgili yasaklamalar söz konusu olduğunda benzeri bir tasnif Xusro ud redog, Bundahışn, Denkard ya da Storestr gibi Zerdüştilik kaynaklarında da yapılır.

Yahudilikte de vurgulanıyor

İslâm dışında helâl konusuna en çok yer veren din Yahudilik'tir. Yahudiliğin başlangıç döneminde -veya Eski Ahid'in ilk kitapla-

rında- haram kavramı genişçe irdelenirken helâl konusuna yönelik bir açıklama görülmemektedir. Erken yahudi düşüncesinde haram kavramının tam zıddını belirtmek için kullanılan halal kelimesi ("ihlâl etmek" anlamında İbrânice hal kökünden, Levililer, 21/6; Hezekiel, 22/26; Amos, 2/7), daha çok "sıradan" ve "kirlî" anlamına gelmekte olup kutsalın dışındaki ve karşısındaki şeyleri belirtir (Levililer, 10/10; I. Samuel, 21/4). Bu kelime, haram kavramının karşısında olan şeyleri ima etmek amacıyla kullanılmış olsa bile İslâmî anlamda helâl anlayışını belirtecek herhangi bir muhtevaya sahip değildir.

"Emir" ile ilişkili tabir

Helâl kavramı, yahudi literatüründe "613 mitzvot (emir)" ile ilişkilendirilebilecek bir esnekliğe sahip görünmektedir. Buna göre Tevrat'ta geçen 613 emrin 365'i yapılmaması gerekenleri yani haramları içeren emirler, 248'i de yapılması gerekenleri içeren emirlerdir. Bu son emirler geniş olarak

değerlendirildiğinde bunların helâl kavramının içerisine sokulabilir durumda olduğu görülür. Bununla birlikte Rabbinik literatürde 248 mitzvot ile helâl kavramı arasında herhangi bir ilişki kurma çabası gösterilmemiştir.

Helâl anlayışıyla ilgili diğer dinlerdeki telakkiler ise tabu inancı çerçevesinde geliştirilmiş, fakat sistematik olarak işlenmemiştir. Bu dinlerde helâl-haram karşıtlığı kutsal ile dünyevî olan arasındaki karşıtlığın devamı mahiyetindedir.

Caiz olup olmama hali

Aralarında Gazzâlî'nin de bulunduğu bir grup usulcüyü göre câiz, kişinin yapma ve yapmama hususunda dinen serbest bırakıldığı fiilleri ifade eder. Bu anlamda câiz, yapılması zorunlu olan vâcip ile yapılması tavsiye edilen menduptan farklıdır. Diğer bir grup usulcünün câizi, yapılması dinen ve aklen mümkün olan fiiller şeklinde tanımlaması esas alındığında ise, aynı terim haram ve tahrîmen mekruh dışındaki bütün teklifi hükümleri içine alabilecek ölçüde

geniş bir kapsam kazanmaktadır. Bu şekilde yapılabilecek iki helâl tanımına bağlı olarak da helâl vâcip arasında, tıpkı câizle vâcip arasındakiine benzer bir işlem ve kapsam ilişkisi kurulabilir.

Helâlin çerçevesi

Helâlin çerçevesi içerisine vâcibin girmesiyle vâcibin karşıtı olan haram kavramı helâlin de karşıtı olur ve böylece helâlin sözlükte tasadığı “haramın karşıtı olma” anlamı da gerçekleşir. Buna göre helâlin merkez dairesini, şâriin yapılmasını kesin ve bağlayıcı tarzda istediği fiillerden meydana gelen vâcip (Hanefiler’e göre farz), en dıştaki daireyi ise yapan veya terkeden için herhangi bir övgü ya da yergi söz konusu edilmeksizin yapılması ve terkedilmesi hususunda Allah’ın izin verdiği şeyleri ifade eden mubah oluşturur. Helâl kavramının genişliğiyle ilgili olarak varılan bu sonuç, İslâm hukukçularının yukarıda kaydedilen helâl tarifleri arasında anlam bakımından herhangi bir ayrılığın bulunmadığını ve ihtilâfın yalnızca bir terim ihtilâfı olduğunu gösterir.

Helâl ya da haram sayılma durumu

Bir şeyin helâl veya haram sayılması konusundaki şüphenin

kaynağı onun delili üzerindeki ihtilâftır. Buna göre ya söz konusu meselenin şer’î delilleri ya da bu delillerin alâmet veya nitelikleri arasında bir çatışma (teâruz) bulunabilir. Bu şüpheli konuların hükmü herhangi bir nas, kıyas ya da istishâb vb. bir delil veya metotla belirlenerek helâl veya haramdan birinin çerçevesine sokulur. Bu mümkün olmazsa söz konusu şüpheli konunun hükmü hakkında, esyada aslolanının ibâha veya tahrîm olduğuna dair temel hukuk ilkelerinden hareketle onun mubah (helâl) veya haram olduğuna ya da bu yönlerden birisini tercihe yarayacak şer’î bir delil buluncaya kadar beklemek gerektiğine hükmedilir.

Helâl hükmünün verilmesi durumu

Bir şey hakkında helâl hükmünün verilmesi, haramda olduğu gibi li-aynihî (li-zâtihî) veya li-gayrihî bir sebeple olur. Helâl li-aynihî (bizzat helâl), mükellefin fiilinin ilgili olduğu nesnenin bizzat mahiyetinden kaynaklanır, meselâ buğdayın helâl olması gibi. Helâl li-gayrihî ise (dolayısıyla helâl) söz konusu nesnenin kendisi dışında herhangi sahih bir sebeple (alışveriş, icâre vb.) meşrû kılınan helâllerdir. Helâl li-aynihîde helâlliğin menşei, meşruluğa konu

olan nesnenin bizzat kendisidir; li-gayrihî helâlde helâllik özelliği nesnede sonradan sabit olmuştur. Bir şey hem mahiyet hem de elde edilis yolları bakımından helâl olursa buna “açık helâl” denir. Meselâ buğday, arpa veya hurmayı, sıhhati hakkında ittifak edilmiş sahih bir alışveriş akdiyle satın almak gibi. Bu durumda bir şeyin helâl veya haram olduğuna hüküm verilmeden önce onun mahiyetine, niteliklerine ve elde edilis yollarına bakılması gerekir. Bu deliller onun tahlîlini ifade ederse helâlliğine, tahrîmine götürürse haramlığına hükmlenir. Delillerin helâllige veya haramlığa delâleti açık değilse şüphe söz konusudur.

Helallik niteliği değişebilir

Helâl bir fiil veya nesnenin zat veya sıfatlarına herhangi bir ârizâ geldiği zaman helâllik niteliği değişebilir. Bu sebeple helâller kendi aralarında derecelenir. Helâllerin en yüksek derecesi Gazzâlî’nin “mutlak helâl” adını verdiği, bizâtihi kendisinde tahrîmi gerek-tiren her türlü haram niteliklerden ve tahrîm ya da kerahete götürün bütün sebeplerden uzak olan helâller, en aşağı derecesi de sırf harama (haram li-aynihî) yakın olanlardır.

Fıkhi bölüm ve hükümler

Haram kavramı, fıkıh usulünde tekli fiil hüküm içerisinde müstakil bir başlık altında incelendiği halde helâl kendi çerçevesine giren vâcip, mendup ve mubah başlıkları altında ele alınmıştır. Bu sebeple bir fiil veya nesnenin helâlligi, kapsamı hakkındaki ihtilâflar saklı kalmak kaydıyla helâl içerisine giren vâcip, mendup veya mubahın sabit olduğu üslup ve kiplerle sabit olur. Helâlin en dıştaki dairesini mubahın oluşturduğu dikkate alındığında bir fiilin helâl, câiz ve serbest kıldığı üç yolla bilinir.

Birinci yol

Bir hususun dinen helâl olduğunu anlamanın birinci yolu, Kur'an ve Sünnet'te o şeyin helâl kılındığının açıkça bildirilmesidir. Nitekim Kur'an'da alışveriş ve ticaretin helâl kılındığı (el-Bakara 2/275), ramazan gecelerinde karı-koca ilişkisinin helâl olduğu (el-Bakara 2/187), Ehl-i kitabın kestiğinin ve yemeğinin helâl olduğu (el-Mâide 5/5), deniz avının helâl kılındığı (el-Mâide 5/96) helâl kelimesi veya türevleri kullanılarak bildirilir (diğer örnekler için bk. el-Bakara 2/168; Âl-i

İmrân 3/50, 51; el-Mâide 5/1, 4, 88; el-A'râf 7/157; el-Enfâl 8/69; en-Nahl 16/114; el-Ahzâb 33/50).

Kur'an ve sünnet bağlamında

Kur'an ve Sünnet'te çok defa belli bir yanlış anlayışı ve kaygıyı gidermek için bir şeyin helâl olduğu, yapılmasında bir günah ve sakıncanın bulunmadığı bildirilebilir. Bu da bir hususun dinen helâl olduğunu bilmenin ikinci yoludur. Nitekim bir âyette (el-Bakara 2/173) haram kılınan yiyecekler sayıldıktan sonra zaruret halinde bunlardan zarureti geçirecek ölçüde yenmesinde günah olmadığı bildirilmiştir (benzeri örnekler için bk. el-Bakara 2/158, 198, 203, 235, 236, 282; en-Nisâ 4/23, 24, 102; el-Mâide 5/93; en-Nûr 24/29, 58, 61, 62; el-Ahzâb 33/5, 55; el-Feth 48/17; el-Mümtehine 60/10). Herhangi bir dinî yasaktan sonra gelen emirlerin de bir davranışın yapılmasını isteme değil haramlığın kalktığını ve hükmün eski halini aldığını bildirme amacı taşıdığı söylenebilir. Nitekim Kur'an'daki, "İhramdan çıkınca avlanınız" (el-Mâide 5/2) ifadesi "avlanabilirsiniz" şeklinde anlaşmıştır; yani ihramlı için geti-

rilen avlanma yasağının (el-Mâide 5/95-96) kalktığını bildirmektedir. Cuma namazından sonra yeryüzüne dağılma ve Allah'ın lutfundan isteme (ticaret) emri de böyle bir anlam taşır. Kur'an'da değişik vesilelerle zikredilen "evleniniz, yiyiniz, içiniz, gezip dolaşınız" gibi emirler ise esasında bu fiillerin helâl olduğunu bildirmekten çok aslen helâl olan bu fiiller işlenirken dikkat edilecek hususları, hikmet ve amaçları açıklamaya yöneliktir.

Dinen helal olma durumu

Bir şeyin dinen helâl olması, hakkında herhangi bir yasağın, aksine bir delilin bulunmamasıyla da anlaşılır. Bu sonuca "istis-hâbü'l-asl" yoluyla, esyada mubah oluşun esas olması kuralından hareketle ulaşılır. Kur'an'da göklerde ve yerlerde ne varsa hepsinin insan için yaratıldığı, insanın emrine ve istifadesine verildiği sıkça vurgulanır. Temiz ve güzel olan her şeyin helâl kılınıp sadece kötü ve çirkin şeylerin haram kılındığının bildirilmesi de bu anlamdadır. Kur'an ve Sünnet'te sadece yapılması istenmeyen veya doğru bulunmayan hususlar tek tek

veya ilke olarak açıkça belirtilmiş, böylece geriye kalanların helâl ve mubah olduğu kendiliğinden ortaya çıkmıştır. Böyle olduğu için de İslâm'ın ferdî ve içtimâî hayatla ilgili olarak yasakladığı veya kayıtladığı hususlar dışında kalan çok geniş bir alan helâl, mubah ve câiz kapsamında yer almaktadır. Nitekim Hz. Peygamber bir hadisinde şöyle demiştir: "Muhakkak ki Allah birtakım şeyleri size farz kılmıştır, onları kaybetmeyiniz. Birtakım sınırlar/ölçüler koymuştur, onları da aşmayınız. Birtakım şeyleri haram etmiştir, onlara el uzatmayınız. Birtakım şeylerde de unutkanlık eseri olmayarak size merhamet olsun diye sükût etmiştir, onları da sorusturmayınız" (Nevevî, el-Erba-ün, s. 48; farklı lafızlar için bk. Dârekutnî, IV, 298). Kur'ân-ı Kerîm'de, Resûl-i Ekrem'in bazı yiyecekleri ailevi sebeplerle kendisine yasaklaması üzerine, "Ey Peygamber! Eşlerin rızasını gözeterek Allah'ın sana helâl kıldığı şeyi niçin kendine haram ediyorsun? Allah çok bağışlayan, çok esirgeyendir" (et-Tahrîm 66/1) denilerek onun yeminini bozması istenmiştir

İlgili ihtilaflar

Helâlin hükmü, teklifi hükmün kısımlarıyla ilgili ihtilâflara bağlı olarak farz, vâcip, mendup ve mubah kavramlarından hangisinin alanına girdiğine bağlıdır. Meselâ helâle konu olan şey vâcibin sahasına giriyorsa mutlaka yerine getirilmesi gerekli olup işleyen sevabı, özürsüz terkeden ağır cezayı hak eder; mubah kavramı içerisine giriyorsa yapılıp yapılmamasında sevap veya günah olmayıp her iki tercih birbirine eşittir. Ancak bu serbest alanda hareket edilirken Allah'ın izniyle hareket edildiği

bilirse bu niyet karşılığı sevap alınır; çünkü şâri' isteseydi bu alan hakkında da leh veya aleyhte (vâcip veya haram şeklinde) açık bir hüküm getirebilirdi ve bu da kişiye bazı görev ve sorumluluklar yükleyebilirdi.

Yardımcı nitelikli kaynaklar

İslâm hukukunda helâl konusunda bazıları temel, bazıları ikinci derecede veya yardımcı nitelikte birçok yerlesik kural bulunmaktadır. "Helâl ve haramı belirleyen yalnız Allah'tır" (bu konuda bazı âyetler için bk. el-En'âm 6/140; el-A'râf 7/32; et-Tevbe 9/29, 31, 37; en-Nahl 16/116); "Bir konuda helâl ve haram bir arada bulunursa haram yönü galip gelir (haram hükmüne uyulur)" (bu kural ve uygulama örnekleri için bk. Süyûtî, s. 209-213; İbn Nüceym, s. 121-131); "Tahrîmine dair delil bulununcaya kadar esyada aslanan ibâhadır" (Süyûtî, s. 133; İbn Nüceym, s. 73); "Zaruretlez memnû olan şeyleri mubah kılar" (bu prensip için bk. el-Bakara 2/173; el-Mâide 5/3; el-En'âm 6/145; en-Nahl 16/115; İbn Nüceym, s. 94; Mecelle, md. 21) kuralları bu konudaki temel ilkeler olarak kabul edilebilir. Zaruret dolayısıyla helâl kılınan hususlar ise, "Zaruretlez kendi miktarlarıncâ takdir olunur" (Mecelle, md. 22); "Mâni zâil oldukça memnû avdet eder" (a.g.e., md. 24); "Zarar-ı âmmı def' için zarar-ı hâs ihtiyar olunur" (a.g.e., md. 26); "Zarar-ı eşed zarar-ı ahaf ile izâle olunur" (a.g.e., md. 27); "Hâcet umumi olsun hususi olsun zaruret menzilesine tenzil olunur" (a.g.e., md. 32); "İztırar gayrin hakkını iptal etmez" (a.g.e., md. 33) kuralları ile sınırlandırılmıştır (bu kurallar ve uygulama örnekleri için bk. Süyûtî, s. 179-181; İbn Nüceym, s.

94-100).

Araçlar ve amaçlar

İslâm hukukunda araçların da amaçlar gibi meşrû olması esastır. Bu sebeple helâl ve temiz kazanç teşvik edilmiş, haram, gayri meşrû ve kirli (habis) yollardan elde edilen kazançlar yasaklanmıştır (Buhârî, "Zekât", 29; "İcâre", 20; "Büyü", 7-8, 15, 39, 113; "alâ", 51; Müslim, "Zekât", 44, 63-65; Tirmizî, "Zekât", 28). Ayrıca, "Ameller ancak niyetlere göredir" (Buhârî, "Îmân", 41; "iyel", 1; Müslim, "Îmâre", 155; Ebû Dâvûd, "alâ", 11); "Şek ile yakn zâil olmaz" (Süyûtî, s. 118; İbn Nüceym, s. 60, 81; Mecelle, md. 4); "Alınması memnû olan şeyin verilmesi de memnû olur" (Mecelle, md. 34; İbn Nüceym, s. 183); "İşlenmesi memnû olan şeyin istenmesi dahi memnû olur" (Mecelle, md. 35; bu kaideler için bk. Süyûtî, s. 280-281; İbn Nüceym, s. 183) gibi kurallar da helâl konusunda yardımcı ilkeler olarak değerlendirilebilir.

Birbirinin zıddı

Hadis şârihleri, "Şüphesiz helâl belli, haram da bellidir; fakat aralarında birtakım şüpheli şeyler vardır ki onları insanlardan birçoğu bilmez" (Buhârî, "Îmân", 39; "Büyü", 2; Müslim, "Musât", 107-108; Ebû Dâvûd, "Büyü", 3) meâlindeki hadisin yorumu sırasında helâl ve haramı birbirinin zıddı ile, yani dinin yasakladığı ve serbest bıraktığı şeyler olarak tarif etmekle yetinmişler ve bu terimlerin usûl-i fıkhîdaki yeri ve kavramsal çerçevelerinden ziyade, özellikle helâllîği veya haramlığı konusunda şüpheye düşülen konuları (müştâbihât) belirgin hale getirmek ve bir çerçeve içerisine sokabilmek için bazı prensipler koymaya çalışmışlardır

Vergi ve zekat arttıkça aidiyet de sağlanıyor

İslam hukukunda vergi, toplumsal adaleti sağlamak ve kamu giderlerini karşılamak amacıyla hem dini hem de mali bir yükümlülük olarak düzenlenmiştir. Geleneksel İslam vergi sistemi, mükellefin inancına ve gelir kaynağına göre kategorilere ayrılır. Müslümanların Ödediği Vergiler şu şekilde: Müslümanlar için vergi, aynı zamanda bir ibadet mahiyeti taşır: Zekât: Belirli bir zenginlik düzeyine (nisap) ulaşan Müslümanların, mallarının belli bir kısmını yoksullara verilmek üzere devlete veya doğrudan hak sahiplerine ödediği temel mali ibadettir. Öşür (Toprak Zekâtı): Tarım ürünlerinden alınan vergidir. Arazinin sulanma şekline

göre hasadın 1/10 veya 1/20'si oranında tahsil edilir. Gayrimüslimlerin Ödediği Vergiler İslam devletinde yaşayan gayrimüslim tebaa (zimmi), can ve mal güvenliğinin sağlanması karşılığında şu vergileri öder: Cizye: Askerlik çağına gelmiş, sağlıklı ve hür gayrimüslim erkeklerden alınan "baş vergisi"dir. Haraç: Gayrimüslimlerin mülkiyetindeki arazilerden alınan toprak vergisidir. Arazinin yüz ölçümüne veya verimine göre belirlenir.

Kamu geliri ve modern uygulamalar

Diğer Kamu Gelirleri ve Modern Uygulama Ticari Öşür: Hem Müslüman hem de gayrimüslim tüccarlardan, devletin sunduğu güvenlik hizmeti karşılığında ticari malları üzerinden alınan

vergidir. Ganimet ve Fery: Savaş yoluyla veya barışçıl yollarla elde edilen gelirlerin beytülmale (devlet hazinesi) aktarılma kısmıdır. Vergi ve Zekât Ayrımı: Günümüz İslam alimlerinin çoğunluğuna göre, devlete ödenen modern vergiler "vatandaşlık borcu" kabul edilir ve doğrudan zekât yerine geçmez. Ancak, devletin kamu hizmetlerini yürütmesi için vergi ödemek dini bir görev olarak görülür; vergi kaçırmak kamu hakkını (kul hakkını) ihlal sayılır.

Güncel Vergi-Zekât İlişkisi

Günümüz fıkıh anlayışında devlete ödenen modern vergiler ile zekât arasındaki ilişki şöyle tanımlanır: Zekât Yerine Geçmez: Vergi bir vatandaşlık göreviyken,

zekât dini bir yükümlülüktür. Harcanacağı yerler Kur'an'da (Tevbe 60) sınırlı olduğu için ödenen vergiler zekât yerine geçmez. Borç Olarak İndirilebilir: Ödenmesi kesinleşmiş vergi borçları, zekât hesaplanırken kişinin mal varlığından (matrahından) bir borç gibi düşülebilir. Vergi Kaçırarak: Kamu hizmetlerinin finansmanını engellediği için vergi kaçırarak, toplumun genel hakkını (kul hakkını) ihlal etmek olarak değerlendirilir ve

dinen caiz görülmez.

Meşru kazanç metotları

İslam hukukuna göre bir Müslümanın kazanç sağlamasındaki temel ölçüt "meşruiyet" yani helal yollardan elde edilmesidir. İslam, çalışmayı bir ibadet kabul ederken, kazancın elde edilmiş biçimine ve topluma etkisine büyük önem verir. Bir Müslümanın kazanç sağlama yöntemleri şu temel ilkeler etrafında şekillenir: 1. Meşru Kazanç Yolları Ticaret: Kur'an'da "Allah alışverişi helal, faizi haram kıldı" buyrulur. Dürüstlük ve şeffaflık esaslı her türlü alım-satım meşrudur. Emek ve Hizmet: Bir iş yerinde çalışmak, zanaatkarlık yapmak veya profesyonel hizmet (doktorluk, mühendislik vb.) sunarak ücret almak

şerefli kazanç yollarından biridir. Ziraat ve Hayvancılık: Toprağı işlemek ve üretim yapmak teşvik edilen temel geçim kaynaklarıdır. Sermaye Ortaklığı (Mudarabe/ Müşareke): Bir tarafın sermaye, diğer tarafın emek koyduğu veya her iki tarafın da sermaye ile katıldığı, kâr ve zararın paylaşıldığı ortaklıklar helaldir.

Kazançta ahlaki unsur

Kazançta Etik İlkeler Liyakat: İşe alımlarda ve görevlendirmelerde "emaneti ehline vermek" esastır. Karaborsacılık (İhtikar) Yapmamak: İnsanların temel ihtiyaç maddelerini pahalıya satmak için stoklayıp piyasaya sürmemek gerekir. Kul Hakkı: İşçinin ücretini "alın teri kurumadan" ödemek, müşteriyi mağdur etmemek en temel sorumluluktur.

Mülkiyet Bilinci: Zekât, mülkün asıl sahibinin Allah olduğunu; vergi ise o mülkün içinde toplumun da payı olduğunu hatırlatır. Suç Oranlarını Düşürür: Ekonomik imkansızlıklardan kaynaklanan hırsızlık, gasp gibi suçların temel nedenlerini ortadan kaldırarak toplumsal barışa hizmet eder. Birliktelik Duygusu: Her iki ödeme de bireyin sadece "ben" değil, "biz" bilinciyle hareket etmesini sağlayarak toplumsal aidiyeti güçlendirir. Özetle; zekât yoksulluğun ilacı, vergi

ise devletin ve medeniyetin yakıtıdır.

Zekâtın kökeni

Fakirlere yardım etme ve servetin bir kısmını paylaşma pratiği, insanlık tarihi kadar eskidir. Önceki Peygamberler: Kur'an-ı Kerim; Hz. İbrahim, Hz. Musa ve Hz. İsa gibi peygamberlerin de toplumlarına zekâtı (veya benzeri bir mali yükümlülüğü) emrettiğini belirtir. Cahiliye Dönemi: İslam öncesi Araplarda "zekât" teknik bir terim olmasa da, yoksullara yardım ve sadaka verme geleneği mevcuttu.

Mekke Dönemi: Bireysel Teşvik İslam'ın ilk yıllarında zekât, henüz hukuki bir zorunluluk veya devlet vergisi niteliğinde değildi. Ahlaki Sorumluluk: Mekke'de inen ayetlerde zekât, Müslümanların sahip olması gereken bir "erdem" ve "arınma" yolu olarak sunulmuştur. Gönüllülük: Bu dönemde kimin, ne kadar, ne zaman vereceği kişinin kendi inisiyatifine ve vicdanına bırakılmıştı. 3. Medine Dönemi: Kurumsal-

laşma ve Farz Kılınma Zekât, Hicret'in 2. yılında (Miladi 624) Medine'de kesin bir dini hüküm (farz) haline gelmiştir. Nisap ve Oranlar: Bu dönemde zekâtın hangi mallardan (altın, gümüş, hayvan, tarım ürünü), hangi oranda (genellikle 1/40) alınacağı netleştirilmiştir. Devlet Eliyle Toplanma: Hz. Peygamber, zekâtı toplamak ve dağıtmak için özel memurlar (âmil) görevlendirerek zekâtı sistematik bir "kamu maliyesi" kurumuna dönüştürmüştür.

Dönemsel açılım ve nispi oranlar

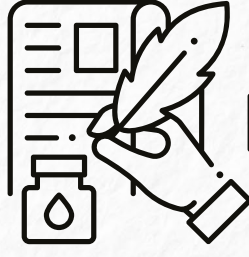
Medine Dönemi: Kurumsallaşma ve Farz Kılınma Zekât, Hicret'in 2. yılında (Miladi 624) Medine'de kesin bir dini hüküm (farz) haline gelmiştir. Nisap ve Oranlar: Bu dönemde zekâtın hangi mallardan (altın, gümüş, hayvan, tarım ürünü), hangi oranda (genellikle 1/40) alınacağı netleştirilmiştir. Devlet Eliyle Toplanma: Hz. Peygamber, zekâtı toplamak ve dağıtmak için özel memurlar (âmil) görevlendirerek zekâtı sistematik bir "kamu maliyesi" kurumuna dönüştürmüştür.

Harcama Yerleri: Zekâtın kimlere verileceği, Tevbe Suresi'nin 60. ayetiyle 8 sınıf olarak kesin bir şekilde sınırlandırılmıştır.

Vergi vermenin sosyal tesiri

Vergi vermek, modern ekonomilerin işleyişinde hem bir finansman kaynağı hem de bir dengeleme aracı olarak kritik bir rol oynar. Ekonomik etkileri temel olarak makro ve mikro düzeyde şöyle özetlenebilir: 1. Kamu Hizmetlerinin Finansmanı Vergiler, devletin yol, su, elektrik, köprü gibi altyapı hizmetlerinin yanı sıra eğitim, sağlık ve güvenlik gibi temel kamu harcamalarını karşılamasını sağlar. Bu hizmetlerin varlığı, özel sektörün daha verimli çalışabileceği istikrarlı bir ekonomik ortam yaratır. 2. Gelir Dağılımında Adalet Vergi sistemi, özellikle artan oranlı vergi tarifeleri (gelir arttıkça vergi oranının artması) yoluyla zengin kesimden alınan kaynağı düşük gelirli kesimlere sosyal transferler olarak aktarır. Bu durum, toplumsal barışı ve ekonomik istikrarı destekleyen bir gelir adaleti sağlar.

Helalin çıtası ne kadar yükselirse ekonomimiz o derece üstte konumlanır

Helal ekonomisi Türkiye ve dünyada her geçen gün çıtasını ve hedeflerini artırmaya devam ediyor. Sadece İslam hassasiyeti olan kişi ya da ülkeler özelinde değil gayrimüslim dünyası için de Helal şartı artık aranan ve vazgeçilmez bir önemde. Bugün itibarıyla dünyanın dört bir yanında bu bilince sahip olan ve çok farklı coğrafyalarda bu duyarlılığı hisseden bir çoğunluk var. Dünyü nüfusunun yaklaşık 8 milyar olduğunu düşündüğümüzde 1,5 milyarlık bir nüfusa sahip olan Müslümanların bu ekonominin tam ortasında bulunması ve bu hassasiyete sahip çıkması durumunda devasa bir ekonomiden bahsetmiş oluruz.

Yediğimiz etin, içtiğimiz sütün, kestiğimiz hayvanın ya da müdahil olduğumuz iş sektörünün helal bir yapı ve tarzda bulunup bulunmadığı önem arz ediyor. Helal dendiğinde sadece yeme ve içme anlaşılmalıdır ama spesifik bağlamda hemen her alanda helal kavramının yer aldığını bir yere not etmek gerek. Çalıştığımız şirketin iç mevzuatının ne derece helal kavramıyla örtüştüğünü, Kullandığımız aracın ne tarz helal uygulamalardan geçerek önümüze geldiği, kullanıp attığımız kırtasiye kağıtlarının üreti süreçlerinde hangi helal metodun tatbik edilip edilmediği gibi birbirinden size ilginç gelebilecek örneklerden bahsedebiliriz. Burada aslanan helal kavramından ne anlaşılıyor olduğu.

Sadece İslami kuralların be-

lirlediği dini yasa ve uygulamalar şeklinde bir tutum belirlerseniz helal kavramını dar bir eksene oturtmuş olursunuz. Burada esas olan sadece dini yasak ve öğretiler değil insani ölçüler kadar kaliteli ve erdemli sunum, dürüst ve şeffaf yönetim, haksız kazancın yer almadığı iş uygulamaları, kimsenin birbirinin ayağını kaydırmaya çalışmadığı ölçülü maaş sistemi, dürüst ahlaka sahip çalışanların şekil verdiği hammaddeler ve adını koyamadığınız pekçok tutum ve davranış da helal kavramının konusuna girmektedir.

Helal kavramını yine bugün Türkiye ile sınırlandırmış olursak hataya düşmüş oluruz. Artık farklı ülkeler de üretim ve tüketim süreçlerinde dini tabir olarak 'helal' kavramını kullanmamış olsalar da dengeli ve ölçülü yaklaşımla yeme içme sektöründen tutun giyim kuşamdan imalat sanayisine kadar 'helalinden' hareket etmeye çalışmaktalar. Nasıl ki yahudiler Koşer sertifikası adı altında iktisadi hayata yön vermeye çalışmaktalarsa İslam dünyasının da "Helal" kavramını uygulama alanlarını genişletme hususunda bir kez daha düşünmesi gerekiyor.

Avrupa ve Amerika'da marketlere girdiklerinde "Helal ürün" arayan bir kitle var. Aksi durumda 'Helal'e yakın buldukları için onun olmadığı yerde 'Koşer' sertifikalı ürünler rağbet görüyor ki yahudi toplumu dahi marketlerde Koşer sertifikalı ürün bulamadıklarında Helal ürünleri almaktan geri kalmıyorlar.

Helal kavramının ülkemizde

daha da yaygınlaşıp gelişebilmesi için sıkı bir bilgilendirme yapılması gerekiyor. Halkın hafızasında ve günlük hayatında helal kavramının oturmasında hem özel sektöre hem de devlete sorumluluklar düşüyor. Madem böyle bir potansiyel ve pazar var o zaman bu alanı ticari eksende muhafaza ederken iktisadi açıdan da yönetip yönlendirebiliyor olmamız gerek. Finansal okuryazarlık destekli uygulamalar ve geniş katımlı etkinliklerle helal pazarının tanıtımı çok önemli. Sadece dini argümanlar ve reflekslerle değil vatandaşlarımız da hatta dünya vatandaşları da sağlıklı ve mantıklı ürünler yemek, kaliteli ve dürüst hizmet almak istiyor.

Türkiye'deki firmalar yurt içi ve yurt dışında helal fuarlarına katılırken devletten de destek alabilmenin haklı olarak hesabını yapıyor. Bu tarz etkinliklerin hem maddi anlamda hem de yasal düzlemde desteklenmesi ilk önceliklerden olmalı. Ülkemizin helal yiyen, helal üreten ve helalinden hizmet sunan kişi ve kurumlara ihtiyacı var. Bu ihtiyaç en kısa sürede ve sorunsuz şekilde kapatılabilirse ekonomik kuldarda da farklı şeyler konuşabiliriz. Sadece Filipinler, Malezya ya da Endonezya'daki helal bilincinin ne derece gelişmiş olduğunu anlatmakla kalmamalı, onların bu alandaki faaliyetlerinin üzerine de koyarak ülkemizde helalin çıtasını daha yukarılara taşımamız gerekiyor.

Bu çığta ne kadar yukarılara çıkarılırsa Türk ekonomisi de o derece üst sıralarda konumlanmış olacaktır.

CEVAT KIŞLALI

Aile yılı için uygulama devrede yeni evleneceklerle destek yolda

Aile ekonomisi; gelirin, harcamaların, birikimlerin ve ev içi üretimin planlanarak aile refahının ve finansal istikrarın sağlanması sürecidir. Temel amaç, kısıtlı kaynaklarla maksimum fayda sağlayarak finansal stresin önüne geçmek, ihtiyaçları (barınma, beslenme) karşılamak ve geleceğe yönelik birikim yapmaktır. Bütçe yönetimi, kaynakların doğru kullanımı ve harcamaların önceliklendirilmesi ile aile huzuru korunur.

Aile ekonomisini yönetme önceliği

Aile Ekonomisini Yönetmenin Temel Adımları: Gelir ve Giderleri Tespit Etme: Ailedeki tüm maaş ve ek kazançlar belirlenir, aylık veya yıllık giderler (kira, fatura, gıda, eğitim) listelenir. Aile Bütçesi Hazırlama: Gelir-gider dengesini kurmak için bir plan (bütçe) oluşturulur. İhtiyaç ve İstekleri Ayırma: Zorunlu ihtiyaçlar önceliklendirilerek, istekler bütçe durumuna göre ertelenir. Tasarruf ve Yatırım: Gelecekteki harcamalar için birikim yapılır ve borç yönetimi dengelenir.

Peki neden 3 çocuk isteniyor?

Türkiye'de "en az 3 çocuk" söylemi, temel olarak ülkenin genç nüfus yapısını korumak ve nüfusun yaşlanmasını engellemek amacıyla stratejik bir devlet politikası olarak savunulmaktadır. Bu talebin arkasındaki temel gerekçeler şunlardır:

Nüfusun Yenilenme Eşiği: Bilimsel verilere göre, bir ülkenin nüfusunun azalmadan mevcut yapısını koruyabilmesi için kadın başına düşen doğum oranının

(toplam doğurganlık hızı) en az 2,1 olması gerekir. Türkiye'de bu oran 2024 itibarıyla 1,48'e kadar gerilemiştir; bu nedenle "3 çocuk", nüfusun "yerinde sayması" ve azalmaması için bir alt sınır olarak görülmektedir. Genç ve Dinamik Yapı: Hükümet, Türkiye'nin en büyük avantajının genç nüfus olduğunu belirtmektedir. 3 çocuk politikası ile Avrupa ülkelerinde yaşanan hızlı

yaşlanma sorununun Türkiye'de de baş göstermesi engellenmek istenmektedir.

Ekonomik ve stratejik güç

Ekonomik ve Stratejik Güç: Genç nüfus; üretim, tüketim, iş gücü ve askeri güç açısından stratejik bir önem taşır. Nüfusun yaşlanması, gelecekte sosyal güvenlik sisteminin (emeklilik maaşları vb.) tıkanması ve iş gücü açığı

oluşması riskini doğurmaktadır. Sosyal ve Dini Değerler: Aile yapısının güçlendirilmesi, neslin devamı ve toplumsal dayanışma bu politikanın manevi boyutunu oluşturmaktadır.

Nüfus artış hızının tarihi seviyelere gerilemesi nedeniyle, Mayıs 2026'da yapılan açıklamalarda 3 çocuk çağrısının hayati bir önem kazandığı ve bu hedefe ulaşmak için "Aile Teşvik

Programı" gibi maddi desteklerin (örneğin 3. çocuktan itibaren ek ödemeler) gündeme geldiği belirtilmektedir.

Aile yılı uygulamasının esasları

Cumhurbaşkanlığı tarafından 2025 yılının "Aile Yılı" ilan edilmesinin ardından, strateji bir adım ileriye taşınarak 2026-2035 yılları arası "Aile ve Nüfus 10 Yılı" olarak belirlenmiştir. Bu

kapsamda aile kurumunu güçlendirmek ve doğurganlık oranlarını artırmak için çok boyutlu bir seferberlik yürütülmektedir.

1. Maddi Destekler ve TeşviklerDoğum Yardımları:

1 Ocak 2025'ten sonra doğan çocuklar için destek paketleri güncellenmiştir. Özellikle ikinci çocuktan itibaren aylık nakdi yardım ödemeleri yapılmaktadır. Aile ve Gençlik Fonu: Yeni evlenecek gençlere yönelik faizsiz kredi desteği devam etmekte, destek tutarları periyodik olarak artırılmaktadır. Çalışan Annelere Yönelik Düzenlemeler: Doğum sonrası ücretli izin sürelerinin uzatılması (toplam 24 haftaya kadar) ve memur ebeveynlere çocukları ilköğretim çağına gelene kadar yarım zamanlı çalışma imkanı sağlanmıştır.

Sosyal ve Eğitsel Projeler

"İki İnsan Bir Hayat" Projesi: Diyanet İşleri Başkanlığı iş birliğiyle, yetim ve öksüz öncelikli olmak üzere ihtiyaç sahibi nişanlı çiftlere evlilik desteği sağlanmaktadır. Eğitim ve Danışmanlık: 81 ilde "Aile Yılı" temalı seminerler düzenlenmekte, aile içi iletişimi güçlendirmek için çevrimiçi psikolojik destek ve danışmanlık hizmetleri pilot illerde hayata geçirilmektedir.

Okul Etkinlikleri

Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde "Aile Yılı Etkinlik Eylem Planı" uygulanarak çocukların aileleriyle nitelikli zaman geçirmesi teşvik edilmektedir. Kurumsal ve Akademik Çalışmalar Aile ve Nüfus On Yılı Vizyon Belgesi: 2026-2035 dönemini kapsayan bu belge ile iş hayatından şehir planlamasına kadar her alanda aileyi merkeze alan 15 maddelik bir genelge yayımlanmıştır. Nüfus Araştırmaları: Türkiye'nin değişen aile yapısını ve doğurganlık politikalarını analiz eden yeni akademik araştırma projeleri başlatılmıştır.

Türkiye'de doğurganlık hızı, Mayıs 2026 verilerine göre tarihi bir düşüşle kadın başına ortalama 1,48 çocuk seviyesine gerilemiştir. Bu oran, nüfusun kendini

yenilemesi için gerekli olan 2,1 eşiğinin çok altında kalmaktadır. Sürekli Düşüş: Doğurganlık hızı son 11 yıldır aralıksız düşmektedir (2014'te 2,19 iken 2024'te 1,48). Doğum Sayısı: 2024 yılında canlı doğan bebek sayısı yaklaşık 937 bin olarak kaydedilmiştir. Anne Yaşı: İlk doğumdaki ortalama anne yaşı yükselerek 27,3'e ulaşmıştır. Eğitim Etkisi: Eğitim seviyesi arttıkça doğurganlık hızı düşmekte; yükseköğretim mezunu annelerde bu oran 1,22'ye kadar inmektedir.

Bölgesel dağılım

(İl Bazında) En Yüksek İller:

Doğurganlığın en yüksek olduğu il 3,28 çocuk ile Şanlıurfa'dır. Onu Şırnak (2,62) ve Mardin (2,32) izlemektedir. En Düşük İller: En düşük oranlar 1,12 çocuk ile Bartın ve Eskişehir'de görülmektedir. Ankara (1,15) ve İzmir (1,17) de en düşük iller arasındadır. Kritik Eşik: 2017'de sadece 4 ilde doğurganlık hızı 1,50'nin altındayken, 2024 itibarıyla bu sayı 55 ile yükselmiştir. Düşüşün Nedenleri ve Riskler: Ekonomik Faktörler: Yüksek enflasyon, kira artışları ve geçim sıkıntısı çocuk sahibi olma kararını erteleten temel unsurlardır. Sosyal Değişim: Kadınların iş hayatına katılımının artması, kariyer önceliği

ve yaşam tarzı değişiklikleri etkili olmaktadır. Gelecek Riski: Nüfusun hızla yaşlanması; gelecekte iş gücü açığı, sosyal güvenlik sisteminde tıkanma ve "zeninleşmeden yaşlanma" riskini beraberinde getirmektedir.

Aile ve evlenmeyi teşvik mekanizması

Aile ve Gençlik Fonu: Faizsiz Kredi Desteği Mayıs 2026 itibarıyla Aile ve Gençlik Fonu kapsamında sağlanan faizsiz evlilik kredisi tutarları yaşa göre güncellenmiştir: 18-25 Yaş Arası Çiftler: Her iki eşin de bu yaş aralığında olması durumunda 250.000 TL kredi

sağlanmaktadır.26-29 Yaş Arası Çiftler: Eşlerden en az birinin bu yaş aralığında olması durumunda tutar 200.000 TL olarak uygulanmaktadır.Geri Ödeme Şartları: 2 yıl (24 ay) geri ödemesiz, toplam 48 ay vadeli ve tamamen faizsizdir.Çocuk Müjdesi: Geri ödeme sürecinde ilk çocuk sahibi olan çiftlerin 12 aylık taksiti hibe edilmekte; ikinci çocuk olması durumunda ise kalan tüm borç tamamen silinmektedir.

Kurumsal destekler

Türkiye Diyanet Vakfı: 500.000 TL Geri Ödemesiz Destek"İki İnsan Bir Hayat" projesi kapsamında, ihtiyaç sahibi ni-

şanlı çiftlere dev bir hibe imkanı sunulmaktadır:Destek Tutarı: Hak kazanan çiftlere 500.000 TL tutarında geri ödemesiz çeyiz yardımı yapılmaktadır.Şartlar: Başvurusu onaylanan çiftlerin Mayıs 2026'daki "Evlilik Okulu" seminerlerine katılması ve nikahlarını 1 Haziran - 30 Eylül 2026 tarihleri arasında müftülüklerde kıydırması gerekmektedir.

Eşya ve Ulaşım İndirimleri

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın özel sektörle yaptığı anlaşmalar sayesinde ev kurma maliyetleri düşürülmüştür:Be Yaz Eşya ve Mobilya: Seçili 43 ulusal firmada yeni evlenenler için %35 ile %50 arasında indirimler sunulmaktadır.

Evlenme İstatistikleri (2025-2026 Dönemi)

Evlenen Çift Sayısı: 2024 yılında 569 bin 983 olan evlilik sayısı, 2025 sonu itibarıyla 552 bin 237'ye gerilemiştir.Kaba Evlenme Hızı: Bin nüfus başına düşen evlenme sayısı binde 6,43 olarak kaydedilmiştir.En Yüksek ve En Düşük İller: Evlenme hızının en yüksek olduğu il Gaziantep (binde 7,76), en düşük olduğu il ise Tunceli (binde 4,18) olmuştur.Evlilik Yaşı: Ortalama ilk evlenme yaşı erkeklerde 28,5,

kadınlarda ise 26'ya yükselerek rekor kırmıştır.

Boşanma İstatistikleri (2025-2026 Dönemi)

Boşanan Çift Sayısı: 2024'te 188 bin 963 olan boşanma sayısı, 2025 yılında 193 bin 793'e yükselmiştir.Kaba Boşanma Hızı: Bin nüfus başına düşen boşanma sayısı binde 2,26'ya çıkarak tarihi bir zirve yapmıştır.En Çok ve En Az Boşanma: Boşanma hızının en yüksek olduğu il İzmir (binde 3,28), en düşük olduğu il ise Hakkari'dir (binde 0,51).Riskli Dönem: Boşanmaların %34'ü evliliğin ilk 5 yılı içerisinde gerçekleşmektedir

Temel eğilimler

Temel Eğilimler ve NedenlerMüzmin Bekarlar: 2026 başı itibarıyla Türkiye'de evlenme çağında olup hiç evlenmemiş kişi sayısı 19,5 milyonun üzerine çıkarak rekor kırmıştır.Ekonomik Baskı: Artan düğün maliyetleri (ortalama 2 milyon TL), geçim sıkıntısı ve konut fiyatları evlilik kararlarının ertelenmesindeki en büyük etkenler olarak görülmektedir.Boşanma Sebepleri: Ekonomik sorunlar, sosyal medya etkisiyle değişen hayat tarzları ve "geçimsizlik" en sık rastlanan boşanma gerekçeleridir.

İslam ekonomisinin temel dinamikleri ve yeni argümanlar

İslam ekonomisi, temelini Kur'an ve Sünnet'ten alan; adalet, mülkiyet, paylaşım ve helal kazanç esaslarına dayalı, faizsiz ve ahlaki değerleri merkeze alan bir iktisadi sistemdir. Kapitalist ve sosyalist sistemlerden farklı olarak, bireysel mülkiyeti tanıırken toplumsal refahı ve kaynakların adil bölüşümünü (zekât, infak) hedefler.

İslam ekonomisinin temel ilkeleri

Helal Kazanç ve Üretim: Ekonomik faaliyetlerin İslam hukukuna (fıkıh) uygun olması, haram kazançtan kaçınılması esastır. **Yasaklar (Faiz ve Risk):** Riba (faiz/paradan para kazanma), garar (aşırı belirsizlik/risk), kumar ve hileli ticaret yasaktır. **Mülkiyet Anlayışı:** Mülkiyetin gerçek sahibi Allah'tır; insan ise yeryüzündeki kaynakları kullanmaya yetkili bir emanetçidir. **Adil Paylaşım:** Servetin sadece

zenginler arasında dolaşan bir güç olmaması için zekât, sadaka ve infak gibi mekanizmalarla toplumsal dayanışma sağlanır. **Serbest Piyasa ve Ahlak:** Arz-talebe dayalı serbest piyasa (fiyatlara müdahale edilmemesi) esastır ancak bu, ahlaki kurullarla (fikhî sınırlar) çevrilidir. İslam iktisadı, sadece dünya hayatını değil, ahiret hayatını da dikkate alarak dünya-ahiret dengesini kurmayı amaçlar.

Zekâtın iktisadi yönü

Zekat ekonomisi, servetin sadece belli bir zümrede toplanmasını engelleyen ve sermayeyi tabana yayarak toplumsal adaleti tesis eden dinamik bir yeniden bölüşüm sistemidir. İslami finans sisteminin temel yapı taşlarından biri olan zekat, sadece bireysel bir ibadet değil, aynı zamanda makroekonomik dengeyi sağlayan bir araçtır.

Zekâtın ekonomiye temel etkileri

Atıl Serveti Cezalandırma: Zekat, bekleyen (atıl) servetten her yıl belli bir oranda (%2,5) alındığı için, sermaye sahiplerini parayı kasada tutmak yerine üretime ve yatırıma yönlendirmeye zorlar. **Arz Yönlü Canlanma:** Üretimde kullanılan makineler zekattan muaf tutulduğu için zenginler, sermayelerini sabit yatırım araçlarına aktararak dolaylı olarak sanayileşmeyi ve arzı destekler. **Gelir Dağılımı ve Sosyal Adalet:** Servetin Yayılması: Zekat, servetin "zenginler arasında dönüp duran bir devlet"

olmasını engelleyerek alt gelir gruplarına aktarılmasını sağlar. Satın Alma Gücünün Artması: Yoksul kesime aktarılan bu fonlar, onların temel ihtiyaçlarını karşılamasını sağlayarak piyasadaki toplam talebi artırır ve ekonomik döngüyü canlandırır.

Yoksullukla mücadele

Sürdürülebilir Geçim: Modern uygulamalarda zekat fonları, sadece karın doyurmak için değil, yoksulların kendi işlerini kurmalarını sağlayacak mikro girişimcilik projeleri için de kullanılmaktadır. Güvenlik Ağı: Toplumda "hiç kimsenin çaresiz hissetmediği" bir huzur ortamı oluşturarak ekonomik kaynaklı sosyal patlamaların önüne geçer. Zekat Fonları, şeffaf bir şekilde toplanarak kriz bölgelerine, eğitim burslarına ve sağlık hizmetlerine aktarılmaktadır. Dijital platformlar üzerinden Zekat Hesaplama ve takip sistemleri ile verimlilik artırılmaktadır.

Karlılık ve temel ölçütler

İslam iktisadında kâr elde etmek sadece helal olmakla kalmaz, aynı

zamanda teşvik edilen bir durumdur. Ancak İslam hukukuna göre bir kârın meşru (helal) sayılabilmesi için "Kâr, riskin karşılığıdır" prensibine dayanması gerekir. İslam'da kârın oluşması ve helal sayılması için gereken temel şartlar şunlardır: 1. Risk Üstlenme (El-Gunmü bi'l-Gurmi) İslam hukukundaki en temel kaidelerden biri şudur: "Nimet, külfet karşılığındadır." Yani bir işten kâr elde edebilmemiz için, o işte zarar etme ihtimalini de (riski) göze almanız gerekir. Faizden farkı: Faiz risksizdir; borç veren parasını her durumda fazlasıyla geri alır. Helal kârda ise piyasa koşulları, malın bozulması veya satılmaması gibi riskler satıcıya/ girişimciye aittir.

Meşru faaliyet alanları

Emek veya Sermaye Katılımı Kârın oluşması için şu üç şeyden birinin bulunması gerekir: Sermaye: Parayı veya malı işe yatırmak. Emek: Bedensel veya zihinsel çaba harcamak. Sorumluluk (Daman): Satılan malın ayıbından veya başına geleceklerden sorumlu olmak. 3. Meşru Faaliyet Alanı Elde edilen kârın helal olması için ticaretin

konusu olan mal veya hizmetin İslam'a göre yasak (haram) olmaması gerekir. Alkollü içecek, domuz eti veya kumar gibi alanlardan elde edilen kâr, "kâr" değil "haram kazanç" sayılır.

Sınırlı bir oran var mı?

İslam dininde kâr oranı için kesin bir rakam (örneğin %20 gibi) belirlenmemiştir. Piyasada serbest rekabet esas alınır. Ancak; Müşterinin bilgisizliğinden faydalanarak piyasa fiyatının çok üzerinde satış yapmak (gabn-i fahiş), Zaruri ihtiyaç maddelerinde fahiş fiyat uygulamak ahlaken ve hukuken uygun görülmez. Özetle: İslam'da kâr, emek, risk ve sorumluluk üçgeninde oluşur. "Oturan paranın" risksiz getiri sağlaması faizdir; ancak bir riske girerek, değer üreterek sağlanan kazanç en temiz rızıktır.

Bitcoinler ve kripto para finansal yönden helal mi?

Bitcoin'in haram olup olmadığı konusu İslam âlimleri arasında tartışmalıdır. Temel görüşler, yüksek risk (garar), spekülasyon ve garantör devlet olmaması nedeniyle haram veya mekruh olduğu yönündeyken, dijital bir değer ve ticaret malı olarak görülüp helal olduğunu savunan görüşler de mevcuttur.

Hangi görüşler öne çıkıyor?

Haram/Caiz Değil Diyenler: Diyanet İşleri Başkanlığı gibi kurumlar, kripto paraların arkasında bir devlet güvencesi bulunmaması, aşırı oynaklık (spekülasyon) ve "saadet zinciri" benzeri riskler taşıması nedeniyle caiz olmadığını belirtmektedir. Ayrıca belirsizlik (gharar) içerdiği gerekçesiyle

haram olduğunu savunanlar da vardır.

Helal/Caiz Diyenler: Bazı İslam iktisatçıları ve âlimler, Bitcoin'i dijital bir emtia veya değer saklama aracı olarak değerlendirir. Eğer spekülatif amaçlı değil de, bir değişim aracı olarak kullanılırsa helal olduğunu savunanlar vardır. **Madencilik:** Bitcoin madenciliği, blok zincirini koruyan mesru bir hizmet olarak görülürse helal kabul edilebilir. Risk almadan, sadece yatırım amaçlı ve spekülatif kazanç hedefli kullanımları İslam âlimlerinin önemli bir kısmı caiz görmezken, "kripto para helal mi" sorusunun cevabı, paranın kullanım şekline ve kişisel yoruma göre değişmektedir.

Helal kripto para var mı?

Kripto paralar, sahip oluna-bilen, cüzdanlarda saklanabilen ve borsalarda işlem görebilen gerçek dijital varlıklar oldukları için bazı İslam âlimleri tarafından helal kabul edilmektedir. Bitcoin ve kripto paralara olan ilgi arttıkça, Müslüman yatırımcıların inancılarının ilkelerine bağlı kalarak bunlara yatırım yapıp yapamayacakları konusundaki soruları da arttı. Bu soru Müslüman âlimler için cevaplama kolay bir soru olmadı ve kaçınılmaz olarak farklı fetvalar çeşitli sonuçlara ulaştı. Standart bir fikir birliğine varmak yerine, küresel Müslüman yatırım topluluğu yoğun bir tartışmanın içine sürüklendi.

Anlaşmazlık durumu mevcut

Anlaşmazlığın başlıca nedenlerinden biri, kripto paraların ne olduğu ve onlara değer katan şeyin (eğer varsa) ne olduğu konusundaki süregelen ve daha geniş kapsamlı tartışmadır. Bugün de tartışmalar sürüyor ve anlaşmazlıklar devam ediyor. Bununla birlikte, dünyanın dört bir yanındaki Müslümanlar kripto para birimlerinin kullanımını benimsemeye devam etti. Günümüzde Mısır ve Türkiye gibi ülkelerdeki ulusal danışma kurullarında yer alan birçok İslam alimi ve hukukçu, çeşitli nedenlerle kripto para birimlerini helal olarak görmemektedir.

Sarva'nın blog sayfasında şu değerlendirmeler yer alıyor: Kripto paraların merkezi bir otoritenin kontrolü altında olmadığı doğrudur. Birçok ülke kripto paraların kullanımını düzenlemeye çalışsa da, doğaları gereği merkeziyetsiz kalmaya devam etmektedirler.

Kripto paraların merkeziyetsiz ve anonim yapısı nedeniyle, bazı kötü niyetli kişiler bunları yasa dışı işlemleri kolaylaştırmak için kullanmıştır.

Faizinin bulunup bulunmaması

Seriat hukukuna göre, bir sözleşmenin geçerli olabilmesi için "mal" olarak adlandırılan bir edimin bulunması gerekir. Yani, sahip olunabilen, bulundurulabilen, saklanabilen ve alınıp satılabilen gerçek bir şeyin değiş tokuşu şarttır.

Kripto paralar, sahip olunabilen, cüzdanlarda saklanabilen ve borsalarda işlem görebilen gerçek dijital varlıklar oldukları için bazı İslam alimleri tarafından helal kabul edilmektedir. Faiz (riba) olmaması, İslami finansın temel bir prensibidir. Kripto paralar faiz almadığı için bazı İslam alimleri onları helal kabul etmektedir.

Gerçek para birimi mi?

Kripto paraların helal sayılma-

sını destekleyen akademisyenler, merkezi bir otoritenin olmamasının kripto paraların değerini artırdığını savunuyor. Bu, hiçbir otoritenin arzı istediği gibi artırıp azaltamayacağı anlamına gelir ve böylece piyasada daha fazla şeffaflık sağlanır.

Ayrıca, kripto paralar genel olarak bir değişim aracı olarak kabul görmemiş olsa da, dünya genelinde birçok kişi bunları zaten bu amaçla kullanıyor. Bu para birimlerinin satın alma gücü var ve alıcılar ve satıcılar bunları işlemleri kolaylaştırmak için kullanabiliyor (ve kullanıyorlar). Ancak, kripto paraların helal olarak nitelendirilmesi konusunda hemfikir olan tüm uzmanlar, bunların gerçek bir para birimi olarak kabul edilmesi konusunda aynı fikirde değil. Örneğin, bazıları Bitcoin'i (en azından şimdilik) sadece dijital bir varlık olarak görmeyi tercih ederken, diğerleri bunun bir para birimi olduğuna inanıyor.

Ulaşım ve iletişimde zorlaştırıcı değil kolaylaştırıcı hizmet esas

Türkiye bir taraftan sosyal devlet hizmetlerini ülkenin dört bir yanına ulaştırmaya çalışırken bir taraftan da bu hizmetlerin en önemli parçası olan engelli vatandaşlar için de kolaylaştırıcı uygulamalara imza atılıyor.

Resmi verilere göre demir yollarında 2017 yılından bu yana yaklaşık 9 milyon engelli yolcuya ücretsiz hizmet verilirken kara yolu ulaşımında da 2025'te 1 milyon 784 bin 410, bu yılın ilk 4 ayında ise 356 bin 771 engelli vatandaşımız şehirler arası otobüslerde yüzde 40'a varan indirimlerden faydalandı. "Dünya Engelliler Haftası" dolayısıyla hizmete daha fazla odaklanılırken sadece bu tarz belli günlerde değil yılın tamamında da uygulamalara start veriliyor. 2002'den bu yana hükümet de "önce insan" vizyonu ile hareket ederken herkes için erişilebilir bir ulaşım sistemi için çalışmalara devam ediliyor.

Turuncu Masa hizmeti devrede

Hareket kabiliyeti kısıtlı bireylerin hızlı tren terminallerinde güvenli dolaşımını sağlamak için 2019 yılında "Turuncu Masa Erişilebilir Ulaşım Hizmet Noktası" uygulamasını hayata geçirdi. Uygulamayla, engelli bireylerin gar veya istasyon girişinde, belirlenen yerden alınarak

seyahat edeceği koltuğa yerleştirildi ve seyahat sonunda da gar veya istasyon çıkışındaki hizmet noktası butonunun bulunduğu noktaya kadar ulaştırıldı. Uygulamanın tüm ulaşım türlerinde hizmet veren terminallerde yaygınlaştırılmasına yönelik çalışmalar yapılıyor. 27 yüksek hızlı tren (YHT) garımızda "Turuncu Masa" hizmeti veriliyor. Bugüne kadar 87 bin 795 yolcumuza destek olundu. Erişilebilir ulaşım vizyonu doğrultusunda sürdürülen çalışmalar kapsamında bugüne kadar 130 istasyona ilişkin proje çalışmaları tamamlandı. 119 istasyonda erişilebilirlik uygulamalarını fiilen tamamlayarak vatandaşlarımızın hizmetine sunuldu.

Engelleri kaldırma planı

Havalimanlarında da erişilebilirlik standartları da yaygınlaştırıldı. Turuncu Masa hizmeti 3 havalimanında başlatıldı.

38 havalimanı "Engelsiz Havalimanı Kuruluşu" unvanına, 42 havalimanının Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı Erişilebilirlik Belgesi'ne sahip Denizcilik sektöründe ise Engelsiz Denizler Projesi ile yolcu gemilerinde rampalı girişleri, asansörler ve engelli tuvaletlerini zorunlu hale getirildi. Engelli bireyler için YHT ve ana hat trenlerin-

de ücretsiz seyahat imkanı da bulunuyor

"Onların diliyle" faaliyetler yürütülüyor

Engelli bireylerin seyahatlerini daha kolay hale getirebilmek için YHT ve ana hat trenlerinde ücretsiz seyahat uygulaması sürdürülüyor. Ücretsiz seyahat hakkı kapsamında, demir yolunda 2017 yılından bu yana yaklaşık 9 milyon engelli yolcuya ücretsiz hizmet verildi. Kara yolu ulaşımında 2025'te 1 milyon 784 bin 410, bu yılın ilk 4 ayında ise 356 bin 771 engelli vatandaşımız şehirler arası otobüslerde yüzde 40'a varan indirimlerden faydalandı. Haberleşme sektöründe, e-Devlet Kapısı'nda işaret diliyle destek sunan Engelsiz Çağrı Merkezi hayata geçirildi. Merkez, işitme engelli vatandaşlara 2015'ten bu yana internet üzerinden, 2018'den itibaren ise mobilden görüntülü ve yazılı hizmet verdi. "e-Devlet İletişim Merkezi" mizden bugüne kadar internet üzerinden toplam 43 bin 871, mobil üzerinden de 10 bin 375 olmak üzere toplam 54 bin 246 işitme engelli vatandaşımıza hizmet verildi. PTT eliyle de engelli vatandaşlarımız ayhıklarımı evlerinde teslim alabiliyor. Türkiye Kart ile engelli ve gazi vatandaşlarımızın ulaşımında da yeni imtiyazlar sağlanıyor.

Ticaretin yönü şekillendi gemiler "boğazımıza dizildi"

"Kıtaları birleştiren" İstanbul Boğazı'ndan bu yılın ilk 3 ayında 9 bin 195 geminin geçtiği belirlendi. Bu yılın ilk üç ayında, 3 bin 277 genel kargo ile 1833 dökme yük gemisi Boğaz'ı kullandı. Ocak-mart döneminde geçen 9 bin 195 geminin 5 bin 792'sinin kılavuz kaptan hizmeti aldığı hesaplandı. Boğaz'da, geçen yılın aksine 300 metreden büyük gemiler bu yılın ilk üç ayında geçiş yapmadı. Geçen gemilerin 370'i 250-300 metre, 593'ü 200-250 metre, 2 bin 416'sı 150-200 metre, 3 bin 306'sı 100-150 metre, 2 bin 510'unun ise 100 metreden küçük olduğu belirlendi.

Gemi trafiği verileri

İstanbul Boğazı'ndan ocak-mart döneminde kimyasal yük taşıyan 451 tanker de geçti. Yılın ilk çeyreğinde, 288 barç, 1833 dökme yük gemisi, 11 çimento gemisi, 984 konteyner gemisi, 3 bin 277 genel kargo gemisi, 125 canlı hayvan taşıyan gemi, 9, savaş gemisi, 77 yolcu gemisi, 53 Ro-Ro, 1511 türü belirtilmemiş

tanker, 207 sıvılaştırılmış petrol gazı taşıyan tanker, 57 römorkör, 30 araç taşıyan gemi ve 282 diğer türlerdeki gemi Boğaz'ı kullandı. Bu dönemde, İstanbul Boğazı'nı kullanan gemilerin, taşıdığı yüklerle birlikte toplam ağırlığı 135 milyon 182 bin 851 groston olarak hesaplandı. Boğaz'da en az yük şubat ayında taşınırken toplam 41 milyon 343 bin 780 groston ağırlığında gemi bu dönemde seyretti.

Aylara göre değişiyor

Boğaz'ı kullanan gemiler, bu dönemde en çok yükü toplam 51 milyon 711 bin 485 grostonla ocakta taşıdı. İstanbul Boğazı'nı ocakta 42 milyon 127 bin 586 groston ağırlığında 3 bin 25, şubatta 41 milyon 343 bin 780 groston ağırlığında 2 bin 687, martta 51 milyon 711 bin 485 groston ağırlığında 3 bin 483 gemi kullandı. "Kıtaları birleştiren" Boğaz'dan bir günde ortalama 102 geminin geçtiği hesaplandı. İstanbul Boğazı'nı kullanan gemi sayısının geçen

yılın aynı dönemine göre azaldığı tespit edildi. Geçen yılın ocak-mart döneminde 9 bin 351 geminin kullandığı Boğaz'dan bu sene 9 bin 195 gemi geçiş yaptı.

İlk çeyrek verileri belli oldu

Boğaz'da, geçen yıl bu dönemde 141 milyon 160 bin 81 groston ağırlığının gemilerle taşındığı belirlenmişti.

Asya ve Avrupa'yı birleştiren İstanbul Boğazı, 2024 yılının ilk 3 ayında 10 bin 106 gemi ile 157 milyon 101 bin 576 groston yük taşımış, bu gemilerin 6 bin 275'i kılavuz kaptan hizmeti almıştı. İstanbul Boğazı, 2023 yılının ilk çeyreğinde 9 bin 250 gemi ile 149 milyon 543 bin 961 groston yük taşırken bunlardan 6 bin 217'sine kılavuz kaptan hizmeti verilmişti. Türkiye'nin Asya ile Avrupa arasında köprü konumunda bulunması göz önüne alındığında her ne kadar gemi trafiği artsa da bu trafiğin ekonomik süreçte ve verimli bir şekilde değerlendirilebiliyor olması da önem kazanıyor

Yeme içmede dengeli olmak toplumsal bir ölçüt mü?

Yüce Rabbimizin insanoğluna lutfettiği maddî ve mânevî imkânlar birer emânet hükmünde olup nerede ve nasıl kullanılacağı yine Rabbimiz tarafından beyân edilmiştir. Âhirette herkes üzerindeki nimetlerden hesâba çekilecektir. Bu sebeple müslümanlar, bütün varlıklarını Cenâb-ı Hakk'ın râzı olduğu istikâmette insanların hizmetinde kullanmaya gayret ederler. İslamveihsan.com'un israf ile ilgili bir değerlendirmesinde şunlara dikkat çekiliyor: İnsanların hayrına sarfedilmek üzere ihsân edilen bu nimetleri, içki,

kumar, fuhuş, rüşvet, lüks ve gösteriş uğruna israf etmezler. Zira İslâm, israfın her çeşidini haram kılmıştır. Helâlin ihtiyaçtan fazla harcanması ve kullanılması dahî israf sayılmıştır.

Dünya malına kapılmak

Dünya malı, insanın zarurî ihtiyaçlarını temin ederek kimseye el açmadan huzurlu ve bereketli bir ibadet hayatı yaşamasına imkân verir. Onu israf edenler, bir müddet sonra başkalarına muhtaç duruma düşerler. Bu sebeple, müslümanların gerek kendi ihtiyaçları gerekse infak ve sadaka için yaptıkları sarfiyatta

orta yolu tutmaları emredilmiş, cimriliğe ve aşırı harcamaya kaçarak israfa düşmeleri yasaklanmıştır. Allah Teâlâ şöyle buyurur:

“(Rahmân'ın o has kulları), harcadıklarında ne israf ne de cimrilik ederler; ikisi arasında orta bir yol tutarlar.” (Furkân, 67)

Allah Rasûlü (s.a.v) de: “İktisâda riâyet eden muhtaç duruma düşmez” buyurmuştur. (Heysemî, II, 280)

O hâlde bir müslüman, malını hakkı olan yere ve belli bir ölçüyle sarfetmelidir. Yapması gereken infaktan geri kalmama- lı, heycâna gelerek haddinden fazlasını vermek sûretiyle de

âile efrâdını muhtaç duruma düşürmemelidir. İsrâfa kaçanlar hakkında âyet-i kerîmede şöyle buyrulur:

“Bir de akrabaya, yoksula, yolcuya hakkını ver. Gereksiz yere de saçıp savurma! Zira böylesine saçıp savuranlar, şeytanların dostlarıdır. Şeytan ise Rabbine karşı çok nankördür...” (İsrâ, 26-27)

Dünyevi zenginlik mi?

Dünyevî zenginliğin arttığı günümüzde en fazla düşülen israflardan biri de yeme-içme husûsundaki aşırılıktır. İnsan hayatta kalarak ibadet edebilmek için yemeli, yemek için yaşamamalıdır. İhtiyaçtan fazla aşırı yiyip içmek hem malın hem de sıhhat ve vaktin israfıdır. Çok yemekten pek çok hastalık zuhûr eder. Bazı insanlar çok yemekten rahatsız olurken öbür tarafta bir kısmı da açlıktan kıvrınmaktadır. Hâlbuki çok yiyen

kişi ihtiyaç fazlasını infak etseydi hem kendisi hem de muhtaç kardeşi huzûra kavuşmuş olacaktı. Bu hususta Cenâb-ı Hak şöyle buyurur: “Ey Âdemoğulları! Her mescide gidişinizde güzel elbiselerinizi giyin; yiyin, için, fakat israf etmeyin! Çünkü Allah israf edenleri sevmez.” (Arâf, 31) Rasûlullah (s.a.v) de şöyle buyurur: “İsrâfa ve gurura saplanmaksızın yiyiniz, içiniz, giyiniz, sadaka veriniz.” (Buhârî, Libas, 1; İbn-i Mâce, Libas, 23) “Çanının çektiği ve arzu ettiğin her şeyi yemen, şüphesiz israftır!” (İbn-i Mâce, Et’ime, 51)

Sadece insanı mı etkiler?

Sahip olduğumuz her çeşit değeri, keyfi şekilde kullanmak anlamında olan israf, hem kişilerin hem de toplumun dengesini bozar. Kişileri ve toplumu huzursuzluğa sevk eder.

Müslüman, dünyaya başıboş yaşamaya gelmiş bir varlık değildir. O, bu dünyada bir yolcu ve emanetçidir. Mülkün gerçek sahibi olan Allah, kullarına bu dünya ve içindeki bütün nimetleri, geçici bir emanet olarak vermiştir. İnsan, bu hayatı boyunca dünyadaki imkânlardan istifade eder ve bunu yaparken de aldığından daha çok vermenin derdinde olur. O, Allah Teâlâ'nın yüklediği halifelik vazifesi ve sorumluluğu gereği dünyayı yok eden değil, îmar ve ihyâ eden olmalıdır.

Müslüman hayatında dengeli olmak durumunda

Müslüman, vasat ümmet ol-

manın gereği olarak itidal/denge insanıdır. Çalışıp kazanırken de dünya hayatını nihâî gaye olarak görmez. Dünyadaki rahat ve konforu için sınır tanımadan, her şeyi helâl ve meşrû göyerek yaşamaz. Kazandığı ve sahip olduğu şeyleri harcarken veya tüketirken de sadece arzu ve isteklerine göre hareket etmez; belli sınırları ve kendini bağlayan birtakım kâide ve ölçüleri vardır.

O, Allâh'ın kendisine ihsân ettiği helâl ve meşrû şeyleri kendisine haram etmediği[3], itidalli bir şekilde bunlardan istifade ettiği gibi; haram kıldığı gayr-i meşrû sınırlara da yaklaşmaz, hattâ haram olup olmadığı şüpheli olan şeylerden bile olabildiğince uzak durur.

Müslüman, insan olmanın tabii icâbı olarak yer, içer, giyinir, mülk sahibi olur, evlenir. Ama bütün bunları yaparken israf ve gösterişten uzak durur. Peygamber Efendimiz -sallâllâhu aleyhi ve sellem- bu konuda:

“Yiyiniz, içiniz, sadaka veriniz ve giyiniz. Ancak kibirlenmeyiniz. Şüphesiz Allah, nimetinin eserini kulunun üzerinde görmek ister.” buyurmaktadır. (Buhârî, Libas, 1; Nesâî, Zekât, 66)

Kur’ân-ı Kerim aşırı harcamayı da aşırı kısmayı yani cimriliği de hoş karşılamaz: “Elini boynuna bağlayıp cimri kesilme, büsbütün de açıp savurgan olma, yoksa pişman olur, açıkta kalırsın.” (el-İsrâ, 29)

Vatandaş neden daha ucuz sebze ve meyve yiyemiyor?

Vatandaşın ucuz sebze ve meyveye ulaşamamasının temel nedenleri arasında yüksek üretim maliyetleri, tedarik zincirindeki aracı fazlalığı ve iklim değişikliğine bağlı verim düşüklüğü yer almaktadır. Pazarlardaki fiyat artışlarının temel sebepleri şunlardır: Yüksek Üretim Maliyetleri: Çiftçilerin gübre, tohum, sulama ve yakıt gibi girdileri karşılamakta zorlanması üretim maliyetlerini artırmakta, bu durum doğrudan son tüketiciye yansımaktadır. Araçların Fazlalığı: Sebze ve meyvenin tarladan sofraya gelene kadar çok sayıda aracıdan (komisyoncu, nakliyecisi, hal) geçmesi fiyatları yükseltmektedir. İklim Değişikliği ve Kuraklık: Son zamanlarda yaşanan kuraklık ve su sorunları üretimi olumsuz etkileyerek ürün azlığına yol açmaktadır. Alım Gücünün Düşmesi: Ekonomik şartlar nedeniyle vatandaşın alım gücünün azalması, temel gıda maddelerine ulaşımı zorlaştırmaktadır. Tane ile Alışverişi: Fiyatların yüksekliği nedeniyle vatandaşlar kilogram yerine tane ile meyve/sebze almak zorunda kalmaktadır. Bu faktörler, özellikle dar gelirli vatandaşların sağlıklı ve taze gıdaya uygun fiyatla ulaşmasını zorlaştırmaktadır.

Açlık ile obez arasında bir dünya

Çiftçi Sendikaları Konfederasyonu Kurucu Genel Başkanı Abdullah Aysu ise "Bir tarafta milyonlarca aç, diğer yandan milyarlarca obez var. Her yıl açlıktan 36 milyon, çok yemenin getirdiği hastalıklardan 29 milyon kişi ölmektedir. Diğer yandan dünyada üretilen gıda miktarı yüzde 110 olmasına rağmen, 1 milyar civarında insan aç, 1,3 milyar insan gizli açlık çekmekte, 1,5 milyar insan ise obez." yorumunu yapıyor

1.3 milyar ton gıda israf

Dünya genelinde üretilen tahılların üçte biri hayvan yemi ve biyoyakıt olarak kullanılıyor. Dünyada 1,3 milyar ton gıda israf ediliyor, çöp oluyor. İsraf edilen gıda miktarı açlık çeken insanların ihtiyacının yaklaşık dört katı. Gıdada adaleti sağlamak için şuuru-muzu tetikleme görevi görsün diye önce bu korkunç verileri aktardım. Verilerden de anlaşılacağı üzere gıdada adalet sağlanmadığı gibi, her geçen gün paylaşım daha da bozulmaktadır.

Politik arenada pazarlanıyor

Abdullah Aysu değerlendirmesinde şunlara vurgu yapıyor: "Tarım, gıda, ecza/kimya şirketleri istiyor diye, kamu üretimi geliştirme ve desteklemekten çekildi. Gıdanın ticareti ile üretim

ve tüketim piyasasını düzenleme işini devlet tamamen bıraktı. Bu konuda meydanı şirketlere bıraktı. Evet. Bakın dünya tahıl ticaretinin yüzde 75'ini 5, dünya tohum pazarının yüzde 50'den fazlasını 3, hayvancılık sektörünün %99'unu 4, kimyevi gübre pazarının yüzde 55'ini 10, endüstriyel gıda sektörünün yüzde 55'ini 11 şirket kontrol etmektedir.

Böyle işleyen/işletilen bu gıda sisteminde şirketlerin kârlılık seviyesini artırarak sürdürülebilirliği ve sistemlerinin bekası için gereken siyasi istikrarın sağlanabilmesi ancak gıdayı kontrol etmeleriyle mümkün. Bu nedenle gıda ve tarım şirketleri ile hükümetler için önemli olan sağlıklı gıda üretimi ve tüketiminden çok, gıdanın ucuz olmasıdır. Ucuz gıda, çalışanların ücret artışları konusundaki baskıyı da azalttığından mevcut sistemin sürülebilmesinde kilit bir rol oynamaktadır. Bir yandan sektörün kârlılığının artırılması diğer yandan sistemin sağlıklı gıdadan çok, ucuz gıdaya öncelik vermesi

hükümetlerce bu yüzden desteklenmektedir. Devleti yönetenler tarafından sektördeki şirket kârlılığı, "gelişmemiz-kalkınmamız için gereklidir" diyerek politik arenada pazarlanmaktadır"

Tarla ile pazar arası makas neden açık?

Pazarda sebze ve meyvelerin bu kadar pahalı olmasının birçok nedeni var. Bu sadece üreticilerle tüketici arasındaki basit bir alışverişten ibaret değil, arka planda işleyen karmaşık bir sistem var. Fiyatları etkileyen faktörlerin başında üretim maliyetleri geliyor. Mazot, gübre, ilaç, sulama, işçilik... Hepsi son yıllarda ciddi şekilde zamlandı. Bu da doğal olarak çiftçinin maliyetini artırıyor. Maliyeti artan ürün, pazara geldiğinde de yüksek fiyatla satılıyor. Bir diğer neden ise araçlar. Tarladan pazara gelen yol kısa değil. Arada halciler, komisyoncular, nakliyeciler ve market zincirleri gibi birçok basamak var. Her biri üzerine kendi kârını ekliyor ve

ürün tüketiciye ulaştığında fiyat katlanmış oluyor. Üreticiden 30 liraya çıkan domates, tezgâhta 150 liraya kadar yükselebiliyor. Bir başka önemli etken de iklim koşulları. Kuraklık, don, dolu gibi doğal afetler ürünlerin verimini düşürüyor.

Halkın cebine yansıyor

Ürün az olunca fiyat artıyor. Mevsim dışında tüketilen sebze ve meyveler ise serada üretildiğinden daha maliyetli oluyor. Ayrıca taşıma ve lojistik masrafları da fiyatlara yansıyor. Özellikle şehir merkezlerine uzak bölgelerden gelen ürünlerde bu maliyet daha da artıyor. Son olarak, enflasyonun genel etkisi göz ardı edilemez. Alım gücünün düştüğü, her kalemde zamların yaşandığı bir ekonomik ortamda pazardaki fiyatlar da bundan bağımsız kalmıyor. Kısacası, pazarda sebze-meyve pahalı çünkü toprağa düşen tohumdan tezgâha gelene kadar birçok kalem zam görüyor. Üretimden tüketime kadar her aşamadaki maliyet artışı, doğrudan halkın cebine yansıyor.

Helal ve haram eğitiminde nasıl bir metod izlenmeli?

Günümüz dünyasında helal ve haram bilincinin kazandırılmasında ciddi güçlüklerle karşılaşmaktadır. Çünkü insanlar, çeşitli felsefi akım, düşünce ve hayat tarzının etkili olduğu bir atmosferde yaşamaktadır. Dinin özel alanla sınırlandırılması, tüketim kültürü, dini bilgi ve şuurun zayıf olması, maddi kazancın en büyük gaye kabul edilmesi, medya ve popüler kültür bahsedilen durumun ana nedenleridir. Dolayısıyla helal-haram sınırlarını önemsiz hâle getiren hatta buharlaştıran bir sosyokültürel ortam söz konusudur. Bunun bir neticesi olarak da insanlar, Allah'ın koyduğu sınırlar karşısında sorumsuz ve ilgisiz davranabilmektedirler.

Muhataplik ve kitle

Şu hâlde 'Muhatap kitlemiz nasıl olsa Müslümandır, dolayısıyla bunlara Allah'ın haram kıldığı hususları maddeler hâlinde belletmemiz yeterlidir.' yaklaşımı doğru değildir. Bu, dinî duyarlılığı olan kesimler için anlamlı olsa da genç kuşaklar açısından pek bir netice vermemektedir. Dolayısıyla haram ve helal inancının İslam dünya görüşündeki yeri, maksat ve hikmetleri, bunlara riayet etmenin insan ve topluma neler kazandırdığı, yine ihlal etmenin hangi kayıplara sebep olduğu konuları da müfredatta yer almalıdır. Bunlar aslında Kur'an'ın eğitim ve irşat faaliyetlerinde kullandığı "hikmet", "basiret", "burhan" vb. kavram ve ilkelerin gerektirdiği hususlardır. (Nahl, 16/125; Yusuf, 12/108; Bakara, 2/111.)

Yaşamımızdaki gevşeklik

Emir ve yasakların yaşanması konusundaki gevşeklik, dini hükümlerin zor oluşuyla

mı ilgilidir? Buna "evet" diyemeyiz. Çünkü Araf suresinin 157. ayetinde Hz. Peygamber'in, Yahudi ve Hristiyanları zorlayan birtakım hükümleri hafifleten bir din getirdiği belirtilir. Yine ayetlerde Allah'ın (c.c.) insanlar için kolaylık istediği, zorluk istemediği; dinî hükümleri kolaylaştırdığı, çünkü insanın zayıf yaratıldığı ifade edilir. Bir başka ayette de Yüce Yaradan'ın dinî hükümlerde insanlara güçlük çıkarmak istemediği, aksine onları manevi kirlilerden arındırmayı murat ettiği belirtilir. (Bakara, 2/185; Nisa, 4/28; Maide, 5/6.) Demek ki Allah Teâlâ, insanın tahammül gücünü çok iyi bildiği için dinin hükümlerini ağır tutmamış ve kaldıramayacağı yükleri ona yüklememiştir. Şu hâlde dinin yaşanması zor değildir. Esas zorluk, dinin temel inanç esasları konusunda insanın yeterli bilgi ve bilinçten, yine ibadetlerin yapılmasında bir irade eğitiminden geçmemiş olmasıdır.

Dindarlık ve takva

DİB Diyanet İşleri Başkan Yardımcısı, Prof. Dr. İbrahim Hilmi Karlı, "Bu noktada şu hususu hatırlatalım: Bazı çevrelerde dinin anlaşılması ve uygulanmasında birtakım suni/yapay zorlukların üretildiği görülmektedir. Şöyle ki dindarlık veya takva adı altında dinde olmayan veya öncelik arz etmeyen bazı konular, âdeta dinin özü ve gereğiymiş gibi gösterilmektedir. İşi zorlaştırmak daha bir dindarlıkmiş gibi yanlış algılar üretilmektedir. Burada dinin değerler sisteminde âdeta bir altüst oluş yaşanmaktadır. İnsanın esas kazanması gereken iman, amel ve ahlaki değerler ötelenmekte, dindarlığın özü ertelenmektedir. Sonuçta din âdeta bir kurallar/yasaklar yığını olarak ortaya konmakta, onun bir tefekkür hayatı, ruhi ve deruni

inkışaf, edep, incelik ve ahlaki olgunluk olduğu unutulmaktadır. İşte bu durum, insanların dinle olan ilişkilerinde olumsuz bir rol oynamaktadır." değerlendirmesinde bulunuyor.

Ruh ve estetik yönü

İslam inanç sisteminde insan neden birtakım emir ve yasaklarla sorumludur? Bu soruya cevap arayalım: Kur'an'ın dünya görüşü

açısından baktığımızda şunu görüyoruz: Yer, gök ve içinde bulunan bütün varlıklar Allah'ındır. Nimetin, mülkün hepsi O'na ait olduğu için hamde/övgüye de gerçek manada O layıktır. O'nun başlangıcı ve sonu yoktur. Bu anlamda Allah, var demeye layık olan gerçek varlıktır. Bütün yaratma O'nun olduğu için emir ve hüküm koymak da O'na aittir. (Araf, 7/54; Yusuf, 12/40.) O, dileğini yapandır. (Buruc, 85/16.) İnsan ise varlığını bütünüyle Allah'a borçlu olup emanet ve geçici olarak bu dünyada bulunmaktadır. Ne bu dünyaya gelişi ne de bu dünyadan ayrılışı onun elindedir. Yine o, muhteşem bir ahenk ve ölçü ortaya koyan be-

den, ruh, akıl ve estetik yönleri, evrenle olan mükemmel uyumu sayesinde ancak hayatını devam ettirebilmektedir.

İlahi buyruklar

İlahi buyruklar insanın özgürlüğü ile çelişmekte midir? Bu, özgürlük kavramından ne anladığımız ile ilişkilidir. İnsan, hayatın değişik alanlarında, Yaratandan ve Yaşatan tarafından bazı sınırlamalara muhataptır. Ancak o, zaten görünür görünmez, iç ve dış birçok yönlendiricinin etkisi altında hayatını devam ettirir. İçsel hayatında nefis ve şeytan; toplum hayatında da çıkar düzenleri, sınıf tahakkümleri, baskın kültür, örf ve adetler belirleyici olur. An-

cak İslam, insanı bunların kendi üzerinde oluşturacağı tutsaklıktan kurtarmayı hedefler ve onu sadece ilahi otoriteye bağlayarak farklı bir özgürlük alanına taşır.

Kozmik düzenle ilişki

İbrahim Hilmi Karşlı yazısında şunları kaydediyor: "Emir ve yasakların insan tabiatı ve kozmik düzenle olan ilişkisi nedir? Bunlar, dinin temel unsurlarından olup insan fitratıyla uyum içerisindedir. (Rum, 30/30.) Haramlar, aynı zamanda göklerde ve yerde Allah'ın koyduğu nizamın toplum hayatında devamı olan ve itaat edilmesi gereken dinî boyutu oluşturmaktadır. Bu bağlamda Kur'an inkârcılara, bütün yer gök Allah'a teslim

olduğu hâlde neden İslam'ın dışında bir din arayışına girdikleri sorusunu sorar. (Âl-i İmran, 3/83.) Yine ayetlerde, bütün kâinatta bir ölçü ve denge olduğu gibi toplumsal hayatta da adalet ve hakkaniyetten sapılmaması gerektiği ifade edilir. (Rahman, 55/7-8.) Dolayısıyla yasaklara muhalefet etmek, hem insanın kendi tabiatıyla çatışmaya hem de varlıktaki külli dengeyle bozuşmaya götürmektedir.

İnsanın helal-haram bilgisine neden ihtiyacı olduğunu şöyle izah edebiliriz: Genelde insan akli, dünyayı esas almakta ve sadece burada kendisine faydalı veya zararlı olanı tespit etme peşindedir. Ancak bu, dar bir bakış açısı olup insanın ruhi, ahlaki ve sonsuzluğa uzanan tarafını ihmal etmektedir. Oysa din, hem toplumsal hayatın düzeninden hem de ahiretin mükâfat ve cezasından bahseder. Dolayısıyla muhataplarına dünyevi kâr ve zararı da dikkate alan, maddi ve manevi boyutlarıyla daha kuşatıcı bir şekilde hakikatin, iyinin ve güzelin peşinde olmayı telkin eder.

Mekan üstü vahiy

Bu izahlar; iyi ve kötünün, faydalı ve zararlının, sadece insanın kendi akli ve araştırmalarıyla elde edilen sonuçlara indirgenemeyeceğini göstermektedir. Dolayısıyla doğru, iyi ve güzele varmak için insanın kendini

aşan, hatta kendisini kendisinden daha iyi bilen bir bilgi kaynağına ihtiyacı vardır. Üstelik insanın bilgisi, kendi şart ve ihtiyaçlarına göre şekillenmekte, zamandan zamana değişebilmekte, taraflı olabilmekte, dolayısıyla hakkaniyetten sapabilmektedir. Vahiy ise zaman ve mekân üstü, herkese yönelik, dolayısıyla belirli grup ve cemaatin arzu ve isteklerinden uzak, adil bir değerler sistemi ortaya koymaktadır.

Çirkinin rüzgarına kapılmak

Demek ki emir ve yasaklar konusu, dinin bütünlüğünden, onu anlama ve yorumlama metodundan kopuk bir şekilde ele alınmamalıdır. Aksi takdirde bunlar, insanın sırtına yüklenen, onun özgürlüğüne ket vuran, dolayısıyla yaratıcı hakkında yanlış düşüncelere hatta dinden soğumaya götüren kurallar olarak algılanabilmektedir. Bu kapsamda varoluşun gayesi, insanın sonuçta mükâfat ve cezanın bulunduğu bir imtihana tabi tutulması konuları göz ardı edilmemelidir. Her imtihanda insandan istenen ve ortaya konması gereken bir irade ve başarı olduğu gibi burada da Mevlâ'nın buyrukları karşısında onun itaat ve teslimiyeti ölçülmektedir. Çünkü başka şekilde hakikatin, iyinin, hayrın ve güzelin peşinde koşanla batılın, kötünün ve çirkinin rüzgarına

kapılan arasında bir ayıklama gerçekleşmemektedir.

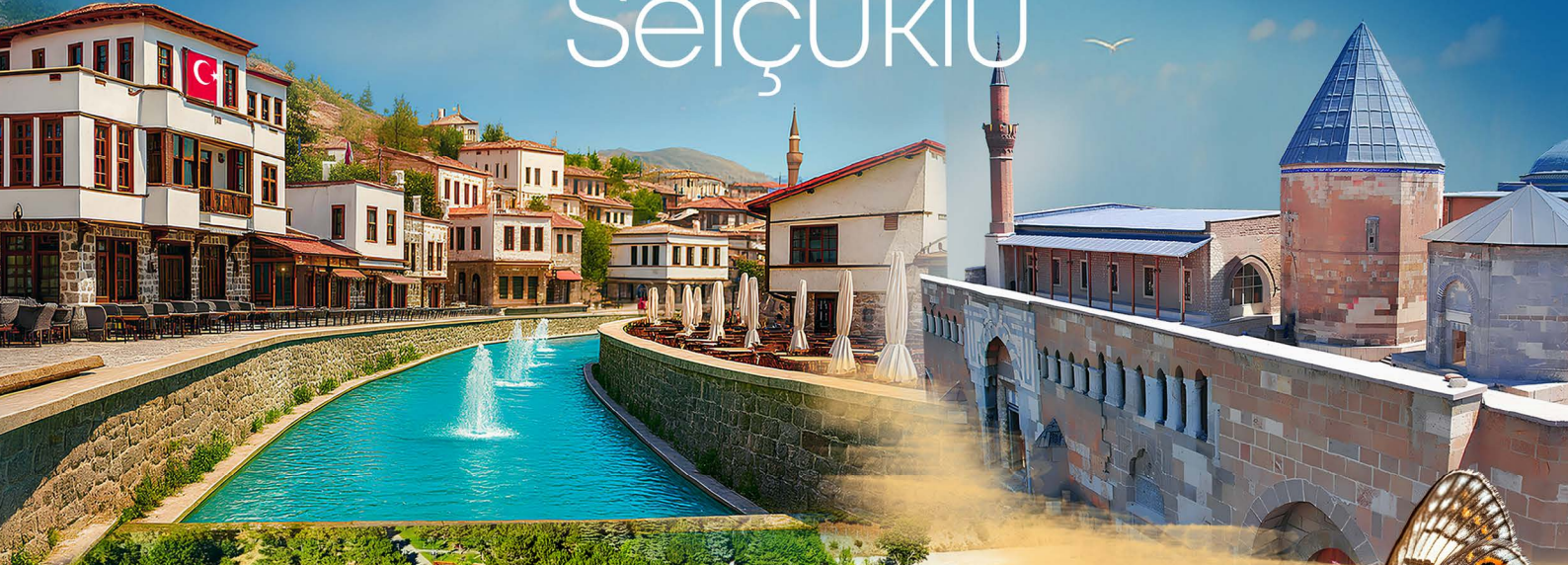
Haramla imtihan

Şu hâlde haramlar, insanın bir imtihanı olduğu gibi aynı zamanda bir irade ve disiplin eğitimi ve kötülüklerden arınma vesilesidir. Başka bir ifadeyle bunlar, ahlaki yönden olgunlaşmaya, vicdani yönden aydınlanmaya ve temizlenmeye götüren sınırlardır. Ayrıca emir ve yasaklar, ferdi, toplumu ve toplumsal ahlaki, tehlike ve zararlardan koruyan kalkanlar mesabesinde. Bu sınırlar aşıldığında, insan ve toplum; zulüm, fesat, hayâsızlık, iffetsizlik, sapma ve kargaşanın girdabına kapılmaktadır....

Helal-haram konusunda Müslümanca bir hassasiyet geliştirmek için neler yapılmalıdır? Bu ancak, taklitten tahkike giden yolda insana hayat veren, iman ve takva temelli bir var olmayla mümkündür. Yoksa inkâr, isyan ve ifsat kasırgaları karşısında insanın ayakta durması zordur. Bunun için öncelikle Allah'ın sıfatlarıyla kâinattaki tecellileri arasında gelgitleri yoğunlaştıran bir tefekküre ihtiyaç vardır. Bu, insana varlığın sahibini, ezeli ve ebedi Dost'u tanıtacak, O'nun kendisine yaptığı eşsiz iyilik ve merhametin sayısız delilini ona gösterecektir.

Selçuklu

**SELÇUKLU
BELEDİYESİ**

SELÇUKLU
Sizinle Güzel

Ahmet
PEKYATIRMACI
SELÇUKLU BELEDİYE BAŞKANI

NEYMİŞ BU LEBERKÄS?

Leberkäs, Almanya'nın özellikle Baviera bölgesinin ve Avusturya mutfağının sevilen bir lezzetidir.

Leberkäs Burger, bu geleneksel lezzeti, modern bir dokunuşla birleştirdi. Yerli kesim et ve tavukla yeniden yorumlayarak, Türk damak tadına uygun, sağlıklı, güvenilir bir yiyecek haline getirdik.

📍 Caferağa Mah. Dr. Esat Işık Cad.
No: 42/D 34710 Kadıköy / İstanbul